

Radjard Kipling

KNJIGA O DŽUNGLI

Prevela Nada Erceg

MOUGLIJEVA BRAĆA

*Jastreb Čil sad donosi noć
što oslobađa Manga, slijepog miša –
spavaju stada u zatvorenoj štali
sve do zore slobodni smo mi.
Sad je čas ponosa i moći
naših kandži, šapa i oštrih zubi.
O, slušaj zov! Dobar lov svima
koji poštuju Zakon Džungle!*

(Noćna pjesma u Džungli)

Bilo je sedam časova jedne tople, ljetne večeri, na brežuljcima Sioni, kad se otac Vuk probudio, počeošao, zijeovno i protekao sve četiri da istjera obamrlost iz šapa. Majka Vučica je ležala, sive njuške polegnute preko svoja četiri mladunčeta što su cviljela i prevrtala se, a mjesec je prodirao svojom svjetlošću u brlog u kome su stanovali.

– Aruf! – rekao je otac Vuk – vrijeme je da krenem u lov. U trenutku kad je htio da jurne niz obronak, na ulazu u brlog pojavi se jedna mala sjenka čupavog repa i procvilje:

– Srećno, vođo vukova! Mnogo sreće i jake, bijele zube želim tvojoj plemenitoj djeci. Neka nikad ne zaborave da ima gladnih na ovom svijetu!

Bio je to šakal Tabaki, ulizica koju svi vuci u Indiji preziru, jer se svuda provlači i stvara neprilike, ogovara i jede otpatke i parčice kože sa seoskih đubrišta. Ali i pribojavaju se šakala, jer je Tabaki više od svih u džungli sklon da pobjesni i kad ga uhvati bjesnilo, on zaboravlja da se ikad ikoga bojavao, juri kroz džunglu ujedajući sve na što naiđe. Čak se i tigar sklanja i skriva kad mali Tabaki pobjesni, jer je bjesnilo nešto najsravnije što može da se desi divljoj zvijeri. Mi to nazivamo "hidrofobija", ali oni to zovu "devani" – ludilo – i

bježe.

– Uđi i potraži, – reče otac Vuk suzdržljivo – nema šta da se pojede.

– Za vuka, naravno, nema – reče Tabaki, ali za mene, sićušnu ličnost i suva kost je prava gozba. Ko smo mi, mi pripadnici Gidur-Loga (plemena šakala), pa da možemo da biramo?

On se provuče u dno jame, nađe tamo kost jelena na kojoj je bilo nešto mesa, sjede i skrcka je u slast.

– Hvala vam na odličnom obroku – reče on oblizujući šape. – Baš su vam divna, plemenita djeca! Kakve krupne oči imaju! A još su tako mladi! Da, ne treba da gubim iz vida da su kraljevska djeca otmjena od samog rođenja!

I Tabaki je dobro znao, kao i svi drugi, da nema ničeg goreg no hvaliti djecu pred roditeljima; sad mu je, zato, pričinjavalo zadovoljstvo da posmatra kako se majka i otac Vuk nelagodno osjećaju.

Tabaki se još malo odmori uživajući u zlu koje čini, a onda reče pakosno:

– Šir Kan Veliki promijenio je prostore svojih lovišta. Loviće, ovoga mjeseca, na ovim brežuljcima.

Šir Kan je bio tigar koji je živio pored rijeke Vaingunge, dvadeset milja daleko.

– Nema on na to pravo – reče ljutito otac Vuk. – Po Zakonu Džungle on nema pravo da mijenja svoje lovište ako to prethodno ne objavi. Poplašiće svu divljač na deset milja uokolo, a ja... ja treba da lovim za to vrijeme za dvoje.

– Nije ga njegova majka uzalud nazvala Langri (Hromi), – dodade mirno majka Vučica – hrom je u jednu nogu od rođenja; zato i ne može da lovi ništa drugo sem stoke. Sad su seljaci pored Vaingunge ljuti na njega, a naljutiće se i ovi naši. Prebraće džunglu tragajući za njim... a on će biti daleko; a mi i naša djeca moraćemo da bježimo kad upale travu. Zaista, ima na čemu da budemo zahvalni Šir Kanu!

– Treba li da mu kažem koliko ste zahvalni? – upita Tabaki.

– Gubi se! – arlauknu divlje otac Vuk. – Idi, lovi sa svojim gospodarom. Za jednu noć si nam nanio dosta zla.

– Dobro, idem – reče mirno Tabaki. A vi čekajte Šir Kana dolje, u šipražju. Gotovo da i nije trebalo da vam donosim poruku.

Otac Vuk oslušnu.

Dolje, u uvali koja je silazila prema rječici, čuo je mrsku, ljutitu tužaljku tigra koji još ništa nije ulovio, a ne tiče ga se što to cijela džungla može da čuje.

– Glupan! – reče otac Vuk. – Poći noću u lov sa ovoliko buke! Zar on misli da su naši jeleni toliko glupi kao debeli volovi pored Vaingunge?

– Čuti! Noćas on ne lovi ni bikove ni jelene, – reče majka Vučica – on lovi čovjeka!

Tužaljka se prometnula u neko brundanje koje kao da je dolazilo iz svih pravaca. To je onaj zvuk što drvosječe i skitnice, koji spavaju pod vedrim nebom, nagoni u luđački strah i neki put ih goni pravo u žvalje tigru.

– Čovjeka! – reče otac Vuk iskezivši svoje bijele zube. – Fu! Zar mu nije dosta crva i

žaba u barama nego hoće da pojede čovjeka i to u našem lovištu?

Zakon Džungle, koji ništa bez razloga ne određuje, zabranjuje svim zvijerima da jedu čovjeka, sem ako ubijaju zato da bi svojoj djeci pokazali kako se ubija, ali u tom slučaju moraju da love izvan lovišta svoga čopora ili svoga plemena. Pravi razlog leži u tome što leš čovjeka označava, prije ili kasnije, najezdu bijelih ljudi, naoružanih puškama, bijelih ljudi koji jašu na slonovima i najezdu smeđih ljudi koji nadiru u stotinama, naoružani gongovima, vatrom i bakljama. A onda cijela džungla strada... Zvijeri smatraju da je čovjek najslabiji među živim bićima, da je najslabije naoružan i da je zato nedostojno lovca da ga takne. Oni još kažu, a to je istina, da one zvijeri koje jedu ljude ošugave i da počinju da im ispadaju zubi.

Mrmljanje je poraslo i pretvorilo se u strašan urlik "Aaarh!" iz punog grla tigra u skoku.

A onda se začulo urlikanje, neobično urlanje nedostojno jednog tigra – urlanje Šir Kana.

– Promašio je! – reče majka Vučica. – Šta li to znači? Otac Vuk izađe nekoliko koraka ispred brloga: čuo je kako Šir Kan divlje mumlja probijajući se kroz grmlje.

– Mora da je glupan naletio na vatru drvosječa, pa je oprljio šape! – gundao je otac Vuk. – Tabaki je s njim.

– Nešto gamiže uz brežuljak – reče majka Vučica naćulivši uho. Pazi se!

Nešto je zašuštalo u grmlju. Otac Vuk se, savivši šape pod sebe, spremio za skok. A onda, da ste bili tamo, vidjeli biste najčudniju stvar na svijetu: vuk se zaustavio usred skoka. Uhvatio je zalet, a onda je htio da se zaustavi. Tako se desilo da se odbacio četiri ili pet stopa u vazduh, a onda je pao na isto mjesto sa koga se otisnuo.

– Čovjek! – viknu on. – Mali čovjek! Pogledaj!

I, zaista, pred njim, oslanjajući se na nisku granu, pojavio se crni dječčić potpuno go, najsladi i najnježniji sićušni stvor koji je ikada u noći stigao do brloga vuka. Podigao je oči, pogledao oca Vuka u lice i osmjehnuo se.

– Je li to čovjekovo mladunče? – upita majka Vučica. – Nikad ga dosad nisam vidjela. Donesi ga ovamo.

Kad je potrebno, vuk umije, naviknut da prenosi svoje mlade, u zubima da prenese i jaje, a da ga ne slupa. Sad, iako su se čeljusti vuka priklonile oko leđa dječaka, nijedan zub nije ogrebao dječakovu kožu kad ga je spustio među svoje mlade.

– Kako je sladak! Kako je go! I kako je jak! – govorila je nježno majka Vučica.

A dječčić se gurao među vučićima da se domogne toploga krzna.

– Gle, gle, hoće da jede sa našima... znači to je čovjekovo mladunče. Je li se ikad Vučica mogla pohvaliti da je podojila čovjekovo mladunče zajedno sa svojimima?

– Čuo sam da su o tome govorili, ali ne u našem čoporu i ne u naše vrijeme – reče otac Vuk; – Nema nijedne dlake i mogao bih da ga ubijem dodirujući ga samo nogom. Ali, eto, on me gleda i nije ga strah!

Uto se mjesečina na ulazu u jamu zastrije, jer se pojaviše četvrtasta glava i snažna

ramena. Šir Kan zatvori ulaz u namjeri da uđe u jamu. Tabaki je skriven iza njega vikao:

– Gospodaru, gospodaru, tu je ušao!

– Šir Kan nam ukazuje veliku čast – reče otac Vuk ljutita pogleda. – Šta želi Šir Kan?

– Moj plijen! Čovjekovo mladunče je krenulo ovuda. Roditelji su pobjegli. Dajte mi ga!

Šir Kan je naletio na vatru drvosječa, kao što je otac Vuk pretpostavljao, pa je zbog opekotina na šapama bio strahovito ljut. Ali, otac Vuk je znao da je ulaz u brlog pretijesan za jednog tigra. Čak i tamo gdje je stajao, Šir Kanu je bilo tijesno, pa su mu šape i ramena bili ukliješteni, kao što čovjek, priklješten u nekom buretu, ne bi mogao da se bori.

– Vuci su slobodan narod – reče otac Vuk. – Naređenja primaju samo od Vrhovnog savjeta svog čopora, a ne od nekog ubice stoke koji je manje ili više prugast. Čovjekovo mladunče je naše – ...čak i ako hoćemo da ga ubijemo.

– Ako hoćete!... Kako vi to razgovarate sa mnom? Tako mi vola koga sam maločas ubio, zar treba da čekam nosa zabitog u vašu pseću jazbinu, iako se radi o mom punom pravu? Slušajte, govori vam Šir Kan!

Tigrovo rikanje je ispunilo brlog kao grmljavina. Majka Vučica otrese mladunčad sa svoga krzna i ustremi se, plamenih očiju kao dvije zelene vatre u tmuni, prema užarenim očima Šir Kana.

– A sad ću ti ja, Rakša (Đavo) odgovoriti. Mladunče pripada meni! Upamti Lungri (Hromi). Moje je! I nećemo ga ubiti! Živjeće i trčaće sa čoporom, i loviće sa čoporom. I pripazi se, ti lovče na male golaće, ti jedižabo, ubico riba! Još ćeš dočekati da te on goni! A sad, izlazi odavde ili ćeš se, tako mi Sambura koga sam ulovila (a upamti da ja ne jedem izgladnjelu stoku), svojoj majci vratiti, nagorjela životinjo Džungle, još hromiji nego što si bio. Gubi se!

Otac Vuk podiže pogled, zaprepašćen. Već je bio zaboravio na dane kad je jurio za majkom Vučicom, u pravednoj bici protiv pet drugih vukova, u ono daleko vrijeme kada su je u lovovima čopora, ne samo iz milošte, zvali Đavolom.

Šir Kan bi se još upustio u borbu sa ocem Vukom, ali se nije usuđivao da napadne Vučicu, jer je znao da u situaciji u kojoj se našao, Vučica ima bolji položaj i da bi se borila na smrt. Zato se on povuče sa ulaza režeći, a kad se nađe na otvorenom, on povika:

– Pas laje u svom dvorištu. Vidjećemo šta će reći čopor kad čuje da ste posvojili čovjekovo mladunče. Ono pripada meni i pod moj zub treba na kraju da stigne, čujte vi, čupavorepi kradljivci!

Majka Vučica leže ponovo, zadihana, među svoje mlade, a otac Vuk reče zabrinuto:

– U tome Šir Kan ima pravo – maloga treba da pokažemo čoporu. Hoćeš li zaista da ga zadržiš, majko? Ona je drhtala:

– Da li hoću da ga zadržim? Došao je nag, noću, sam, umirući od gladi, a nije se bojao. Gledaj, već je jednoga od naših odgurnuo. A ovaj hromi kasapin bi ga ubio i pobjegao bi prema Vaingungi, a ovdašnji seljaci bi dotrčali do naših skrovišta i sve bi pobili u želji za osvetom... Da li ću ga zadržati? Naravno da ću ga zadržati! Lezi tu, mala žabo... O

ti, Mougli, jer ja ću te zvati Mougli-Žaba, doći će vrijeme pa ćeš goniti Šir Kana kao što je on gonio tebe!

– Ali šta će reći na to čopor? – reče otac Vuk.

Zakon Džungle je predvidio da se svaki vuk može, kad se oženi, povući iz čopora kome pripada; ali, isto tako, kad njegovi mladi porastu da mogu da se drže na nogama, treba da ih dovede pred Savjet čopora koji se redovno sastaje, jednom mjesečno, kad je mjesec pun, da bi ostali vukovi mogli da ih dobro upoznaju. Kad se ovaj ispit završi, vučići smiju da jure kud im je volja, a kad ubiju i svog prvog jelena, nema više opravdanja ni za koga odraslog vuka da jednog od njih ubije. Ubicu, ma gdje da ga nađu, čeka smrtna kazna i, ako trenutak razmislite, vidjećete da tako mora da bude.

Otac Vuk je sačekao da njegovi mladunci protrče, a onda je, one noći kad se održavao savjet, sa majkom Vučicom sve njih zajedno sa Mouglijem odveo na Stijenu Savjeta – na kameniti brežuljak na kome je moglo da se sakupi stotinjak vukova. Akela, sivi, usamljeni Vuk, koji je zbog snage i lukavstva bio izabran za vođu u čoporu, ležao je ispružen na stijeni; nedaleko, nešto niže od njega sjedjelo je četrdeset vukova, svih veličina i svih boja, od onih starih koji su posivjeli kao jazavci i koji mogu, kad god hoće, sami da se obračunaju sa jelenom, do onih crnih trogodišnjaka koji su tek vjerovali da su i oni u stanju da to učine. Usamljenik im je bio vođa tek godinu dana. Nekada, u mladosti, dva puta je upao u zamku za vukove, a jednom su ga i pretukli i ostavili ubijeđeni da je mrtav; tako je naučio običaje i narav ljudi.

Malo ko je na stijeni govorio. U krugu, među majkama i očevima, mladi su se igrali, a s vremena na vrijeme poneki stariji vuk bi se približio nekom vučiću, posmatrao bi ga pažljivo, a onda se tiho vratio na svoje mjesto. Poneki put, opet, neka majka bi svoje mlado gurnula pod punu mjesečinu da bi bila sigurnija da nije ostalo nezapaženo. Akela je, s vremena na vrijeme, vikao:

– Znete naš Zakon, znate naš Zakon. Dobro posmatrajte, o, vukovi! A majke su ponavljale za njim:

– Gledajte, dobro gledajte, o, vukovi!

Na kraju (majka Vučica je osjetila kako joj se nakostriješila dlaka kad je došao trenutak), otac Vuk gurnu Mouglija-Žabu, kako su ga zvali, u središte kruga, a on se tamo na zemlji smijao i igrao kamenčićima koji su se presijavali na mjesečini.

Akela nije ni podigao glavu sa šapa, nego je jednolično nastavio svoj zov:

– Gledajte dobro!...

Uto se iza stijena začu rika – bio je to glas Šir Kana:

– Mali pripada meni. Vratite mi ga. Šta će Slobodnom Narodu čovjekovo mladunče?

Akela čak i ne mrdnu ušima; on jednostavno reče:

– Gledajte dobro, o vukovi! Šta se Slobodnog Naroda tiče tamo nekakvo naređenje, koje ne poštuje Slobodni Narod... Dobro gledajte!

Uto se javi mumljanje među prisutnima, a jedan mladi četverogodišnji vuk se okrenu Akeli i ponovi pitanje Šir Kana:

– Šta će Slobodnom Narodu čovjekovo mladunče?

Zakon Džungle predviđa da, u slučaju da nisu svi saglasni da se neko od mladih primi u čopor, dvojica odraslih članova, a koji nisu ni otac ni majka mladog vuka, govore u njegov prilog.

– Ko će da govori u korist ovoga? – upita Akela. Ko će među pripadnicima Slobodnog Naroda da govori?

Nije bilo odgovora, pa se majka Vučica već pripremila za svoju posljednju borbu, jer je znala da bi joj to bila posljednja borba ako bi do nje došlo.

Onda jedini stranac koji je primljen u čopor – Balu, stari Balu, mrki sanjivi medvjed koji je mlade vukove učio Zakonu Džungle, stari Balu kome je dozvoljeno da se kreće kud hoće jer jede samo orahe, korijenje i med, diže se na zadnje šape i promumlja:

– Čovjekovo mladunče... Čovjekovo mladunče... – počeo on. – Evo ja ću govoriti u prilog čovjekovog mladunčeta. Nema zla u čovjekovom mladunčetu. Ja nemam dar govora, ali govorim istinu. Dozvolite mu da juri sa čoporom i da ostane sa njim. Ja ću ga lično podučavati.

– Još neko treba da govori – reče Akela. – Balu je govorio, a Balu vaspitava naše mlade. Ko će govoriti kao Balu?

Uto na krug pade sjenka. Bila je to sjenka Bagira, crnog pantera. Krzno mu je bilo crno kao mastilo, ali u izvjesnim danima panterске šare su se na njemu rascvjetavale kao što se svila prelijeva. Svi su poznavali Bagiru i niko nije želio da se sretne sa njim, jer je i Tabaki u poređenju sa njim bio manje lukav, divlji bik manje jak, a ranjeni slon manje bezobziran. Ali glas mu je bio sladak kao divlji med kad kaplje kap po kap sa drveća, a krzno mekše od paperja.

– O, Akelo i ti Slobodni Narode! – preo je Bagira svojim umiljatim glasom – ja znam da nemam nikakva prava da prisustvujem vašem sastanku. Ali Zakon Džungle predviđa da se u slučajevima u kojima se pojavi sumnja, ukoliko nije riječ o ubici, a radi se o mladom vuku, njegov život može da se otkupi. Zakon ne govori ništa o tome ko ima, a ko nema pravo da plati cijenu otkupa. Imam li pravo?

– Tako je! Tako je! – javiše se mladi vukovi koji su uvijek gladni. Čujmo Bagiru! Mladog može neko da otkupi. Zakon tako govori!

– Znam da nemam pravo da ovdje govorim i zato tražim vašu saglasnost.

– Govori! – javi se dvadeset glasova.

– Ubiti golišavo mladunče predstavlja sramotu. Osim toga on može da nam mnogo pomogne u lovu kad odraste. Balu je već govorio u njegovu korist. Evo, pored Baluovih riječi ja vam nudim bika, debelog bika, svjež je, ubio sam ga na nepune pola milje odavde, ako hoćete da prihvatite Čovjekovo mladunče po Zakonu. Hoćete li?

Podiže se graja od glasova koji su govorili:

– Zašto da ne? I tako će pod zimskom kišom uginuti; sagorjeće ga sunce.... Kakvo zlo može da nam učini jedna mala, gola žaba?... Nek juri za čoporom!... Gdje je tvoj bik, Bagire?... Prihvatamo!

Onda se opet javi Akela:

– Gledajte... dobro gledajte, o, vukovi!

A Mougli se igrao kamenčićima; nije uopšte obraćao pažnju na vukove koji su mu se, jedan po jedan, približavali da ga osmotre.

Na kraju, svi se spustiše niz brežuljak da potraže ubijenog bika, a sami ostadoše Akela, Bagira, Balu i Mouglijevi vukovi.

Šir Kan je još rikao u noć jer je bio užasno ljut što mu nisu predali Mouglija.

– Da, imaš pravo da ričeš koliko hoćeš, – mrmljao je Bagira sam sebi u brk – jer doći će vrijeme kada će ovo malo, golišavo stvorenje izazvati ponovo tvoju riku iz sasvim drugih razloga. Ili će biti tako ili ja ništa ne znam o čovjeku.

– Dobro smo postupili – reče Akela: ljudi i njihova mladunčad su mudra stvorenja: doći će vrijeme pa će se pokazati da može da nam bude od velike koristi.

– Tako je, – reče Bagira – doći će trenutak u kome će on biti neophodan: jer niko ne može očekivati da će do vijeka voditi čopor!

Akela na to ništa ne odgovori.

Mislio je na ono vrijeme koje dolazi za svakog vođu čopora, na vrijeme kad gubi snagu i kad ga, sve slabijeg iz dana u dan, sami vukovi ubijaju i biraju novog vođu, koga će opet, isto tako, ubiti.

– Vodite ga – reče on ocu Vuku – i vaspitavajte ga kao što priliči pripadniku Slobodnog Naroda.

Tako je Mougli primljen u čopor vukova Sioni, po cijenu jednog bika i lijepe riječi Balua.

A sad se potrudite da preskočite deset ili jedanaest punih godina i da zamislite kakav je čudan život vodio Mougli među vukovima, jer kad bismo sve to opisivali, ispunili bismo ne znam koliko knjiga. Rastao je sa vučićima koji su prije izrasli u vukove nego što je on postao dječak; a otac Vuk učio ga je životu i objašnjavao mu smisao svega u džungli, sve dok mu svaki šušanj trave, svaki dah toplog vjetera u noći i svako hukanje sove nad glavom, svako grebanje kandži slijepog miša koji se odmara na drvetu i pljesak ribice u jezeru nisu postali tako bliski kao što postaju stvari u uredu nekom činovniku. Kad nije učio, lješkar je na suncu i spavao, onda je jeo i opet je spavao. Kad je osjetio da je prljav ili kad mu je bilo vruće, on se kupao u šumskim jezerima, a kad je bio željan meda (jer ga je Balu naučio da su orasi i med isto toliko dobri za jelo kao i sirovo meso), peo se na drveće da ga potraži, a tome ga je naučio Bagira. Ispruživši se po grani, panter ga je dozivao: "Dođi ovamo, mali brate!" a Mougli se peo ispočetka kako se penju majmuni – "ljenivci", ali se ubrzo osmjelio i bacao sa grane na granu isto onako vješto kako to čine sivi majmuni.

I on je zauzeo svoje mjesto na Stijeni Savjeta kad se tamo čopor okupljao i otkrio je da može, kad usredsredi svoj pogled na bilo koga vuka, da ga prisili da obori pogled; a to je činio samo iz zabave. U drugim prilikama izvlačio je dugo trnje iz krzna svojih prijatelja, jer vuci užasno pate od trnja i iglica koje im se zabija u krzno. Noću je silazio niz brijeg, do obrađenih polja i sa velikom radoznalošću posmatrao seljake u njihovim kolibama. Ali, on

se pribijavao ljudi jer mu je Bagira pokazao četvrtastu kutiju sa odignutom rešetkom, tako vješto sakrivenu u džungli, da Mougli umalo nije u nju upao i objasnio mu da je to zamka. A najviše od svega volio je da sa panterom ode do toplog crnog srca šume i da tamo prespava cijeli bogovetni dan, pa da pod veče posmatra kako se Bagira sprema za lov. Desno, lijevo, već kako mu je glad nalagala – a tako je postupao i Mougli – samo sa jednim izuzetkom. Čim je dorastao do godina u kojima može da shvata, Bagira ga je poučio da nikad ne smije da napada stoku jer je i njegov život otkupljen, na Savjetu čopora, po cijenu života jednoga bika.

– Cijela džungla ti pripada – govorio mu je Bagira – i možeš da loviš sve što možeš da dohvatiš, ali, u znak sjećanja na bika koji te otkupio, nikad nemoj da napadaš stoku, ni staru ni mladu. Tako je zapisano u Zakonu Džungle.

Mougli se svjesno pridržavao ove preporuke.

I tako je rastao i postajao sve jači kao što se dešava sa dječakom koji ne ide u školu i u cijelom svom životu nema druge brige nego da se brine šta će pojesti.

Majka Vučica mu je govorila, jednom ili dva puta, da Šir Kan ne pripada onoj vrsti stvorenja koja su bezopasna i da će, zbog toga, morati jednog dana da ubije Šir Kana; bez sumnje, mladi vuk bi se ovog prisjećao u svakom trenutku svog života, ali Mougli je na to zaboravio jer je on ipak bio samo malen dječak – iako bi, da je znao ljudski govor, sam sebe nazvao vukom.

A Šir Kan je u džungli stalno bio na Mouglijevom tragu. Kako je vođa čopora, Akela, iz dana u dan sve više stario i sve više gubio snagu, hromi tigar se prijatelji sa mlađim vukovima iz plemena koji su išli za njim da bi se dočepali ostataka njegovog plijena, što bi im Akela zabranio da je mogao da upotrijebi svu svoju vlast. S druge strane, Šir Kan im se ulagivao: čudio se kako tako lijepi mladi lovci mogu da se zadovolje time da im vođa bude jedan polumrtvi vuk ili čovjekovo mladunče.

– Kažu mi – govorio je Šir Kan – da vi čak ne smijete za vrijeme Savjeta da mu pogledate u oči!

Mladi vuci su na to zarežali i koža im se ježila.

Bagira je i okom i uhom bio svuda prisutan. Saznao je za ovo i jednom ili dva puta upozorio Mouglija da se Šir Kan sprema da ga jednog dana ubije. Mougli se nasmijao i odgovorio:

– Sa mnom je čopor, sa mnom si ti... i Balu, i ma kako da je lijen, sigurno bi pristao da jednom ili dva puta šapom razmahne u moju čast. Čega, onda, da se bojim?

Jednog veoma toplog dana u Bagirinom mozgu je sazrela neobična misao. Možda mu je o tome nešto natuknuo Iki, bodljikavo prase. U svakom slučaju on reče te večeri Mougliju, dok je dječak, duboko u džungli, ležao glave položene na lijepo crno panterovo krzno:

– Mali brate, koliko sam te puta upozorio da ti je Šir Kan neprijatelj?

– Onoliko puta koliko ima oraha na ovoj palmi! – odvrati Mougli, jer, kao što se i moglo očekivati, nije znao da broji. – Pa šta?... Spava mi se, Bagire, a Šir Kan je

hvalisavac... baš kao Mao-Paun.

– Nije sad vrijeme za spavanje. I Balu to zna; i ja znam, cijeli čopor to zna, pa čak i oni glupani, oni ljudi jelena to znaju... a i Tabaki ti je to rekao.

– Oh, oh, – odvrati Mougli – tačno je da je Tabaki dolazio neki dan i pričao mi neku smušenu priču kako sam ja čovjekovo mladunče, kako sam golać i da nisam dostojan čak ni korijenje da kopam... a ja sam Tabakija dohvatio za rep i dva puta ga tresnuo o palmu da nauči kako se treba ponašati.

– Glupo si postupio, jer mada je Tabaki zao, možda je htio da ti ispriča nešto što se tebe tiče. Dobro otvori oči, mali brate. Šir Kan se neće usuditi da te ubije u džungli. Ali Akela je star i doći će uskoro vrijeme kad on više neće moći da ulovi svog jelena i neće više biti vođa čopora. Mnogi je od onih vukova koji su te posmatrali kad su te pokazivali Savjetu već ostario, a mladi vukovi misle, jer ih je Šir Kan tome podučio, da čovjekovo mladunče ne spada u čopor. Uskoro ćeš postati odrastao čovjek...

– A po čemu čovjek ne bi smio da juri sa svojom braćom? – upita Mougli. – Ja sam se rodio u džungli, prihvatio sam Zakon Džungle i nema nijednog među našim vukovima kome nisam iz šape izvukao trn. Zar nisu oni moja braća!

Panter se proteže cijelom dužinom i priklopi oči.

– Mali brate, stavi svoju ruku pod moju njušku.

Mougli pruži svoju snažnu, smeđu ruku i pod samom svilenom bradom Bagirinom, gdje su se spleli snažni mišići, skriveno u sjajnom krznu, napipa golo mjesto.

– Niko u džungli ne zna da ja, Bagira, nosim ovaj ožiljak... trag ogrlice; rodio sam se, mali brate, među ljudima i među ljudima je moja majka umrla, u kavezu kraljevskog dvorca u Udajpuru. Zato sam i platio cijenu u Savjetu kad si bio još mala, bespomoćna beba. Da, i ja sam rođen među ljudima. I nisam poznavao džunglu. Hranili su me iza rešetaka, u gvozdenom zatvoru, ali, jedne noći, kad sam osjetio da sam ja Bagira panter, a ne igračka za ljude, slomio sam bijedni katanac jednim udarcem šape i pobjegao sam. A kako sam poznavao običaje ljudi, postao sam u džungli strašniji od samog Šir Kana, je li tako?

– Da, reče Mougli, sva džungla se boji Bagire... sva džungla sem Mouglija.

– Eh, ti, pa ti si čovjekovo mladunče, – reče crni panter sa beskrajnom nježnošću – pa kao što sam se ja vratio u svoju džunglu, tako i ti treba da se vratiš među ljude, među ljude koji su ti braća... ako te prije toga u Savjetu ne ubiju!

– Ali zašto, zašto bi neko htio da me ubije? – upita Mougli.

– Pogledaj me – odgovori mu Bagira.

I Mougli ga pogleda pravo u oči. Nije ni pola minute proteklo, a panter odvrati pogled.

– Eto zašto! – reče mu Bagira ukrštajući šape na lišću. – Ni ja ne mogu da otrpim tvoj pogled iako sam rođen među ljudima, a volim te, mali brate. A drugi te mrze jer njihove oči ne mogu da otrpe tvoj pogled, zato što si mudar, zato što umiješ iz njihovih šapa da izvadiš trnje... zato što si čovjek.

– Nisam to znao – reče Mougli ojađeno. I namršti guste, crne obrve.

– Znaš li šta kaže Zakon Džungle? "Prvo napadni, a onda se javi glasom". I po tvojoj

bezbrižnosti oni vide da si ti čovjek. Ali ti budi mudar. Ja sam u dubini svog srca ubijeden: prvi put kad stari Akela promaši svoj plijen, a svakim danom mu je sve teže da uhvati jelena – čopor će se okrenuti i protiv njega i protiv tebe. Sazvaće na Stijeni skupštinu i onda ... i onda... Ah, da, sjetio sam se! – reče Bagira dižući se. – Sidi dolje do koliba u dolini i uzmi malo Crvenog Cvijeta koga ljudi gaje. Tako ćeš, u trenutku kad ti zatreba, imati saveznika jačeg od mene i od Balua i od onih u plemenu koji te vole. Idi, potraži Crveni Cvijet!

Imenom Crveni Cvijet Bagira je zvao vatru. I nijedno stvorenje u džungli nije vatru nazivalo njenim pravim imenom. Jer svaka zvijer cijelog života osjeća samrtni strah od vatre i izmišlja sto načina kako da izbjegne da je nazove pravim imenom.

– Crveni Cvijet! – reče Mougli. – On raste u sumrak, pored njihovih koliba. Ići ću da ga uzmem.

– Tako treba da govori čovjekov sin! – reče sa ponosom Bagira. Ne zaboravi da raste u lončićima. Otmi ga na brzinu i ne zaboravi da treba da ga sačuvaš do trenutka u kome će ti zatrebati.

– Dobro, – reče Mougli – idem. Ali, jesi li, dragi Bagire, uvjeren – on zagrlji njegov sjajni vrat i pogleda ga duboko u oči – da je sve to djelo Šir Kana?

– Tako mi slomljenog katanca koji me oslobodio, siguran sam, mali brate!

– E, onda, tako mi Bika kojim sam otkupljen, platiću Šir Kanu dug koji mu dugujem i to časno: može mu se desiti da čak dobije i više no što je zaslužio.

U jednom skoku Mougli odjuri.

– To je čovjek! To je pravi čovjek – mrmljao je panter opruživši se ponovo. – O, Šir Kane, nikad nisi bio u opasnijem lovu od ovog desetogodišnjeg lova u kome goniš žabu!

Mougli je jurio kroz šumu, a srce mu je ludo lupalo. Stigao je do brloga u trenutku kad se počela dizati večernja izmaglica. Povratio je dah i gledao dolje, u dolinu. Mladi vukovi nisu bili tu, a majka je, iz dubine jame, po uzbuđenom disanju Mouglijevom razumjela da neka briga mori njenu Žabu.

– Šta ti se desilo, sine? – upita ga ona.

– Šir Kan koješta brblja! – odgovori on. – Večeras ću loviti na uzoranim njivama.

Onda je odjurio kroz šipražje do potoka u dnu doline. Tamo se zaustavio jer je čuo urlik čopora u lovu na sambura-jelena i zavijanje životinje koja se upustila u borbu sa goniocima.

A onda su se začuli podrugljivi uzvici mladih vukova:

– Akela! Akela! Nek Samac pokaže svoju snagu! Dajte prostora vođi čopora! Skači, Akela!

Mora da je Samac skočio i promašio, jer je Mougli čuo škljocanje njegovih praznih vilica, a onda i bolni urlik kad ga je sambur prednjim nogama udario. Nije se više zadržavao da sluša, nego se dade u trk. Urlici za njim bili su sve tiši ukoliko se više približavao obrađenim poljima na kojima su živjeli seljaci.

– Bagira je govorio istinu! – uzdahnuo je Mougli prikradajući se kolibi gdje se sakrio u

slami ispod prozora. – Sutra će biti moj i Akelin dan.

Onda se licem priljubio prozoru i posmatrao vatru na ognjištu. Vidio je kako se žena domaćina u toku noći dizala i hranila plamen crnim grumenjem, a kad je svanulo i zabijelila se hladna magla, vidio je kako dijete stavlja u korpicu oblijepljenu zemljom užareno ugljevlje, umotava je u svoj ogrtač i odlazi sa kravama na pašu.

– I to je sve? – upita se Mougli. – Ako dijete to može da učini, ni ja ne treba da se plašim.

On obiđe oko kuće, srete se sa djetetom oči u oči, ote mu vatru iz ruku i nestade u magli, dok je dječak vrištao od straha.

– Sasvim liče na mene! – reče Mougli duvajući u lonac kao što je vidio da to čini žena. – Cvijet će umrijeti ako ga ne hranim...

On nabaci suvih grančica i sasušene kore drveta na crvenilo. Na pola puta do brežuljka susrete Bagiru. Njegovo krzno je blistalo od rose kao da je bilo ukrašeno sjajnim draguljima sa mjeseca.

– Akela je promašio – reče panter. – I ubili bi ga prošle noći, ali su tražili i tebe: Tražili su te svud na brežuljku.

– Bio sam na oranicama. Spreman sam. Pogledaj! Mougli mu pruži lonac pun vatre.

– Dobro... Vidio sam kako ljudi na ovo bace suhu granu, pa se Crveni Cvijet odmah rascvjeta... Zar te nije strah?

– Ne... Čega da se plašim? Sad se sjećam... ako to nije bio samo san... da sam, prije nego što sam postao vuk, spavao pored Crvenog Cvijeta i da mi je bilo toplo i prijatno.

Nekoliko dana je Mougli sjedio u pećini i čuvao svoj zemljani lonac dodajući suve grane da bi posmatrao kako gore. Pronašao je i jednu granu koja mu je naročito bila pogodna, pa je uveče, kad se pojavio Tabaki da mu saopšti da ga traže u Savjetu na Stijeni, prasnuo u smijeh i tako se smijao sve dok Tabaki nije pobjegao. Smijući se otišao je i u Savjet.

Akela-Samac ležao je pored svoga kamena da bi time pokazao da je sad njegovo mjesto Vođe slobodno, a Šir Kan, sa pratnjom vukova koji su se hranili njegovim otpacima, šetao se širom uzvišenja i slušao svoje laskavce. Bagira je opružio svoje toplo meko tijelo pored Mouglija, a dječak je među koljenima držao svoj zemljani lonac.

Kad su se svi sakupili, prvi poče da govori Šir Kan, što se nikad nije usudio da učini za vrijeme dok je Akela vodio čopor.

– On na to nema pravo – prošaputa Bagira. – Reci. On je kujin sin. Prepašće se.

Mougli skoči:

– Slobodni Narode, zar je Šir Kan naš vođa? Otkud tigar može da vodi čopor?

– S obzirom da je skupština otvorena i da su me zamolili... – poče Šir Kan.

– Ko te zamolio? – upita Mougli. – Zar smo mi šakali, pa da puzimo pred ovim mesarom? Vodstvo u čoporu tiče se samo čopora! Začuše se urlici:

– Čuti ti, Čovjekovo mladunče!

– Pustite ga neka govori. On brani naš Zakon. I na kraju, začuše se stari vukovi:

– Neka govori Mrtvi Vuk!

Jer, kad vođa čopora promaši svoj plijen, nazivaju ga Mrtvi Vuk, dok još živi, a to ne traje dugo.

Akela s mukom podiže glavu:

"Slobodni Narode i vi, šakali Šir Kana, vodio sam vas dvanaest lovnih godina i za svo to vrijeme nijedan od vas nije upao u zamku niti je ijedan od vas osakaćen. Nisam više u stanju da ulovim plijen. A vi znate kako je izvedena zavjera. Znaete vi dobro kako ste me doveli do razbješnjelog jelena da biste pokazali koliko sam slab. Dobro je to smišljeno. I imate pravo da me ovdje na Stijeni Savjeta ubijete. I zato vas pitam: ko će biti nasljednik Vuka Samca? Jer, pripada vam pravo, po Zakonu Džungle, da mi pridete jedan za drugim".

Zavlada tišina. Nijedan od vukova nije se usuđivao da se upusti u smrtonosni boj sa Samcem. Onda zaurla Šir Kan:

– Tja, što da gubimo vrijeme sa ovim bezubim starcem? Svakako je osuđen na smrt. A Čovjekovo mladunče predugo živi. Slobodni Narode, on je moj plijen odavno. Dajte mi ga. Dosadilo mi je ovo ukrštanje čovjeka i vuka. Dosta je zavaravao džunglu deset godina. Dajte mi to Čovjekovo mladunče jer ću inače stalno loviti ovdje i neću vam ostaviti ništa no kosti. To je čovjek, čovjekovo dijete i ja ga mrzim do srži kostiju! Onda više od pola čopora zaurla:

– Čovjek? Čovjek! Šta će čovjek među nama? Neka ide svojim!

– Taman posla! Pa da okrene protiv nas sav narod iz sela? – usprotivi se Šir Kan. – Ne, ne, dajte ga meni. On je čovjek i niko među nama ne može da mu pogleda među oči!

Akela ponovo diže glavu i reče:

– On je sa nama dijelio naše obroke. Spavao je sa nama. Lovio je divljač za nas. I nije iznevjerio nijedno slovo Našeg Zakona Džungle!

– A ja sam platio za njega jednog bika prije nego što ste ga primili. Pa dobro, neka cijena jednog bika i nije tako visoka, ali čast Bagirina dostojna je poštene bitke! – reče Bagira najumiljatijim glasom.

– Bik je plaćen prije deset godina! – zareža skupština. – Šta nas se tiče šta je bilo prije deset godina!

– A vaša riječ? – upita Bagira otkrivajući blještavo bijele zube. – I vas nazivaju Slobodnim Narodom!

– Čovjekovo mladunče ne smije da juri sa stanovnicima Džungle! – zareža Šir Kan. – Dajte mi ga!

– On je naš brat po svemu, sem po krvi – nastavi Akela. – A vi hoćete ovdje da ga ubijete!... Tačno je, predugo sam živio. Neki među vama ubijaju stoku, a čuo sam da neki među vama, po nagovoru Šir Kana, noću silaze i krađu sa seoskih pragova djecu. Znam da ste kukavice, pa kukavicama i govorim. Znam da moram umrijeti i moj život je bezvrijedan: inače ponudio bih vam svoj život za život čovjekovog sina. A da bih spasao čast čopora, jer ste na čast zaboravili otkako ste bez vođe čopora – ja se obavezujem da neću ni najmanjeg otpora pružiti kad dođe vrijeme da umrem, ako pustite Čovjekovo

mladunče da se vrati među ljude. Umrijeću bez borbe. Na taj način će čopor sačuvati tri života. To je sve što mogu da učinim: ako pristanete, uštediću vam sramotu da ubijete svog brata koji vam ništa našao nije učinio... brata koji je otkupljen da bi postao član čopora, kao što predviđa Zakon Džungle.

– Ali on je čovjek!... čovjek!... čovjek! – mumljala je skupština. Većina vukova je prišla Šir Kanu, a njegov rep je šibao kroz vazduh.

– Sad je tvoja sudbina u tvojim rukama! – reče Bagira Mougliju. – Nama ostalima preostaje samo da se borimo!

Mougli ustade držeći u rukama lonac. Proteže se i zijevnu pred svim vucima: bio je ogorčen i uvrijeđen jer, iako su bili vuci, nikad mu dotada nisu rekli koliko ga mrze.

– Čujte! Nemojte više da zavijate kao psi. Dosta ste mi ove noći naglasili da sam Čovjek (iako bih ja ostao vuk među vucima do kraja svog života) i tek sad sam shvatio istinu u vašim riječima. Zato vam i ne kažem "braćo" nego vam kažem "sag" (psi), onako kako vi zovete čovjeka... Šta ćete učiniti ili šta nećete učiniti, to je vaša stvar. Ali, što se mene tiče, prije nego što stvari istjeramo na čistac, pokazaću vam šta sam ja, čovjek, donio među vas: donio sam Crveni Cvijet koga se vi, psi, bojite.

On baci lonac na tle i nekoliko zažarenih komada zapališe suhu mahovinu koja planu, a cijeli Savjet se užasnut povuče pred iskrama plamena.

Mougli spusti suhu granu u vatru i držao je tako dok nije primijetio da se vrh pali i da počinje da pucketa, a onda je diže iznad glave i mahao je njome tako iznad glava, od straha izbezumljenih vukova.

– Ti si sad gospodar! – reče mu tiho Bagira. – Spasi Akelu smrti! Uvijek je bio tvoj prijatelj.

Akela, stari sivi vuk koji nije u svom životu naučio da moli, baci na Mouglija molećiv pogled. On je stajao iznad njega, nag, sa dugom crnom kosom koja mu je pala po ramenima, osvjetljen plamenom upaljene grane koja se njihala i iskrila u tmini.

– Dobro – reče Mougli kružeći pogledom unaokolo. – Vidim da ste psi. Ostaviću vas i vratiću se među slične meni... Džungla me izbacuje i treba da zaboravim vaš jezik i vaše drugarstvo: ali biću samilosniji od vas – zato što sam bio vaš brat po svemu sem po krvi, obećavam vam da vas neću, kad budem čovjek među ljudima, pred njima izdati kao što ste vi izdali mene.

On udari nogom u plamen i na sve strane poletješe iskre.

– I neće biti borbe među nama u čoporu. Ali morate da mi platite jedan dug prije nego što odem.

On priđe krupnim koracima prema Šir Kanu koji je ležao i glupo žmirkao u plamen i uhvati ga za dlake na podbratku. Bagira ga je slijedio da mu se nađe pri ruci.

– Diži se, pseto! – povika Mougli. – Diži se kad ti naređuje čovjek jer ću ti upaliti krzno!

Šir Kan pognu uši i zatvori oči jer mu se upaljena grana približila.

– Ovaj koji ubija stoku rekao je da će me ubiti u Savjetu zato što me nije ubio kad sam

bio mali. Evo... gledaj... ovako mi, ljudi, bijemo pse. Mrdni samo brkom, Langri, pa ću ti u grlo sasuti Crveni Cvijet!

On udari Šir Kana po glavi granom, a tigar je skičao i zavijao u agoniji straha.

– Pih, osmuđena mačko iz džungle, gubi se, ali upamti moje riječi: kad prvi put ponovo dođem na Stijenu Savjeta kao što i priliči da dođe čovjek, učiniću to sa kožom Šir Kana na glavi. A što se tiče ostalih, znajte da je Akela slobodan i da može da živi kako mu se sviđa. Ne smijete ga ubiti jer ga ja štitim. I nemojte ovdje dugo da se zadržavate da uludo lupate jezicima kao da ste neko i nešto, jer ste psi i zato... odlazite!

Vatra je buktala na vrhu grane, a Mougli je njom razmahivao lijevo i desno u krugu i vuci se izgubiše urlajući pod iskrama koje su im pržile krzna. Ostadoše samo stari Akela, Bagira i desetak vukova koji su bili na strani Mouglija. Onda Mougli osjeti duboki bol, duboko u sebi osjeti bol kakav nije do tada osjetio, on uzdahnu i krupne suze se skotrljaše niz njegovo lice.

– Šta je to?... Šta je to?... Šta je to? – pitao se. – Ne želim da napustim džunglu... i ne znam šta mi je. Hoću li umrijeti, Bagiro?

– Nećeš, Mali brate. To su samo suze, i to se čovjeku dešava – reče mu Bagira. Vidim da si čovjek, a nisi više samo čovjekovo mladunče. Da, džungla će ti biti zatvorena... Nek teku, Mougli. To su suze.

Onda je Mougli sjeo i plakao tako kao da će mu srce prepući: do tada on nikada nije u svom životu plakao.

– Sad – reče on – idem među ljude. Samo, prvo treba da se oprostim sa majkom.

On ode do pećine u kojoj je ona stanovala sa ocem Vukom i plakao je tamo skrivajući lice u njeno krzno, a četvoro malih je bijedno urlalo.

– Nećete me nikad zaboraviti? – pitao je Mougli.

– Nikada, dokle god možemo da slijedimo trag! – rekoše mali. – Dođi do podnožja brežuljka kad postaneš čovjek i mi ćemo razgovarati s tobom i doći ćemo, noću, do oranica da se sa tobom igramo cijelu noć.

– Dođi nam uskoro! – rekao je otac Vuk. – O, ti, mala mudra žabo, dođi nam uskoro jer smo nas dvoje, majka i ja, ostarjeli.

– Dođi nam uskoro, – rekla je i majka Vučica – ti moj mali golišavko! Jer, znaj, ti čovjekovo mladunče, da sam te voljela više od svoje djece.

– Sigurno ću doći – odgovorio je Mougli. – A doći ću zato da na Stijeni Savjeta razapnem kožu Šir Kana. Nemojte me zaboraviti. Recite svima u džungli da me ne zaborave!

Zora je svitala kad se Mougli uputio niz brežuljak, sam, u susret onim čudesnim bićima koja se nazivaju ljudi.

LOVAČKA PJESMA ČOPORA NA SIONMA

Kada je zora granula, zarikao je

*Sambur jedanput, dvaput pa opet!
Pojavila se košuta, pojavila se košuta sa izvora
u šumi gdje divlji jeleni poje.
U izvidnici kad sam bio, sam sam to vidio
jedanput, dvaput i opet!
Kada je zora granula, zarikao je Sambur
jedanput, dvaput i opet!
Vuk se odšunjao, vuk se odšunjao
da obavijesti čopor šta ga čeka.
Mi smo tražili, mi smo našli i slijedili njegov trag
Jedanput, dvaput i opet!
Kada je zora granula, čopor vukova je zaurlao
Jedanput, dvaput pa opet!
To su noge što u džungli ne ostavljaju traga
Oči što vide kroz mrak – kroz mrak!
Javite se, zalajte, a onda ućutite!
Jedanput, dvaput pa opet!*

KAAOV LOV

*Tačke su ponos Leoparda, a rogovi Bivola
budi čist jer se snaga lovca po sjaju kože cijeni
Kad vidiš da te udari ili namršten Sambur da probode
javi nam odmah: mi za to znamo već punih deset ljeta
Ne čini zla strančevim mladuncima,
nego ih zovi Braćom i Sestrama
Jer mali su i slabi, a Medvjedica im je možda majka.
Kad krene u lov, mladunče misli:
"Niko mi nije ravan!"
Ali Džungla je velika a mladunče malo.
Nek misli i nek ćuti,*

(Izreke medvjeda Balua)

Sve o čemu se ovdje govori dogodilo se u vrijeme kad još Mougli nije bio izgnan iz čopora sionskih vukova i prije nego što se osvetio Šir Kanu, tigru.

U to vrijeme Balu ga je učio Zakonu Džungle. Veliki suri medvjed, star i ozbiljan, bio je radostan što ima učenika tako bistra uma; jer mladi vukovi nisu voljeli da uče Zakon

Džungle sem ono što se odnosi na njihov čopor i njihovo pleme, pa čim nauče lovačko pravilo: "Noge koje se kreću bez buke, oči koje vide u tami, uši koje osluškuju vjetar i u pećini i bijeli zubi spremni da ugrizu: eto, to su odlike naše braće, izuzev Tabakija, šakala i hijena koje mrzimo", bježe. Ali Mougli, kao Čovjekovo mladunče, morao je mnogo više toga da nauči.

Neki put bi se kroz gustiš džungle došunjao Bagira, crni panter, da bi vidio dokle je stigao njegov ljubimac, pa je onda tu stajao i preo, glave oslonjene o stablo, dok je Mougli napamet govorio Baluu naučenu zadaću za taj dan. Dječak je naučio da se penje na drvo isto tako dobro kao što je znao da pliva, a znao je da pliva isto tako dobro kao što je naučio da trči; a Balu, tumač Zakona, podučavao ga je iz Zakona Šuma i Zakona Voda: kako da razlikuje krhku granu od jake, kako da lijepo razgovara sa divljim pčelama kad se sretne sa njihovim rojem na pedeset stopa iznad zemlje; šta da kaže Mangiju, slijepom mišu ako ga probudi iz podnevnog sna i kako da upozori vodene zmije da će skočiti u jezero, među njih. Jer stanovnici džungle ne vole da budu uznemireni i uvijek su spremni da napadnu, onoga ko taj mir naruši.

Isto tako Mougli je naučio i lovački zov Stranca koji, onaj koji lovi na tuđem lovištu, mora glasno da ponavlja sve dotle dok ne dobije odgovor. Kad se prevedu, taj zov glasi: "Dozvolite mi da ovdje lovim, gladan sam". A odgovor glasi: "Lovi ako si gladan, ali nemoj ako to činiš samo radi zadovoljstva".

Eto, sve to je otprilike Mougli morao napamet da nauči: i užasno ga je zamaralo što mora po sto puta iste stvari da ponovi. Ali, kao što je Balu ispričao Bagiri otkako je jednom Mougli udarcem šape bio upozoren na grešku, pa je pobjegao: "Čovjekovo mladunče ostaje čovjekovo mladunče i zato mora sve da nauči... sve, znaš li, sve o Zakonu Džungle".

– Da. Ali ne zaboravi da je on malen – odgovori crni panter koji bi sasvim iskvario Mouglija da je ovaj bio samo njegov štíćenik. – Kako da u tu malu glavu stanu svi ti tvoji dugi govori?

– Ima li ikoga u džungli da je premalen da bi bio ubijen? Nema. E, pa zato ga učim svemu ovome, zato ga ispravljam, oh vrlo nježno, ako nešto zaboravi.

– Nježno! Baš se u to ti razumiješ, stara, gvozdene potkovice – zamumlja Bagira. – Lijepo si mu udesio lice tom tvojom nježnošću, danas... Uf!

– Više bih volio da je sav modar, od glave do pete od mojih udaraca, nego da upadne u nesreću zbog svog neznanja – odgovori Balu uzrujano. – Upravo ga podučavam pra-riječima džungle pomoću kojih može da zatraži zaštitu ptica, naroda zmija i svih onih koji kreću u lov na četiri noge, sem njegovog rođenog čopora. I sad može, ako hoće, da zatraži pomoć svih stanovnika u džungli. Zar to ne vrijedi one ispravke?

– Dobro, dobro, samo pripazi da mi ne ubiješ Čovjekovo mladunče. Nije on panj o koji možeš da oštiriš svoje pandže. Nego, reci mi, koje su to pra-riječi? Češće mi se dešava da treba da pružim nego li da zatražim pomoć, – Bagira je pri tom posmatrao svoje čeličnoplave, kao čelik jake pandže – ipak, volio bih da ih znam.

– Pozvaću Mouglija neka ti ih kaže... ako je raspoložen. Dođi, mali brate!

– Glava mu bruji kao košnica – odgovori sićušan, neraspoložen glas odnekud iznad njih.

Mougli se spusti niz drvo. Vidjelo mu se po licu da je ljut i sa prkosom reče u trenutku kad je dodirnuo tle:

– Došao sam samo zbog Bagira, a ne zbog tebe, stari Balu!

– Vrlo važno – odgovori mu Balu iako se vidjelo da mu to nije bilo pravo. – Hajde, ponovi Bagiri pra-riječi džungle koje sam te danas naučio.

– Za koga pra-riječi? – upita Mougli, pripitomljen time što može da pokaže šta zna. – Džungla govori mnogim jezicima, a ja ih sve znam!

– Ti znaš ponešto, ne sve. Vidiš li, Bagira, kako je nezahvalan prema svom učitelju. Hoće li ikad ijedan vučić biti zahvalan starom Baluu za školovanje?... Dobro, hajde, reci pra-riječi koje važe za sve lovačke narode, kad već sve znaš... ti veliki učenjače!

– Iste smo krvi, vi i ja! – reče Mougli jezikom medvjeda jer se njim služe svi lovački narodi.

– Dobro je... a sada pra-riječi ptica!

Mougli ponovi iste riječi, ali na kraju dodade dugi krik jastreba u lovu.

– Hajde reci riječi Naroda zmija – reče mu Bagira.

Umjesto odgovora Bagira je začuo neopisivo oštro siktanje. I Mougli je uživao zbog pokazanog znanja, poskočio je, udario se nogama o stražnjicu, tapšao je rukama, pa je skočio na leđa Bagiri i namjestio se tako da je tabanima mogao da lupa po blistavom krznu kao po dobošu, a Baluu se kreveljio u lice.

– Hajde de! Vrijedjelo je to nekoliko dobrih modrica – reče nježno suri medvjed. – Bićeš mi jednog dana zahvalan za ovo, mali brate!

Onda se okrete Bagiri da bi mu ispričao kako je dječak neke riječi naučio od Hatija, divljeg slona, koji zna sve te riječi, pa kako je Hati Mouglija odveo do jezera da bi tamo od jedne zmije naučio govor zmija jer Balu nije mogao tačno tome da ga pouči; pa kako je Mougli sad zaštićen od svih nesreća koje bi mogle da mu se dese u Džungli, jer nijedan stanovnik džungle, ni zmija, ni ptica, ni ma koji četvoronožac neće mu nanijeti zla.

– Nikoga ne treba da se boji – zaključi Balu češući od zadovoljstva svoj veliki, krznom obrasli trbuh.

– Da, sem svog rođenog plemena – reče tiho Bagira. A onda se glasno obrati Mougliju:

– Pripazi malo na moje bokove, mali brate! Šta ti je da me tako udaraš?

Mougli je htio nešto da kaže, pa je pažnju Bagirinu htio da skrene na taj način što ga je snažno udarao nogama o bokove. Kad su obojica sad načulila uši da čuju šta hoće da kaže, on reče:

– I ja ću imati svoje pleme, narod koji ću ja sam voditi od jutra do mraka kroz drveće!

– Kakva je to sad izmišljotina, ti zanesenjače? – upita Bagira.

– Da, a sa drveća ću baciti grane i još štošta dolje, na dragog Balua – nastavi Mougli. – Vidjećete, obećali su mi!

– Vuf!

Ogromna Baluova šapa obori Mouglija sa Bagirinih pleća, pa je dječak, oboren među šape, mogao da vidi koliko je naljutio medvjeda.

– Mougli... – reče Balu – razgovarao si sa Bandar Logama – Narodom majmuna?

Mougli pogleda u Bagiru da vidi da li se i Panter naljutio i primijetio je da su mu oči bile zelene – ledene kao komadići plemenitog zada.

– Bio si kod majmuna... – sivih majmuna... naroda koji ne poštuje Zakon... proždrljivaca koji jedu sve. Stidi se!

– Kad me Balu ošamario, – reče Mougli još ležeći na leđima, pobjegao sam, a sivi majmuni su sišli sa grana i smilovali se na mene. A nikom drugom nije bilo stalo do mene.

Mougli poče da kmezi.

– Samilost kod majmuna! – naljuti se Balu. – Kad bi planinske oluje bile bez huka... ili kad bi se sunčeve zrake ohladile... eh, a šta se desilo tada, Čovjekovo mladunče?

– Pa dali su mi... dali su mi oraha i još štošta ukusno za jelo, i... i odnijeli su me u naručju među krošnje, i rekli su mi da sam im ja brat po krvi, sem što nemam rep kao oni, i da ću jednog dana postati njihov vođa.

– Nemaju oni vođu – reče na to Bagira. – Lažu oni i uvijek su lagali.

– Bili su vrlo dobri prema meni i rekli su da im opet dođem. Zašto me nikad niste vodili kod majmuna? I oni se drže uspravno kao ja. I ne udaraju šapetinama. I cijelog dana se igraju. Pustite me da se popnem kod njih!... Ti ružni Balu, pusti me da se popnem gore. Hoću da se vratim kod njih, da se igram s njima.

– Slušaj ti, Čovjekovo mladunče, – reče medvjed, a njegov glas je brujaao kao grom u ljetnoj oluji – naučio sam te cijelom Zakonu Džungle koji važi za sve stanovnike džungle... sem za majmune koji žive u drveću.

Oni ne priznaju zakone. Oni ne znaju šta je domovina. I nemaju svog sopstvenog jezika nego se služe pokradenim riječima koje pokupe kad prislušuju kako drugi govore. Njihov put nije naš put. Nemaju vođu. I nemaju pamćenja. Hvališu se i brbljaju i hoće da se prikažu kao da su neki značajan narod u džungli, koji će napraviti velike stvari u njoj, a dovoljno je da padne samo jedan orah i oni već mijenjaju mišljenje, nasmiju se i sve zaborave. Mi, ostali stanovnici džungle, nemamo nikakve veze sa njima. I ne pijemo tamo gdje piju majmuni, ne idemo tamo gdje idu majmuni, ne lovimo tamo gdje oni love i ne umiremo tamo gdje oni umiru. Jesi li ikad do sada čuo da govorim o Bandar Logi?

– Ne – vrlo tiho odgovori Mougli jer je poslije gromoglasnog govora Baluovog zamukla sva šuma.

– Stanovnici džungle su iz svojih usta i iz svojih misli izbacili njihovo ime. Majmuna je mnogo, nevaljali su, prljavi, besramni, a žele, ukoliko su uopšte sposobni da žele nešto određeno, da stanovnici džungle obrate pažnju na njih... a mi nećemo da znamo za njih ni kad bacaju na nas orahe ili suvo granje.

Samo što je završio, a odozgo sa drveća osu se prava kiša oraha i grančica i začu se ljutito iskašljavanje, kreveljenje i skakanje visoko gore u krošnjama.

– Stanovnicima džungle je zabranjeno da uspostavljaju veze sa narodom majmuna. Upamti to dobro!

– Zabranjeno, – ponovi Bagira – pa ipak ja mislim da je Balu trebalo da te upozori na njih...

– Ja?... Ja? Ta kako sam mogao i da pomislim da će ići da se igra sa takvom bagrom... Narod majmuna! Puh!

Sad se ponovo osu kiša otpadaka po njihovim glavama, pa se oni dadoše u trk vukući za sobom Mouglija.

A to što je Balu ispričao za majmune, bilo je savršeno tačno. Oni su živjeli na vrhovima drveća, pa kako zvijeri rijetko gledaju na gore, rijetko se pružala prilika i njima i stanovnicima džungle da se sretnu. Ali, ma gdje da naiđu na bolesnog vuka ili ranjenog tigra, ili medvjeda, majmuni bi se oko njih okupili, pa bi ih ismijavali i bacali na njih orahe i štapove, a sve u nadi da će ih ovi zapaziti. A onda bi nadali strašnu dreku i kriještali bi glupe pjesme i izazivali stanovnike džungle da se penju uz drveće da bi se sa njima borili ili bi se, sasvim bez razloga, odjednom među sobom posvadili i potukli vodeći računa o tome da svoje mrtve ostave na takvom mjestu gdje će stanovnici džungle moći da ih vide. Uvijek govore o tome kako hoće da izaberu vođu, kako im trebaju zakoni i običaji, ali nikad to ne naprave, jer je njihovo pamćenje takvo da već sutradan ne znaju šta su odlučili, pa su zato izmislili izreku: "Ono što Bandar Loge misle danas, džungla će misliti sutra" i u tome su nalazili utjehe. Tačno je da ih nijedna zvijer nije mogla da stigne, ali, s druge strane, nijedna zvijer nije ni obraćala pažnju na njih, pa su zato i bili oduševljeni što su privukli Mouglija i što je to toliko naljutilo Balua.

Nikad nisu znali šta će raditi kasnije – jer Bandar Loge to i ne znaju.

Izgledalo je da im je to dovoljno, jer se kod Bandar Loga nikad i ne zna šta hoće, ali mora da je jednome palo na pamet, a učinilo mu se da je sjajna zamisao, da kaže drugima da bi bilo korisno za njihovo pleme da Mougli dođe među njih jer je Mougli znao kako da pomoću granja napravi zaklon od vjetra, pa kad bi ga uhvatili i zadržali, mogao bi i njih da nauči tome. Mougli je, u stvari, kao dijete drvosječe naslijedio mnoge instinkte, pa se često bavljao time da pravi kolibice od opalog granja iako nije znao otkud mu to. A majmuni su ga sa drveća posmatrali i tom njegovom zabavom su bili ushićeni. Ovaj put, govorili su, imaće pravog vođu, pa će postati najmudriji narod u džungli... biće toliko mudri da će ih svi zapažati i zavidjeti im. Zato su sad slijedili Balua, Bagiru i Mouglija kroz džunglu, ali veoma tiho sve do trenutka kad je bilo vrijeme za podnevni odmor. Tada je Mougli, strahovito posramljen, zaspao između pantera i medvjeda, odlučivši da neće više imati nikakve veze sa Narodom majmuna.

Prvo, čega je kasnije mogao da se sjeti, bilo je osjećanje kako ga neke ruke prihvataju za noge i ruke... neke tvrde male ruke... pa onda granje koje ga šiba po licu, a pogled mu je bludilo kroz krošnje dok je Balu uzbunio džunglu svojim prodornim kricima, a Bagira se, iskeženih zuba, peo uz drvo. Majmuni su urlali od oduševljenja i dohvatili se sve viših i viših grana gdje Bagira nije mogao da ih stigne i vikali su:

– Primijetili su nas! Bagira nas je zapazio! Cijela džungla nam se divi kako smo lukavi i hitri!

I nastade onda trka, a trku majmuna kroz krošnje drveća koje predstavljaju njihovu domovinu niko nikada neće moći da opiše. Tamo oni imaju samo njima poznate puteve i određene prelaze, uspone i silaze, a sve to na pedeset, šezdeset, pa i sto stopa iznad zemlje, i tuda se kreću čak i noću ako je potrebno. Dvojica najjačih majmuna uhvatila su Mouglija ispod miške, pa su s njim letjela kroz drveće sve u skokovima od po dvadeset stopa. Da su bili sami, kretali bi se dva puta brže, ali ih je usporavala dječakova težina. Mougliju se zavrtjelo u glavi, no ipak je i uživao u ovoj ludoj trci; drhtao je kad bi, s vremena na vrijeme, opažao duboko dolje, pod sobom, zemlju, ili kad bi ga bacili, pri kraju svakog skoka, a on se zaljuljao kroz prazan prostor, tako da mu je srce silazilo u pete. Čitava pratnja ga je slijedila prema visokim krošnjama sve dok ne bi osjetio kako se one najviše grančice u vrhu lome i savijaju pod njihovom težinom. A onda, sa uzdahom olakšanja "hah", koje je dopiralo odnekud iz grla, opet su se bacili u vratoloman skok i dočekivali se rukama i nogama na niske grane susjednog drveta. U ponekom času Mougli je mogao da sagleda džunglu miljama i miljama daleko, mirnu i zelenu, kao da na sred mora sjedi na katarci nekog broda, a onda bi mu opet grane i lišće udarali o lice, i, zajedno sa svoja dva pratioca, gotovo da bi se spustio do same zemlje.

I tako skaćući, kližući se, uz lom i krckanje grana, uz urlik i ciku cijelo pleme Bandar Loga jurilo je putovima drveća, sa Mouglijem, svojim zarobljenikom.

Ispočetka se plašio da ga ne ispuste, a onda je osjetio kako ga hvata ljutnja. Znao je koliko bi bilo uzaludno da se otima, pa poče da razmišlja. Prvo što bi trebalo da učini to je da obavijesti Balua i Bagiru jer, krećući se ovakvom brzinom, njegovi prijatelji će brzo zaostati za njim.

Da pogleda dolje, ne bi mu koristilo jer je mogao da vidi samo grane, a gore, u plavetnilu, daleko, ugledao je jastreba Čila koji je kružio i lebdio nad džunglom, stražareći nad stvorovima koji umiru. Čil je primijetio da majmuni nešto nose, ali šta – to nije mogao da otkrije, pa se sjurio nekih stotinjak metara da bi osmotrio da li je njihov plijen dobar za jelo.

Iznenadeno je zviznuo kad je ugledao kako izvlače Mouglija na vrh jedne krošnje i začuo Mouglijev zov na jeziku ptica: "Iste smo krvi, ti i ja".

Talasi granja sklopili su se nad dječakom, ali Čil je, jednim zamahom krila, stigao nad drugo drvo i opet ugledao mali, smeđi tovar.

– Slijedi moj trag – vikao je Mougli. – Obavijesti Balua iz plemena Siona i Bagiru iz Savjeta na Stijeni.

– Od koga je poruka, brate?

Jer, Čil nikada ranije nije vidio Mouglija iako je čuo da govore o njemu.

– Poručuje Mougli, žaba... Čovjekovo mladunče... tako me zovu!... Slijedi moj trag... aag.

Posljednje riječi je doviknuo u trenutku kad je opet bio bačen kroz vazduh; ali Čil je

stigao da mu da znak da ga je shvatio, pa se opet podigao uvis, toliko visoko dok nije izgledao kao zrno pijeska; a onda se zaustavio u tom položaju, pa je očima koje su mu služile kao teleskop posmatrao brazdu među drvećem koju je za sobom ostavljala Mouglijeva pratnja.

– Nikad oni ne odu daleko – reče sam sebi sa smiješkom. – Nikad ne dovrše ono što su započeli. A uvijek nešto novo hoće, te Bandar Loge. A ovaj put, ako me oko ne vara, upleli su se u nešto što im neće olako proći, jer Balu nije spreman za šalu, a Bagira zna mnogo više nego što je klanje koza.

Tu, gore plovio je na krilima, kandži podvijenih pod stomak i čekao.

Za to vrijeme Balu i Bagira bili su van sebe od brige i bijesa. Bagira se penjao kao nikad dosad u svom životu, ali su se tanane grane lomile pod njegovim tijelom koje se klizalo natrag, a šape su mu bile pune iverja.

– Zašto nisi upozorio Čovjekovo mladunče? – vikao je na uvo jadnom Baluu koji je takode krenuo u potragu svojim teškim korakom u namjeri da uhvati majmune. – Umjesto što si ga namrtvo istukao, bilo bi bolje da si ga upozorio!

– Brzo!... Ah!... Brže... Možemo... još da ih stignemo! – dahtao je Balu.

– Tim korakom ne bi stigao ni ranjenu kravu. Ti – tumaču zakona!... ti što tučeš djecu... Ako nastaviš još jednu milju ovako, raspući ćeš se! Bolje sjedi tu i razmisli! Napravi neki plan, nije sad vrijeme da ih goniš. Još mogu da ga ispuste ako im se suviše približimo.

– Urula! HUUU! Možda su ga već ispustili, izmoreni od nošenja. Ko može da ima povjerenje u Bandar Loge!... Nek mi glavu pokriju mrtvim slijepim miševima!... Nek mi daju stare kosti da glođem!... Nek me oblože saćem divljih pčela, pa nek me izbodu da umrem i nek me pokopaju sa hijenom, jer sam najbjedniji među medvjedima!... Urula! HUUU! O Mougli, Mougli! Zašto te nisam upozorio na Narod majmuna umjesto što sam te tukao? Ko zna da li udarci nisu iz tvoje glave istjerali naučene zadatke i da li se nećeš obreti u džungli sam, bez poznavanja pra-riječi!

Balu strpa glavu u šape, pa se ljuljao slijeva nadesno stenjući.

– Ipak mi je sve te riječi sasvim tačno ponovio, maločas – reče Bagira nestrpljivo. – Balu, nemoj da se izbezumljuješ. Šta bi džungla rekla kad bi mene ugledala da se tako sklupčan valjam kao Iki, bodljikavo prase i da tako zavijam?

– Šta me se tiče džungla. Možda je on već mrtav?

– Sve dok ga ne ispuste kroz granje radi svoje rasonode, ili dok ga ne ubiju zbog lijenosti da ga dalje nose ili dok to ne učine, ja se ne bojim za sudbinu Čovjekovog mladunčeta. On je mudar, on zna mnogo šta, a iznad svega važno je da ima oči kojih se boje svi stanovnici džungle. Ali, nesreća je u tome što je u vlasti Bandar Loga, a oni žive na drveću i ne uvažavaju nikoga od nas.

Bagira poliza, zamišljen, svoju šapu.

– Kakva sam ja stara budala! Debeli, mrki Korjenožderac – reče Balu i iznenada se ispravi. – Tačno je ono što kaže Hati, divlji slon: "Svako se nečega boji". A oni, Bandar

Loge, boje se Kaa, zmiije u stijeni. I ona se penje isto tako vješto kao oni. I lovi mlade majmune noću. I sam pomen njenog imena leđi im krv do nevaljalih repova. Hajde da potražimo Kaa.

– Šta nam on može pomoći. Ta on nije našeg roda jer nema nogu i... ima zao pogled – reče Bagira.

– Star je koliko i podmukao. A što je najvažnije, uvijek je gladan – reče Balu sad pun nade. – Obećaj mu na poklon mnogo koza.

– Poslije jela spava pun mjesec dana. Možda i sad spava, pa ako ga probudimo, možda će sam htjeti da ubija koze.

Bagira nije dobro poznao Kaa, pa je zato bio nepovjerljiv.

– U tom slučaju, nas dvojica starih lovaca možda bismo mogli da mu objasnimo razlog.

Balu protrlja olinjalo krzno svog ramena o pantera, pa zajedno pođoše da traže Kaa, Pitona na Stijeni.

Našli su ga opruženog na kamenu zagrijanom od podnevnog sunca kako sa divljenjem posmatra svoju divnu košuljicu, jer je punih deset dana posvetio presvlačenje kože i sad je blistao u punom sjaju. Svojom velikom četvrtastom glavom dodirivao je svaki čas tle i sa trideset stopa svoje dužine savijao se u čvorove i zavijutke oblizujući pri tom usta pri pomisli na obrok koji će uskoro pojesti.

– Nije skoro jeo – reče Balu, jer mu je laknulo kad je ugledao njegovo divno odijelo, kao da je sačinjeno od smeđeg i žutog mramora. – Pazi se Bagire! Kratkovid je kad promijeni odijelo i spreman je na skok.

Kaa nije pripadao zmijama otrovnicama, u stvari on je prezirao zmiije otrovnice koje je smatrao kukavicama, njegova snaga je ležala u zagrljaju, jer koga bi on jednom omotao svojim ogromnim prstenovima u koje se savio, taj je propao!

– Dobar lov! – povika Balu i na razdaljini se spusti na zadnje šape. Kao i druge zmiije iz njegovog roda Kaa je bio nagluv, pa u prvi čas nije čuo pozdrav. Ipak, on se podiže malo, spreman na skok, oborene glave i reče:

– Dobar lov svima. Oh! Oh! Šta ćeš ti Balu ovdje? Dobar ti lov, Bagire... Jedan među nama je gladan. Ima li divljači u blizini? Neka srna ili bar mladi jelen? Prazan sam kao prazna vreća!

– Baš smo krenuli u lov – reče Balu bezbrižno jer je znao da ne valja Kaa požurivati. Suviše je težak.

– Dozvolite da krenem sa vama – reče Kaa. – Hoćeš li jednom ili dvaput udariti šapom, to za tebe ne predstavlja neku teškoću, Bagire, a ni za tebe, Balu. Ali, što se mene tiče... da, ja moram neki put da čekani danima na nekom puteljku ili da se pola jedne noći penjem da bih se dočepao nekog mršavog zalogaja u vidu mladog majmuna. Psuuuu! Nije to više onakvo drveće kakvo je bilo u mojoj mladosti. Sve trulo i suve grane.

– Ipak ne vjerujem da tvoja velika težina ničemu ne služi – odgovori Balu.

– Da, imam pristojnu dužinu... prilično pristojnu – reče Kaa sa dosta ponosa. – Ali,

ipak ovo mlado drveće nije kako treba. Eto, posljednji put kad sam lovio zamalo što nisam pao... zamalo, vjerujte, a kako sam klizao jer mi se rep nije dobro omotao oko drveta, probudio sam Bandar Loge. Kakve su mi sve pogrde vikali!

– Beznoga, žuta glista – promrmlja Balu među brke, prisjećajući se.

– Sssss! Zar su me tako nazivali? – upita Kaa.

– Tako nešto su nam rekli za posljednjeg punog mjeseca, ali mi nismo obraćali pažnju. Svašta oni lupaju... eto, na primjer, rekli su da si pogubio zube i da ne smiješ da napadaš ništa sem koza (znam i sam da su ti majmuni besramni...) bojiš se rogova jednog jarca – nastavi medenim glasom Bagira.

Svaka zmija, a naročito jedan stari piton koji je dostojanstven kao Kaa, ne voli da pokaže da je ljuta. Pa ipak su Balu i Bagira mogli da vide kako su se jaki mišići s obje strane pitonove vilice stezali i grčili.

– Bandar Loge su promijenile lovište – reče on mirno. – Kad sam se danas ispeo ovamo, na sunce, čuo sam kako dižu galamu gore u drveću.

– Eto, mi... upravo smo krenuli u potragu za Bandar Logama – reče Balu.

Ali, riječi je jedva procijedio jer je to bilo prvi put, koliko se sjećam, da jedna zvijer iz džungle prizna da je zanimaju majmuni.

– Znači, mora da je po srijedi krupan razlog kad dva tako uvažena lovca... ovdje, u svojoj rođenoj džungli, čak sam siguran... na tragu Bandar Logama... reče na to Kaa dosta dostojanstveno iako je sav plamtio od radoznalosti.

– Pravo da kažem, – poče Balu – nisam ja ništa drugo do skromni Tumač Zakona za mlade vučice Siona, a Bagira... ovdje...

– Bagira je Bagira – reče na to crni panter.

Njegove vilice zveknuše kao čelik jer se baš nije odlikovao skromnošću.

– Evo u čemu je stvar, Kaa: ti kradljivci oraha i uništavači palmi oteli su nam Čovjekovo mladunče za koje si možda čuo.

– Čuo sam nešto od Ikija (njegove bodlje su dokaz njegove uobraženosti) da nešto slično čovjeku živi među vukovima, ali nisam mu mnogo vjerovao. Jer, Iki uvijek mnogo priča o onome što je tek napola čuo, pa onda to loše prenosi.

– Da, tačno je. Radi se o malom čovjeku kakvog još nismo do sada vidjeli – reče Balu. – To je najbolji, najpametniji i najhrabriji mali čovjek... a moj je učenik i on će proslaviti ime Balua kroz cijelu džunglu, a osim toga, ja ga... mi ga volimo, Kaa.

– Ts, ts! – reče Kaa njišući glavom. – Znao sam i ja šta znači ljubav. Mnogo bih vam o tome mogao da pričam...

– Bolje bi bilo da to ostavimo za jednu svijetlu noć, kad nam stomaci budu puni – reče živo na to Bagira. – Jer naše Čovjekovo mladunče je sad u rukama Bandar Loga, a mi znamo da od svih stanovnika džungle oni se jedino boje Kaa.

– Mene jedino da se boje?... Imaju i zašto – reče Kaa. – Brbljivi su, luckasti, oholi... Oholost, ludost i brbljivost! Eto to su majmuni. Ali za ljudsko stvorenje nije dobro da se nade u njihovim rukama. Dosade im i orasi koje beru, pa ih bacaju. Ili nosaju neku granu po

polo dana kao da namjeravaju nešto sa njom da naprave, a onda, odjednom je prelome na dvije i bace. Zaista se tom malom ljudskom stvorenju ne može zavidjeti. A mene su nazivali, ako se ne varam i... Žuti otrov, zar ne?

– I glista... glista... glista – reče Bagira. – A još su ti nadijevali druga imena samo ja to ne mogu zbog stida da ponovim.

– Da, treba ih malo naučiti kako da govore o gospodaru. Aaa-sssp! Treba ih malo opomenuti! A gdje se sad nalaze sa malim?

– To samo džungla zna. Mora da su negdje krenuli gdje sunce zalazi – reče Balu. A mi smo mislili da ti nešto znaš, Kaa.

– Ja? – Otkud ja?... pa ja ih dohvatim samo kad mi padnu na stazu, a nikad ne lovim Bandar Loge, te žabe, te punoglavce smrdljive... što se toga tiče, Hass!

– Ovamo, gore! Uvis! Hilo! lio! lio! Pogledaj gore ti Balu iz Čopora sionskih vukova! Balu podiže oči da vidi otkud dopire glas i ugleda Čila jastreba. Spuštao se odozgo, a krila su mu se presijavala na suncu. Bilo je to pred sam Čilov polazak na počinak, ali on je ipak prelijetao džunglu da bi pronašao medvjeda kroz gustiš lišća.

– Šta je? – reče Balu.

– Vidio sam Mouglija među Bandar Logama. Molio me da vam to kažem. Osmatrao sam. Odnijeli su ga s onu stranu rijeke, u grad majmuna... U Hladne Špilje. Možda će tamo ostati jednu noć, deset noći, ili čas. Rekao sam slijepim miševima da oni osmatraju dok traje pomrčina. Eto tu vam poruku donosim. Dobar lov, vi dolje!

– Želimo ti punu gušu i dubok san, Čile – doviknu mu Bagira. – Neću te zaboraviti kad nešto ulovim i za tebe lično ću sačuvati jednu glavu... O, ti, najbolji među jastrebovima!

– Nije to ništa... sitnica... Dječak je znao pra-riječ. To je sve što sam mogao za njega da učinim.

I Čil se otisnu u visinu u velikom krugu da bi dostigao svoje prostore.

– Znači da nije zaboravio njihov jezik – reče sad Balu ponosno. – Eto, tako je mlad, a može da se sjeti pra-riječi čak i onih koje uvažavaju ptice iako ga za to vrijeme vuku kroz granje!

– Izgleda da si mu ih dobro utuvio u glavu – reče Bagira. – Možemo biti zadovoljni njime... A sada hajdemo u Hladne Špilje.

Mnogi su znali gdje se to mjesto nalazi, ali malo je stanovnika džungle ikada taj kraj posjetilo. U stvari, ono što su nazivali Hladne Špilje bio je neki stari napušteni grad, izgubljen i utopljen u džungli: a zvijeri ne vole da se nastane na bivšim ljudskim staništima. Desi se da divlja svinja i ode u taj kraj, ali lovci nikada. Osim toga tamo su živjeli majmuni ukoliko oni uopšte negdje stanuju, a nijedna zvijer koja imalo drži do svog ugleda neće ni na domak pogleda da im se približi, sem u vrijeme velikih suša kad se u cisternama i rezervoarima koji su napola porušeni stajali, zadrži nešto vode.

– Treba nam do tamo pola noći – reči Bagira. Balu se zabrinu:

– Ići ću najbrže što mogu – dodade zabrinuto.

– Ne smijemo da oklijevamo. Ti dođi za nama, Balu. Treba da se krećemo što brže...

Kaa i ja.

– Bilo da imam ili nemam noge kretaću se isto tako brzo kao i ti, na svoje četiri – javi se uvrijeđeno Kaa.

Balu je takođe nastojao da požuri, ali je ubrzo sav zadihan morao da sjedne. Ostaviće ga. Ići će za njima kasnije, jer je Bagira krenuo ka cilju najbržim trkom pantera. Kaa nije ništa govorio, ali ma koliko da je Bagira jurio i Kaa se kretao istom brzinom. Kad su bili na jednom planinskom potoku, Bagira je stekao prednost jer ga je jednim skokom savladao dok je Kaa morao da pliva sa glavom i vratom dva pedlja iznad vode. Ali, čim su se našli na zemlji, Kaa je savladao razdaljinu.

– Tako mi slomljenog Katanca koji me oslobodio – reče Bagira kad se spustio sumrak – dobar si trkač!

– Gladan sam, reče Kaa. – A nazvali su me šarenom žabom!

– Glistom... glistom su te zvali... i to žutom, puzavom!

– Isto je to. Požurimo!

Izgledalo je kao da se Kaa razliva svud po zemlji, ali su njegove oči sigurno otkrivale najkraći put kojim je trebalo da se kreće.

Za to vrijeme u Hladnim Špiljama majmuni nisu ni sanjali o Mouglijevim prijateljima. Donijeli su dječaka u Izgubljeni grad pa su, u tom času, sami sobom bili veoma zadovoljni. Mougli do tada nikada nije vidio hinduski grad, pa iako su to bile samo ruševine, prizor je za njega bio i zadivljujući i uzbuđujući. Neki kralj je ovaj grad podigao u stara vremena na brežuljku. Još i sada su se mogli razaznati kamenom popločam prilazi koji su vodili do kapija ruševina gdje su na zarđalim šarkama visjeli ostaci drveta. Drveće je proraslo kroz zidove, hodnici su potonuli u zemlju, a divlje lijanje su se njihale u velikim vijencima oko prozora na kulama.

Kraljevska palača se nalazila na samom vrhu brežuljka, mramor u dvorskim dvorištima i na vodoskocima je isprskao i sav je bio posut crvenim i zelenim mrljama, pa su čak i velike kamene ploče, na kojima su nekada živjeli slonovi, bile povadene ili obrasle mahovinom ili šibljem. Iz palače se vidio čitav niz kuća bez krova koje su nekada sačinjavale grad. Sad su izgledale kao prazne košnice u koje je ušao mrak. Bio je tu i veliki komad kamena koji je nekada predstavljao svetište i to na mjestu na kome su se ukrštale četiri ulice, pa jame i rupe na uglovima ulice koje su nekada služile kao rezervoari za vodu i slomljene kupole hramova među čijim lukovima su iznikle divlje smokve.

Ovaj kraj su majmuni nazivali svojim gradom i pravili su se kao da preziru stanovnike džungle zato što žive u šumi. Tako, za sve to vrijeme uopšte nisu znali čemu su služile svete građevine ni kako bi u njima trebalo stanovati. Posjedali bi u krug u predvorju koje je vodilo u salu za zasjedanje kraljevskog savjeta i htjeli su na taj način da oponašaju ljude; ili su jurili kroz kuće bez krovova, u nekom uglu bi pokupili kamenje i komade cigle, a onda bi zaboravili gdje su to sakrili; ili su se tukli i drali u gomili, a onda odjednom bi prestali, pa bi počeli da se igraju duž terasa, gore-dolje, u kraljevskim vrtovima gdje su tresli ruže i narandže samo zato da bi mogli da posmatraju kako opadaju latice ili plodovi. Ispitivali su

sve prolaze, sva podzemlja palača i stotine malih mračnih prostora, ali nikad nisu mogli da se sjete šta su tamo vidjeli. Onda su opet lutali bez cilja, usamljeni, ili u parovima ili u grupama i čestitali su jedan drugom što toliko liče na ljude. Pili su iz rezervoara gdje su vodu prljali i grizli se otimajući se ko će biti prvi na redu, a onda bi svi odjednom nagrnuli i vikali:

– Niko u džungli nije tako mudar, tako dobar, tako inteligentan i tako jak kao Bandar Loge.

Pa su opet sve počinjali ispočetka dok, izmoreni gradom, ne bi krenuli natrag na vrhove drveća u nadi da će ih stanovnici džungle zapaziti.

Mougli, naučen da poštuje Zakone Džungle, nije ni volio ni razumijevao ovakav način života. Bilo je već kasno popodne kad su ga Bandar Loge donijele u Hladne Špilje. I umjesto da krenu na spavanje, kao što bi Mougli učinio poslije dugog napornog putovanja, oni su se pohvatali u kolo pjevajući svoje najluđe pjesme. Jedan među majmunima održao je govor u kome je istakao da otimanje Mouglija obilježava novu etapu u istoriji Bandar Loga jer će im on pokazati kako da pletu šiblje i granje da bi se zaštitili od vjetrova i kiše... Mougli je ubrao nekoliko lijana jer je htio da ih isplete; majmuni su pokušali da čine kao i on, ali već poslije nekoliko minuta više ih to nije zanimalo pa su počeli jedni druge da vuku za repove ili da skakuću na sve četiri kašljući pri tome.

– Htio bih da jedem – reče Mougli. – U ovom dijelu džungle sam stranac. Donesite mi hrane ili mi dozvolite da sam ovdje lovim.

Dvadeset ili trideset majmuna pojuriše napolje da bi mu donijeli oraha ili divljih lubenica, ali se napola puta potukoše tako da ih je to ozbiljno omelo da se vrate sa onim ostacima voća. Mougli je bio i ogorčen, i ljut, i žalostan, pa je sam lutao kroz napušteni grad puštajući pri tom lovački zov stranca. Ali niko mu nije odgovarao, pa je shvatio da je stigao na užasno mjesto.

– Sve što mi je Balu rekao o Bandar Logama, gola je istina – razmišljao je sam sa sobom. – Ne znaju ni zakona, ni zova lova, nemaju vode... samo znaju neke luckaste riječi i imaju male, lopovske ruke. Pa sad ako ovdje umrem od gladi ili me ubiju, biće to moja krivica. Ipak treba da pokušam da se vratim u svoju džunglu. Sigurno je da će me Balu izbiti, ali i to je bolje nego da lutam sa Bandar Logama.

Ali, čim je krenuo ka zidinama grada, majmuni su ga povukli natrag govoreći mu da nije svjestan sreće koja ga je snašla, bockajući ga pri tom da bi ga upozorili. On je samo stezao zube i ništa nije govorio i išao je tako među njima dok ga nisu doveli do jedne terase na kojoj se nalazio veliki rezervoar od crvenog kamena u kome je dopola ležala kišnica. Na sred ove terase nalazili su se ostaci nekog paviljona koji je bio sav od bijelog mramora, podignutog za kraljice koje su umrle prije više stotina godina. Krov u obliku kupole bio je napola provaljen i zasuo je podzemni prolaz kojim su kraljice mogle da prođu u palaču. Zidovi su bili sačinjeni od izrezbarenog mramora, prekrasno umjetničko djelo bijelo kao mlijeko, ukrašeno poludragim kamenjem kao što su agati, kornalini, žad i lapis-lazuli; pa kad se mjesec pojavio iza brda, njegova svjetlost je prostrujala i na tle bacila sjenke koje su

izgledale kao crna čipka.

Izmrcvaren, umoran, a pri tom tako mlad, Mougli i pored svega nije mogao da se suzdrži od smijeha kad je vidio kako se majmuni trude da mu pokažu, sve po dvadesetorica, kako su jaki, mudri, veliki i umiljati i kako bi ludo bilo da im pobjegne.

– Veliki smo. Slobodni smo. Divni smo. Mi smo najdivniji narod u džungli. Mi svi to tvrdimo i to je zato istina – vikali su. – Sad nas čuješ prvi put i moći ćeš naše riječi da preneseš svim stanovnicima džungle, pa će nas poštovati, a mi ćemo ti zato pokazati najbolje među nama.

Mougli nije obraćao na to pažnju, pa su se majmuni počeli okupljati na stotine u grupama na terasi da bi čuli svoje sopstvene govornike kad zapjevaju na jeziku Bandar Loga, pa kada bi neki od govornika posustao, oni bi mu u horu dovikivali:

– Tako je, svi se s tobom slažemo.

Mougli je klimao glavom ili je obarao oči i govorio "da", kad su ga što upitali iako mu je sve zujalo u glavi od tolike dreke.

Mora da je Tabaki-šakal grizao cijelo ovo društvo – razmišljao je on – kad su toliko bijesni. Nema sumnje to je "devani" – ludilo! Zar oni nikad ne idu na počinak?... Evo oblaka koji će pokriti mjesec. Kad bi taj oblak bio toliko velik da se pod njim krijem i pobjegnem u tminu. Ali... suviše sam umoran!

A dva vjerna prijatelja posmatrala su isti oblik iz zasjede u šancu pod ruševinama grada; jer Bagira i Kaa, svjesni opasnosti kakvu predstavljaju majmuni kad su u skupini, nisu htjeli da se uzalud izlažu opasnosti. Majmuni nikad ne napadaju ako ih nema bar stotinu zajedno, a malo je koji stanovnik džungle spreman da se upusti u takvu igru.

– Ja ću se ispeti na zid na zapadu – šaputao je Kaa i iznenada ću se pojaviti među njima na prepad. Neće me napasti, iako su toliko mnogobrojni, ali...

– Znam šta misliš – reče Bagira. – Da je samo Balu ovdje. Ali, učinićemo što možemo. Kad ovaj oblak pokrije mjesec, ja ću krenuti na terasu: izgleda da tamo drže neko savjetovanje o sudbini dječaka.

– Dobar ti lov! – reče Kaa smrknuto.

On krenu ka zapadnom zidu. Taj zid je bio najbolje očuvan, pa je velika zmija imala dosta muke da pronade put kojim bi se dokopala gornje ivice... U tom oblak prekri mjesec i baš kad je Mougli razmišljao šta li bi moglo sad da se desi, on začu tihi hod Bagirin na terasi. Crni panter je bez šuma uspio da se domogne terase i, znajući da ne smije da gubi vrijeme ujedajući, samo je šapama udarao desno i lijevo po majmunima koji su sjedjeli u grupama od po pedeset do šezdeset. Začu se urlik straha i bijesa, a kako je Bagira gazio po tijelima koja su se valjala u želji da se oslobode njegove težine, jedan majmun zavika:

– Samo je jedan? Ubijte ga! Ubij!

Sad se nad Baginom sklopi gužva majmuna koji su grizli, grebalij, razdirali, napadali svud oko Bagire dok ih je pet ili šest poletjelo prema Mougliju i povuklo ga gore navrh paviljona gdje su ga ugurali u jedan srušeni luk. Svaki dječak koji je odrastao među ljudima strahovito bi se ugruvao kad bi pao sa visine od petnaest stopa, ali Mougli je pao kako ga je

Balu naučio da pada, pa se dočekaao na noge.

– Ostani ovdje – vikali su majmuni – dok pobijemo tvoje prijatelje pa ćemo, kasnije, doći da se igramo sa tobom... ako te otrovnice zmije ostave na životu.

– Iste smo krvi, vi i ja – na to povika Mougli upotrebljavajući zov zmija.

Onda začu svud oko sebe zviždanje i šuštanje, pa još jednom ponovi zov da bi bio siguran.

– Dobro je, ssss!... Skidajte klobuke, svi! – odgovori na to dvanaestak glasova (jer sve stare zidine u Indiji kad-tad postanu skrovište zmija, pa je i stari paviljon vrio od kobri)! Ne miči se, mali brate, jer nam tvoje noge mogu da nanesu bol.

Mougli se kretao oprezno, provlačeći se kroz pukotine u mramoru i osluškajući divlju bitku koju je crni panter vodio: čulo se zavijanje, urlanje, udarci svud oko zadihanog Bagira koji se probijao i borio sa gustim redovima neprijatelja.

Prvi put u životu Bagira se borio da odbrani svoj život

– Mora da će se Balu uskoro pojaviti, Bagira ne smije da ostane bez zaštite – mislio je Mougli. On povika glasno: "Na vodu! Bagira. Hajde do rezervoara. Skoči i zaroni. Na vodu!"

Bagira je to čuo, pa mu je Mouglijev doziv zazvucao kao pozdrav što ga je ojačao za dalju borbu. Onda panter probi sebi put, sa krajnjim naporom krenu ka rezervoaru, jedva se probijajući u tišini. U tom času sa porušenog zida koji je bio najbliže džungli odjeknu kao grmljavina ratni zov Baluov. Balu je jurio što je bolje mogao, ali zaista ranije nije mogao da stigne.

– Bagira, evo me. Penjem se, žurim. Auvoora! Kamenje izmiče ispod mojih nogu. Čekajte samo, stižem Bandar Loge!

Tek što se s mukom ispeo na terasu, glava mu nestade pod talasom majmuna, ali se on ispravi, sjede na zadnje noge pa prednjim šapama poče da obara svoje napadače. Onda poče da udara svud oko sebe: tras... tras... tras, kao što mlinski točak zahvata vodu. Pljusak u vodu obavijesti Mouglija da je Bagira uspio da se probije do rezervoara, a tamo majmuni nisu mogli da ga stignu. Panter je skočio u vodu i držao glavu nad vodom dok su majmuni, svud oko njega, na crvenom kamenju oko bazena skakali od bijesa gore-dolje, spremni da ga napadnu ukoliko mu padne na pamet da izađe iz vode i krene u pomoć Baluu. U tom času Bagira je, izdižući podbradak nad vodom, očajan i ojađen, doviknuo zmijama svoj zov, tražeći od njih pomoć:

– Iste smo krvi, vi i ja!

Kaa je, izgleda, tek sad uspio da svoj rep prevuče preko zida. A Balu, upola zadavljen pod gomilom majmuna na kraju terase morao je ipak da se osmijehne kad je začuo da crni panter traži pomoć.

Tek sad je Kaa prešao zapadni zid. Stigao je izvijajući se, a kamenje se pod njim kotrljalo nizbrdo. Izgleda da nije htio da propusti nijednu prednost terena na kome se nalazio: svio se i odvio dva puta da bi bio siguran da mu je svaki dio ogromnog tijela u dobrom stanju. A bitka sa Baluom je nastavljena, majmuni su oko rezervoara u kome je bio

Bagira luđački skakali a Mang, slijepi miš letio je tamo-amo da bi džunglu obavijestio o strašnoj bici tako da je i Hati, divlji slon počeo da trubi, pa su iz udaljenih krajeva majmuni probuđeni iznenada krenuli kroz drveće da pomognu svojim prijateljima u Hladnim Špiljama, a odjek bitke prestravio je sve dnevne ptice miljama unaokolo.

Onda se približi Kaa, veoma brz, u želji da ubije. Borbena snaga pitona sastoji se u snažnom udarcu glavom i težini njegovog tijela. Kad biste mogli da zamislite koplje, ili malj, ili čekić koji je težak gotovo pola tone, a kojim upravlja volja hladna i mirna, mogli biste otprilike da zamislite kako izgleda Kaa kad se upusti u bitku. Piton od četiri ili pet stopa može da obori čovjeka ako ga udari u grudi a Kaa, kao što znate, bio je dug oko trideset stopa. Prvi njegov udarac pogodio je u središte skupine majmuna koji su navalili na Balua i taj udarac je izveo zatvorenih usta i bez šuma. Nije trebalo čekati ni sekunde više. Majmuni se razbježaše uz urlike:

– Kaa! To je Kaa! Bježite! Bježite!

Tokom mnogih pokoljenja majmuni su svoje mlade plašili pričama o Kaau, noćnom kradljivcu, koji se tako tiho provlači kroz granje kao što tiho mahovina raste i onda odnosi najjačeg majmuna. Stari Kaa zna tako da liči na neku suhu granu ili na stari panj da se i najvještiji majmun može da prevari jer ga ta grana ugrabi. Jedino čega su se majmuni u džungli plašili bio je Kaa jer niko od njih nije znao kolika je Kaaova moć, nijedan majmun nije se usuđivao da mu pogleda u lice i nijedan se još nije spasao iz njegovog zagrljaja.

I tako su bježali, zavijajući od straha, na zidove i na krovove kuća, a Balu je mogao s olakšanjem da odahne. Iako je imao mnogo oštrije krzno od Bagire, dosta je nastradao u borbi. Onda je tek i Kaa otvorio usta: on prošapta neko naređenje i svi majmuni koji su se iz daljine žurili da pomognu u odbrani Hladnih Špilja zaustaviše se tamo gdje su se našli, zakovani na mjestu užasom, a grane na kojima su sjedjeli počеше da krckaju i pucaju pod njihovom težinom. Oni koji su se ispeli na zidove ili na prazne kuće naglo začutaše, pa u tišini koja pade na grad Mougli začu kako Bagira izlazi iz bazena i otresa vodu sa sebe. Onda se opet začu graja. Majmuni su bježali još više na zidove. Peli su se po izbočinama svetišta od kamena i puštali su krike kao da traže pomoć dok je Mougli skakao od sreće u paviljonu, virio je kroz mrežu od mramora, kreštao kao sova da bi se narugao majmunima.

– Izvadi Čovjekovo mladunče iz klopke, ja mu ne mogu pomoći – drhtao je Bagira. – Uzmimo maloga i bježimo. Mogu opet da nas napadnu.

– Neće se ni pomaknuti dok im ja naređujem. Ne mičite se. Ssss! Kaa je opet zašištao i tišina opet pade na grad.

– Nisam, prijatelju, zaista ranije mogao da dođem... ali... mi se činilo da čujem da me zoveš u pomoć... Ovo se odnosilo na Bagiru.

– Ja... ja mora da sam dozivao u borbi – odgovori Bagira. – Balu, jesi li ranjen?

– Nisam siguran da me nisu htjeli da istrgaju u sto malih medvjeda – reče Balu ližući šape jednu za drugom. – Vou! Sav sam poderan. Kaa, dugujemo ti, čini mi se, za naše živote... Bagira i ja.

– Ah, sitnica. Gdje je Čovjekovo mladunče?

– Evo me ovdje, u klopki, ne mogu da se izvučem – povika Mougli. Porušeni luk na krovu zatvarao mu je izlaz.

– Vodite ga! Skače po nama kao Mao, paun. Pogaziće nam mlade – javiše se zmije iz mraka.

– Gle, gle! – reče Kaa osmjehujući se. – Pa to zrno od čovjeka ima svuda prijatelje. Skloni se, dječaće, a vi se sakrijte Otrovnice. Porušiću zid.

Kaa je prvo dobro osmotrio zid dok nije opazio u jednoj mramornoj rezbariji crnu pukotinu koja je otkrivala slabo mjesto. Dva ili tri puta lako udari glavom da se osvjedoči o daljini. Onda izdiže šest stopa svoga tijela pa se baci, ispružena nosa, pola tuceta puta o zid. Posao je bio dobro obavljen, kamenje popusti pa se sruši uz tutnjavu i prašinu i Mougli ispade kroz otvor pravo među Balua i Bagiru... grleći mišićave vratove svojih prijatelja.

– Jesi li ranjen? – upita Balu nježno ga stežući.

– Umoran sam, gladan sam i napola slomljen. Ali... oh... kako su samo vas surovo napali, braćo. Krvarite.

– Ima ih još takvih – reče Bagira oblizujući usne i posmatrajući mrtve majmune svud na terasi i oko rezervoara.

– Nije sve to ništa ako si ti spašen, o moj ponosu među malim žabama! – zaplaka Balu.

– O tome ćemo kasnije razgovarati – reče na to suvo Bagira, što se Mougliju nije dopalo. – Nego, evo Kaa kome dugujemo zahvalnost za tvoj život. – Zahvali mu po našem običaju, Mougli.

Mougli se okrete i ugleda veliku pitonovu glavu koja se klatila pedalj visoko ispod njegove glave.

– Gle, to je to zrnice čovjeka – reče Kaa. – Koža mu je glatka i ne razlikuje se mnogo od naroda Bandar Loga. Čuvaj se, mali, da te ne zamijenim, jednog sumraka, sa nekim majmunčetom i to onih dana kad mijenjam košuljicu.

– Iste smo krvi ti i ja – odgovori na to Mougli. – Od ove noći ja ti dugujem za svoj život. Od danas moj plijen biće i tvoj plijen ako budeš gladan, o Kaa!

– Mnogo ti zahvaljujem, mali brate – reče Kaa dok mu je ledeno oko blistalo. – A šta ovako vješt lovac može da ulovi? Molim ga da mi dozvoli da ga pratim, kad sljedeći put krene u lov.

– Ja ništa ne ubijam... premalen sam za to... ali dogonim pred prijatelje kože kad ih traže. Kad budeš gladan, samo me potraži i pokazaću ti čemu sam vješt. Imam nekoliko sigurnih mjesta, zahvaljujući ovome, – tu on pokaza svoje ruke – pa ako ikada upadneš u klopku, vratiću dug koji ti dugujem, kao što sam spreman da ga vratim i ovdje prisutnima Bagiri i Baluu. Nek vam je sretan lov, dragi moji učitelji!

– Pametno govori! – zamumlja Balu.

Jer, Mougli je zahvalio na najljepši način.

Zmija za trenutak spusti svoju glavu na Mouglijevo rame.

– Hrabro srce i dobro vaspitanje – reče on – pomoći će ti da postaneš nešto u džungli, mali... A sad, odlazi brzo sa svojim prijateljima, odlazi na spavanje jer i mjesec će skoro

zaći, pa je bolje da i ne gledaš šta će se sad zbiti.

Mjesec je zaista zašao za brežuljak. Redovi majmuna, poredanih na zidu, drhtali su od straha i užasa i izgledali su kao zupci na zidinama. Balu siđe do rezervoara da se napije vode, a Bagira je dotjerivao svoje krzno. U tom času Kaa se stušiti na sredinu terase i škljocnu vilicama tako grozno da su oči majmuna bile sleđene od užasa.

– Mjesec zalazi. Da li je još dovoljno svjetla da možete vidjeti? Sa zidina dopre drhtaj kao kad vjetar dodirne vrhove drveća:

– Možemo vidjeti, o Kaa!

– Dobro. A sada gledajte, gledajte ples... ples glasnog Kaa. Ne mičite se i gledajte!

On se tad diže dva ili tri puta u krugu, pomičući glavom zdesna nalijevo, kao kad se zanjiše katarka na brodu. A onda poče da izvodi tijelom osmice i kovrdže, trouglove koji su se pretvarali u četvorouglove mekih linija, pa u petouglove čiji su kraci treperili, a sve to je izvodio bez žurbe ne prekidajući pri tom svoju tihu, zujavu pjesmu. Noć je postajala sve tamnija tako da se uskoro više nije moglo razaznati treperenje i njihanje njegovog tijela, ali se još uvijek čulo krckanje njegovih krljušti.

Balu i Bagira su se skamenili sa čudnim zvukom režanja u grlima, a Mougli je sve to iznenađeno posmatrao.

– Bandar Loge možete li da pokrenete ruke i noge ako vam ja to ne naredim? Govorite!

– Dok ti ne narediš, ne možemo se ni pomaći s mjesta, o Kaa!

– Dobro! Pridite mi korak bliže!

Cijeli redovi majmuna se, i protiv svoje volje, zaljuljaše naprijed, a i Balu i Bagira zajedno sa njima brzo zakoračiše.

– Bliže! – zašišta Kaa. Svi se opet pokrenuše.

Mougli spusti ruke na Balua i Bagiru da ih zadrži. Obje velike zvijeri zadrhtaše kao da ih je neko otrgao iz sna.

– Ne sklanjaj svoju ruku s mog ramena! – prošapta Bagira. – Drži me jer ću inače morati da krenem – da krenem prema Kaa. Aaaah!

– Pogledaj, pa to samo stari Kaa izvodi krivine u prašini – reče mu Mougli. – Hajdemo odavde.

Onda se sva trojica provukoše kroz jednu pukotinu u zidu i krenuše natrag u džunglu.

– Vuuf! – reče Balu kad se nađe u tišini šume. – Nikad više neću sklapati savez sa Kaaom.

Pri tom on zaklima glavom.

– Zna on mnogo više od nas – reče Bagira, još uvijek drhteći. – Daje još malo potrajalo, ja ne bih izdržao nego bih krenuo pravo u njegove ralje.

– Da, mnogi će krenuti još prije nego što mjesec ponovo izađe – reče Balu. – Imaće srećan lov... na svoj način.

– Ne shvatam o čemu se tu radi! – upita Mougli, jer nije znao šta znači čarobna moć jednog pitona. – Vidio sam samo kako jedna velika zmija izvodi smiješne krivine sve dok

se nije potpuno smračilo. A nos mu je bio sasvim ranjav. Oh, oh!

– Mougli, ne zaboravi da je njegov nos bio ranjav zato što se borio za tvoj život! – reče na to ljutito Bagira. – Isto tako su i moje uši ranjave zbog tebe i moje šape – isto tako je i tvoj stari učitelj Balu sav raščupan zbog tebe. Sad ni Balu ni Bagira neće zadugo moći sa zadovoljstvom da krenu u lov.

– Ništa to nije, glavno je da je sa nama opet Čovjekovo mladunče.

– To je istina, ali ne zaboravimo da nas je to skupo stajalo. Stajalo nas je bar toliko skupo koliko bi nam vremena trebalo za jedan dobar, koristan lov u kome bismo prošli bez rana i ozljeda i u kome ne bismo izgubili toliko dlaka (pogledaj samo kako sam očerupan), a osim toga bio bi i častan. Kažem častan zato Mougli, i upamti to, jer sam ja, crni panter morao da zovem u pomoć Kaa, a osim toga mogao si da vidiš nas dvojicu kako smo bili zalučeni, Balu i ja, njegovim Plesom Gladi. A sve to samo zbog tvoje neozbiljne igre sa Bandar Logama, mali čovječe!

– Da, u pravu si – reče tužno Mougli. – Ja sam zbilja rđav mali čovjek i jako mi je žao.

– Hm, kako se kaže u Zakonu Džungle, Balu?

Baluu je bilo žao da i dalje žalosti svog malog prijatelja, ali nije htio ni da se šali sa Zakonom. Zato reče:

– Kajanje nije samo po sebi kazna. Samo, ne zaboravi Bagire da je on... još tako malen!

– Ne zaboravljam na to, ali on je rđavo postupio i treba da dobije batine koje je zaslužio. Mougli, imaš li šta na to da kažeš?

– Nemam. Pogriješio sam. Balu i ti ste ranjeni. Vi ste u pravu. Bagira ga šest puta udari prilično prijateljski kad se ima u vidu da su to bili udarci jednog pantera (teško da bi ijedan od ovih udaraca bio u stanju da probudi malog pantera), ali za dječaka od sedam godina bili su to udarci koje bi bolje bilo izbjeći. Ali, i to prođe.

– Skoči mi na pleća, mali brate, pa hajdemo kući – reče Bagira.

Jedna od najljepših strana Zakona Džungle je to što kazna izravnavava sve račune. Kad se jednom izvrši, nema više pomena o tome.

Mougli položi glavu na Bagirina pleća i duboko zaspao tako da se nije probudio ni kad su ga pažljivo spustili u pećinu među njegovu braću.

PJESMA KAD BANDAR LOGE KRENU NA PUT

Krenuli smo kao obješen vijenac

na pola puta do ljubomornog mjeseca!

Zar ne zavidite našem skakutavom rodu ?

Zar ne želite još jedan par ruku?

Zar ne biste htjeli ovakav rep ljepše izvijen no Kupidonov luk?

Jeste li ljuti? Al' ništa zato

Brate, rep ti visi pozadi!

*U redu sjedimo gore u granju
i sanjamo divne stvari koje znamo;
Sanjamo o onome što ćemo stvoriti
bilo sad ili za minut, dva –
biće otmjeno, veliko i dobro,
jer ćemo izvesti kad budemo htjeli.
Evo, sad ćemo, ali ništa zato
Brate, tvoj rep visi pozadi!
Sve što smo ikad dosad čuli od slijepog miša,
zvijeri il' ptice o koži, perju, krljustima il' repu –
Izgovorimo brzo, svi ujedan glas!
Odlično, divno! Hajde, još jednom!
Mi govorimo sasvim kao ljudi.
Recimo da smo... al' ništa zato
Brate, važno je da rep je pozadi!
Zar nije divan majmunski rod!
Krenite s nama u redu što skače
kroz borove mi letimo visoko,
gdje je svjetlo i gdje se divlja loza njiše.
Znaj po našoj galami i neredu
koji stvaramo kad smo budni,
da ćemo sigurno, sigurno stvoriti nešto divno!*

TIGRE! TIGRE!

*Kako je bilo u lovu, hrabri lovče?
Brate, čekanje je dugo i hladno!
Šta je sa plijenom za kojim si tragao?
Brate, odsad da brsti u Džungli!
Gdje ti je snaga koja je tvoj ponos?
Brate, nestaje je iz mojih mišića!
Pa kud si onda toliko hitao?
Brate, sklanjam se u logu da umrem!*

Kad je Mougli napustio vučju jazbinu poslije svađe sa čoporom na Stijeni Savjeta,

sišao je među obrađena polja gdje su živjeli seljaci, ali nije htio tu da se zaustavi. Džungla je bila suviše blizu, a on je znao da je postao i suviše ljut neprijatelj Savjeta. Zato nastavi trku vučjim skokom, putem koji je vodio niz dolinu još nekih dvadeset milja tako da je stigao u predio koji mu je bio sasvim nepoznat. Tu se dolina otvarala ka prostranoj visoravni svoj posutoj stijenama i isprespjecanoj jarcima. Najednom kraju smjestilo se malo selo, a na drugom su se pašnjaci pružali sve do same ivice džungle. Svud po zelenim pašnjacima pasla su goveda i bivoli, pa kad su dječaci koji su tu napasali goveda ugledali Mouglija, zakričaše u glas i razbježaše se, a žuti psi-lutalice, koji se uvijek prikrpe uz hinduska sela, počеше da zavijaju. Mougli je dalje jurio jer je bio veoma gladan, a kad je došao do ulaska u selo, on ugleda veliki zaklon isprepleten trnjem sa kojim su svako več, kad se spusti mrak, seljaci zatvarali ulaz u selo.

– Hm – reče on jer je već nekoliko puta naišao, za vrijeme svojih noćnih lutanja, na ovakve prepreke kad je kretao u potragu za hranom. – Znači da se ljudi boje stanovnika džungle!

On sjede pored zaklona, pa kad tuda naiđe jedan čovjek, on se diže, otvori usta i prstom pokaza da je gladan i da mu treba hrane. Čovjek ga je zabezeknuto pogledao i u trku pobježe natrag, jedinom ulicom koja je vodila kroz selo. Doživao je sveštenika, velikog Hindusa odjevenog u bijelo, sa crvenom i žutom tačkom na čelu. Sveštenik sa čovjekom dođe do zaklona, a za njima još stotinjak zabezeknutih ljudi koji su govorili svi u glas, vikali i prstom pokazivali na Mouglija.

– Čudno se ponašaju ta stvorenja koje nazivaju ljudima! – reče sam sebi Mougli. – Tako se jedino ponaša još sivi majmun!

On zabaci s čela kosu unazad i protrlja oči gledajući u gomilu.

– Zašto se bojite? – govorio je sveštenik. – Pogledajte samo ožiljke na njegovim rukama i nogama. To su ujedni vuka. To je dijete vuka koje je pobjeglo iz džungle i ništa više.

Zaista, igrajući se sa njim, vučići su Mouglija neki put grizli jače no što su namjeravali tako da mu je koža bila išarana ožiljcima po rukama i nogama. Ali, njemu nikad ne bi ni palo na pamet da to nazove ujedima, jer je on znao šta je to pravi ujed.

– Are! Are! – povikaše u glas dvije ili tri žene. – Zar su ga vukovi grizli, to jadno dijete? Dječak je lijep. Ima oči kao žeravice. Na časnu riječ, Mesua, zar on ne liči na tvoga sina što ga je odnio tigar.

– Pustite me da vidim! – reče jedna žena koja je na rukama i nogama nosila teške bakarne grivne.

Ona rukom zakloni oči da bi bolje osmotrila Mouglija.

– Jeste, to je on. Mnogo je mršaviji, ali zaista ima oči moga sina. Sveštenik je bio mudar čovjek, a Mesua je bila žena najbogatijeg seljaka u tom kraju. On podiže oči ka nebu za trenutak, a onda reče svečanim glasom:

– Ono što džungla uzme, to džungla i vrati. Povedi, sestro, sina sa sobom i ne zaboravi da uvijek ukažeš čast svešteniku koji vidi daleko u životu ljudi.

– Tako mi bika kojim su me otkupili, – reče Mougli sam sebi – nek idu do vruga sve te riječi koje su istovjetne sa onim koje se govore na ispitu u čoporu. Pa dobro, kad sam čovjek, ponašaću se kao čovjek.

Gomila se razide kad je žena dala znak Mougliju da pođe s njom u njenu kolibu u kojoj se nalazio jedan veliki crveno obojen krevet, zemljani sud za žito sa iscrtanim čudnim šarama, nekoliko bakarnih lonaca, u uglu slika jednog hinduskog božanstva, a na zidu pravo ogledalo kakvo se prodaje po seoskim vašarima.

Ona mu dade veliku šolju mlijeka i hljeba, a onda mu spusti ruku na glavu, pa ga je dugo gledala u oči... Razmišljala je o tome da li je to zaista njen sin koji se vratio iz džungle gdje ga je tigar odnio. Ona mu reče:

– Natu! Natu!...

Izgledalo je da Mougli ne prepoznaje to ime.

– Zar se ne sjećaš dana kad sam ti kupila nove cipele?

Ona dodirnu njegova stopala koja su bila tvrda gotovo kao rog.

– Ne, – zaklima ona glavom – ove noge nisu nikada nosile cipele, ali ti toliko ličiš na mog sina Natua i bićeš odsad moj sin.

Mougli se osjećao dosta neugodno, jer do tada nikad nije živio pod krovom, ali kad je pogledao u slabi krov od šindre, uvjerio se da u svakom trenutku lako može da ga polomi ukoliko bi poželio da ode, a ni prozori nisu bili baš čvrsto uglavljeni.

A onda on pomisli: "Zašto da budem čovjek kad ne razumijem njihov jezik? Osjećam se tako ništavan i toliko nijem kao što bi bio čovjek koji bi se našao među nama, u džungli. Trebalo bi da govorim njihovim jezikom".

Nije uzalud učio, dok je živio među vukovima, kako da podražava zov jelena ili groktanje divljih svinja. Pa zato kad Mesua progovori, on je pokušao gotovo savršeno da je oponaša tako da je, još prije nego što je noć pala, naučio da izgovori imena mnogih stvari u kolibi.

Teškoća izbi pred samo spavanje, jer Mougli nikako nije htio da spava u kolibi koja ga je podsjećala na klopku za pantere, pa kad su zatvorili vrata, on je izašao kroz prozor.

– Pusti ga – reče Mesuin muž. – Ne zaboravi da on možda nikad dosad nije spavao u krevetu. Ako nam je zaista poslat zato da nam zamijeni nestalog sina, on neće pobjeći.

I tako se Mougli s uživanjem opružio u meku travu na ivici pašnjaka. Ali, dok još nije ni sklopio oči, on osjeti pod podvoljkom gurkanje neke meke sive njuške.

– Puh! – mumljao je Sivi Brat (to je bilo najstarije vuče majke Vučice). Stigao te jedan bijednik koji te pratio dvadeset milja! Već mirišeš na dim i štalu, sasvim kao čovjek, tako brzo... Probudi se, mali brate, donosim ti novosti!

– Jesu li svi u džungli dobro? – upita ga Mougli stežući ga u naručje.

– Svi su dobro sem vukova koje je oprljio Crveni Cvijet. A sad slušaj. Šir Kan je otišao da lovi veoma daleko dok mu se krzno ne oporavi jer je dobro oprljen. On se zakleo da će, kad se vrati, tvoje kosti baciti u Vaingungu.

– Znači, dvojica od nas se zaklinju, jer i ja sam se zakleo. Pa ipak, volim da čujem

takve novosti. Noćas sam strahovito umoran zbog svega što mi se desilo, Sivi Brate... Ali, ti me obavještavaj o svemu.

– Nećeš zaboraviti da si vuk? I nećeš dozvoliti da te ljudi natjeraju da to zaboraviš? – upita ga Sivi Brat uznemiren.

– Nikada. Uvijek ću misliti na to koliko te volim i tebe i sve naše iz špilje, ali, uvijek ću misliti i na to da ste me istjerali iz Čopora.

Da, ali misli i na to da će te možda još jednom istjerati iz drugog nekog čopora... Ljudi su samo ljudi, mali brate, a njihovo brbljanje ne vrijedi više od kreketanja žaba u bari. Kad drugi put dođem, čekaću te u bambusovom šipražju, tamo, na ivici pašnjaka.

Tri mjeseca poslije ove noći Mougli nije ni zakoračio kroz ograde sela, toliko je bio zauzet željom da se nauči običajima i načinu života ljudi. Prije svega morao je oko bokova da nosi maramu što mu je strašno smetalo, a onda je morao da nauči šta je to novac, iako to nikako nije mogao da shvati, pa pranje od koga nije mogao da vidi koristi. Zatim su ga seoska djeca ljutila. Srećom, Zakon Džungle ga je naučio da se ne ljuti jer u džungli i život i hrana ovise od toga koliko se može sačuvati hladnokrvnost; ali kad su počeli da mu se rugaju jer je odbio da se igra njihovih igara kao što je na primjer puštanje zmaja ili zato što je pogrešno izgovarao neke riječi, morao je da se podsjeti da je nedostojno jednog lovca da ubija male golaće, jer bi ih inače dohvatio i prebio na dvoje. On nije bio svjestan svoje snage. U džungli se osjećao slabiji od zvijeri, a u selu su govorili da je jači od bika.

Sem toga on nije bio svjestan šta je to strah: onoga dana kad mu je seoski sveštenik objašnjavao da će razljutiti boga ako i dalje bude krao plodove sa mango drveta, on donese sliku svešteniku kući i zamoli ga da on razljuti boga jer bi želio da se potuče sa njim. To je izazvalo opšte zgražanje, ali ga je sveštenik smirio i Mesuin muž je morao da dâ dosta novca kako bi se bog umilostivio.

Isto tako Mougli nije imao nikakvu predstavu o razlikama među ljudima, kakve su kaste osnovali. Kad je jednom prilikom magarac lončara upao u jamu, Mougli ga je izvukao vukući ga natrag za rep. A onda je lončaru pomogao da opet natovari robu koju je ponio na trg u Kanivari. Bilo je to nešto nezamislivo jer je lončar pripadao najnižoj kasti, a o magarcu da se i ne govori. Kad ga je sveštenik zbog toga ukorio, on je upozorio sveštenika da će i njega strpati na magarca kao onu robu, pa je sveštenik savjetovao Mesuinom mužu da dječaka zaposle što prije. Već sutradan seoski knez naredio je Mougliju da izvodi bivole na pašu.

Ništa se više ne bi moglo dopasti Mougliju; još iste večeri on se pridruži grupi ljudi koji su se sakupljali svakog dana poslije rada pod jednom smokvom, jer je na to imao pravo pošto je dobio posao. Bilo je to sastajalište u selu na kome su redovno bili knez sela, noćobdija i brijlač koji je znao sve što se u selu desi, pa i stari Buldeo, seoski lovac koji je imao zarđalu pušku.

Svi su se tu sakupljali i pušili. Iznad njih na drvetu su sjedjeli majmuni i brbljali, a na kamenom zaravanku u jednoj rupi živjela je seoska kobra kojoj su svako veče donosili šoljicu mlijeka jer su je smatrali svetom. Tako su starci svako veče sjedjeli oko drveta i

pušili svoje "huke" (nargile). Pričali su neobične priče o bogovima, ljudima i duhovima, a Buldeo je znao bezbroj neobičnih priča o stanovnicima džungle, toliko uzbudljivih da su djeci ispadale oči od čuđenja jer su i djeca oko tog kruga sjedjela. Većina priča odnosila se na život životinja jer su ovi seljaci živjeli na domak džungle. Jelen i divlja svinja uništavali su im žetvu, a s vremena na vrijeme i tigar je, pred zoru, znao da pred njihovim očima odvuče čovjeka iz sela.

Mougli je, naravno, dosta znao o svemu tome o čemu su pričali, pa je zato morao da skriva lice da oni ne bi opazili kako se smije kad je Buldeo, sa svojom zarđalom puškom položenom preko koljena, pričao sve jednu priču zanimljiviju od druge. Ramena su Mougliju prosto skakala od dragosti.

Buldeo je upravo pričao kako je onaj tigar što je oteo Mesuinog sina bio u stvari duh jednog starog zelenaša koji je prije nekoliko godina umro.

– Ja sam siguran da je to tačno – reče on – jer je Purun Daš uvijek šepao otkako je u jednoj tuči zaradio dobar udarac u nogu, a onda su izgorjele i njegove knjige i računici, a tigar o kome govorim takođe je hrom jer su mu nejednaki tragovi.

– Tako je, tako je, mora da je tako! – potvrđivale su sijede brade.

– Jesu li sve vaše priče takve izmišljotine i buncanje? – upita Mougli. – Tigar je hrom zato što je rođen hrom, kako što svi znaju. A govoriti da se duša jednog zelenaša krije u jednoj zvijeri, iako taj čovjek nije bio hrabar ni koliko šakal, znači pričati djetinjarije.

Buldeo ostade na čas bez riječi od zaprepašćenja, a knez sela izbeči oči.

– Gle, gle! Je li to ono derišće iz džungle? – upita na kraju Buldeo. – Kad si već tako bistar, zar ne bi bilo bolje da kožu tog tigra doneseš u Kanivaru jer je Vlada njegovu glavu ucijenila sa sto rupija... A još bi bolje bilo da ne brbljaš kad stariji govore!

Mougli se diže da ide.

– Cijelo ovo veče slušao sam šta pričate – dobaci im on preko ramena – i sem jednom ili dva puta Buldeo nije rekao nijedne istinite riječi o džungli koja mu je tu, na domak ruke... Kako onda da vjerujete u priče o duhovima ili o bogovima i vragovima koje kaže da je vidio svojim očima?

– Krajnje je vrijeme da dječak pođe da čuva stoku! – reče knez sela dok je Buldeo frktao zbog Mouglijeve drskosti.

Po običaju većine hinduskih sela nekoliko mladih pastira izvodilo je stoku i bivole na pašu veoma rano izjutra, a vraćalo ih kad je noć padala. Te iste životinje koje bi ubile bijelog čovjeka dozvoljavale su da ih tuku ili guraju dječaci koji su bili za glavu niži od njihovog nosa. Dok su dječaci u blizini stoke, mogu da budu sigurni da ih tigar neće napasti jer tigar se ne usuđuje da napadne krdo. Ali ako se malo udalje u potrazi za cvijećem ili za gušterima, desi se da ih tigar odvuče. Mougli je silazio niz seosku ulicu jašući na Rami, biku – predvodniku krda. Sivoplavi bivoli dugih, unazad povijenih rogova i usijanih, vatrenih očiju izlazili su iz svojih štala i kretali za Mouglijem. Mougli je odmah, dječacima koji su išli sa njim, objasnio da je on njihov gospodar. Udarao je bivole dugim štapom od bambusa i rekao je Kamaji, jednom od dječaka, da ostane na paši sa govedima i da dobro

pazi dok je on sa bivolima krenuo dalje.

Hinduski pašnjak sav je posut stijenjem i isječen jarugama koje se račvaju u rupe i jame među kojima se stoka rasipa i često nestane. Bivoli posebno vole blatnjave predjele gdje se sunčaju i valjaju u mulju po cijeli dan. Mougli ih je vodio do ivice pašnjaka, do onog mjesta gdje Vaingunga izlazi iz džungle; tamo siđe sa leđa Raminih i u dva tri skoka nađe se u bambusovom šipražju gdje zateče svog Sivog Brata.

– Ah, – reče mu Sivi Brat – čekam te ovdje već nekoliko dana. Što to znači da si postao čuvar stoke?

– Naredili su mi – reče na to Mougli. – Za izvjesno vrijeme biću seoski pastir. Ima li kakvih vijesti o Šir Kanu?

– Vratio se u ove krajeve i dugo te vrebao. Sad je otišao jer je divljač postala rijetka. Hoće da te ubije.

– Vrlo dobro – odgovori Mougli. – Sve dok se on ne vrati, dolazite na stijenu, ti ili druga braća tako da mogu da vas vidim kad izlazim iz sela... A kad se, on vrati, sačekaj me u jaruzi, kod drveta "dak" na sred doline. Ne treba da se sam zaletim u ralje Šir Kana.

Onda Mougli izabra sjenovito mjesto, opruži se i spavao je dok su bivoli oko njega pasli. Dužnost čuvara stoke u Indiji namijenjena je vrlo lijenim ljudima. Goveda se polako kreću i mljaskaju kad pasu i tako opet. A što se tiče bivola, sa njima stvar drukčije stoji: oni zagaze u močvaru, zagnjure se jedan za drugim tako duboko da iznad mulja ostanu da vire samo njihove, kao porculan plave oči, pa tamo, bez riječi, ostaju nepokretni kao gromade. Jara treperi nad stijenjem i mali pastiri očekuju jastreba, samo jednoga, koji će zazviždati nad njihovim glavama: znaju onda da je to znak da neko umire, možda neko od njih ili neka krava, a onda će se jastreb ustrijemiti dolje što će najbliži jastreb opaziti, pa će ga slijediti iako se nalazi na milje daleko, a za njim opet drugi, tako da će uskoro nad lešom biti najmanje dvadeset izgladnijelih jastrebova koji su doletjeli ko zna odakle. A za to vrijeme čobani spavaju, bdiju, pa se opet uspavaju; pletu korpice od pruća, pa u njih stavljaju skakavce ili love zrikavce i natjeruju ih da se bore; nižu u niske crvene i crne orahe iz džungle, gone guštera koji se grije na kamenu ili natjeruju zmiju da goni žabu pored bare. Onda pjevaju duge, duge pjesme sa neobičnim zapjevanjem na kraju rečenice, pa im dan izgleda duži no mnogim drugim ljudima bilo gdje u svijetu. Poneki put od blata grade dvorac sa figuricama ljudi, konja, bivola izrađenim takođe od blata, stavljaju im prutiće u ruke, pa zamišljaju da su to kraljevi sa svojim vojskama ili bogovi koje treba obožavati. Onda se spusti veče pa dječaci sakupljaju stoku dozivajući je, bivoli se izvlače iz mulja sa takvim treskom kao da je puška opalila, pa opet u dugom nizu krenu preko sive visoravni da bi se vratili ka svjetlostima koje, tamo dolje, blistaju u selu.

Mougli je svakog dana izgonio bivole do mulja i svakog dana je mogao da vidi leđa Sivog Brata na milju i po od visoravni – što je značilo da se Šir Kan još nije vratio – i svakog dana je lijegao u travu oslušujući zvukove koji su romorili oko njega, sanjareći o starim danima provedenim u džungli. Da se negdje na obali Vaingunge, čak gore Šir Kan okliznuo na svojoj hromoj šapi, Mougli bi mogao, u ta tiha jutra, da ga čuje.

Konačno, jednoga dana nije ugledao Sivog Brata na uobičajenom mjestu. On se nasmija i povede svoje bivole do jarka pod drvetom "dak" koje je sve bilo osuto crvenozlatnim cvjetovima. Tamo zateče Sivog Brata kome je svaka dlaka bila naježena.

– Krio se više od mjesec dana da bi te zavarao. Prošle noći sišao je u polja sa Tabakijem i slijedio je tvoj topli trag. Mougli protrlja oči:

– Ne bojim se Šir Kana, ali je Tabaki prevejan!

– Ne boj se, – reče mu Sivi Brat oblizujući se – jutros rano sreo sam Tabakija, sad sve što zna kazuje orlovima... Ali, sve mi je ispričao prije nego što sam mu slomio vrat... Šir Kan namjerava da te večeras sačeka kod seoske ograde... čekaće samo tebe i nikog drugog. A sada spava u velikoj isušenoj jaruzi korita Vaingunge.

– Je li šta jeo danas ili će prazna stomaka loviti? – upita Mougli. Jer, odgovor je značio za njega život ili smrt.

Jutros, u zoru ubio je... divljeg vepra... i pio je... Zar se ne sjećaš da Šir Kan nije u stanju da trpi glad čak ni kad sprema osvetu.

– Oh, glupe li budale! Pa ni najgluplje dijete ne bi tako postupilo!... Jeo je i pio! I on sad očekuje da ću ja sačekati da se on probudi!... A sad, tačno mi reci gdje on to gore spava? Kad bi nas bilo bar deset, mogli bismo ga udesiti dok spava. Ali ovi bivoli neće da napadnu ako sami ne nanjuše, a ja ne znam njihov jezik. Kako bismo mogli da udesimo da nekako nanjuše njegov trag?

– Niz Vaingungu je sišao plivajući, odozgo, baš da bi izbjegao to da mu nanjušimo trag – odgovori Sivi Brat.

– Mora da je to Tabakijeva zamisao! Ne bi on nikad bio u stanju da tako nešto izmisli.

Mougli je stajao zamišljen, sa prstom u ustima:

– Isušeno korito Vaingunge... izbija na najmanje pola milje odavde. Mogao bih da se provučem kroz džunglu, da provedem krdo do ulaska u korito, a onda, silazeći niz korito, da ga potjeram... ali on će pobjeći na drugi kraj. Moramo da mu onemogućimo da pobjegne. Sivi Brate da li bi mogao da mi razbiješ krdo na dvoje?

– Sam ne bih mogao... poveo sam nekoga ko će mi pomoći, nekoga ko je ostario.

Sivi Brat u nekoliko skokova odjuri do jedne jame. Onda se iz te jame pojavi velika siva glava koju je Mougli odmah prepoznao. Sav topli vazduh džungle zatreperio je kad je odjeknuo najočajniji krik... urlik vuka koji lovi usred bijela dana.

– Akela! Akela! – radovao se Mougli tapšući rukama. – Trebalo je da se sjetim da ćeš mi ti pomoći... Imaćemo pune ruke posla! Presijeci mi krdo na dvoje, Akela. Na jednoj strani zadrži krave i volove, a na drugoj nek budu bikovi i bivoli.

Dva vuka pojuriše odovud i odonud kao u igri, krdo se uznemiri, podiže glave i razdvoji se u dvije skupine.

S jedne strane krave su pravile krug oko teladi koju su gurale u sredinu, gledale su ljutito i mukale spremne, ako neki vuk napadne, da ga samelju nogama. S druge strane stajali su bikovi, stržući ljutito nogama o tlo, ali ma kako da su impozantno izgledali, nisu bili tako opasni jer nisu morali da brane telad kao krave. Ni šestorica ljudi ne bi bila u

stanju da tako podijele krdo.

– Šta sad naređuješ? Oni će pokušati da se opet spoje. Mougli skoči na pleća Kami:

– Potjeraj bikove nalijevo, Akela. Sivi Brate, kad mi krenemo, zadrži krave i potjeraj ih kroz jarugu.

– Dokle? – upita Sivi Brat dahćući i grizući krdo lijevo i desno.

– Sve dok ne zatvore izlaz tako da Šir Kan ne može da se provuče – povika Mougli. – Drži ih tamo dok mi ne siđemo.

Pod pritiskom Akelinim bikovi krenuše, a Sivi Brat zaustavi krave. Krave krenuše na Sivog Brata, on se povlačio prema izlazu iz korita rijeke, dok je Akela gonio bikove nalijevo.

– Odlično! Još jednom ovako i krenuće dobrim pravcem... Odlično, Akela, odlično, Akela... Ali, ako samo jednog ugrizeš suviše, bikovi će se razljutiti... Huja! Ova hajka je bolja no da smo potjerali antilope.

– Nisi ni sanjao da ovi teretnjaci mogu tako da jure – povika Mougli.

– Dosta... dosta sam lovio u svom životu – dahtao je Akela u oblaku prašine. – Treba li da ih satjeram u džunglu?

– Da... tjeraj ih što brže! Rama je pobjesnio. Oh kad bih samo umio da mu objasnim šta želim!

Bivoli sad krenuše udesno i kao oluja grunuše u šipražje. Ostali čobani su, zadržavši se kod svojih stada, posmatrali to na pola milje udaljeni, pa onda potrčaše put sela koliko su ih noge nosile vičući da su bivoli pobjesnili i pobjegli. A Mouglijev plan je bio veoma jednostavan. On je namjeravao da penjući se zaobilaznim putem izbije na gornji izlaz korita, onda da kroz korito krene sa krdom i tako Šir Kana priklješti između krda bivola i krda krava. Znao je da tigar, pošto je jeo i pio, neće biti u stanju da se bori ili da se ispne uz obale korita. Zato je počeo glasom da smiruje bivole i Akela je, zaostajući sve više, samo poneki put za njima jurnuo da ne bi zaostali. Na taj način su napravili veliki krug kako bi do gornjeg kraja korita stigli neprimijećeni i ne bi prerano probudili Šir Kana. Na kraju je Mougli uspio da sakupi preplašeno krdo na stazi koja se, obrasla u travu, naglo spuštala u korito. Sa tog uzvišenja je mogao da vidi preko vrhova drveća cijelu dolinu koja se pred njim pružala; ali Mougli je htio da osmotri izlaz iz jaruge, pa je sa zadovoljstvom utvrdio da su se obale završavale stjenovitim klancem koji je obrastao u lozu i lijane tako da će tigru onemogućiti da se tuda izvuče.

– Pusti ih neka odahnu, Akela – doviknu Mougli vuku dižući ruku. – Još mu nisu nanjušili trag. Nek se odmori. Sad je vrijeme da se javimo Šir Kanu. Uхватili smo zvijer u klopku.

Mougli šakama oklopi usta pa zavika u jarugu – a to je zazvučalo kao da viče kroz neki tunel – pa su se odjeci razlijevali od stijene do stijene.

Poslije izvjesnog vremena začu se iz dubine korita sanjivo zijevanje sitog tigra koji se probudio:

– Ko me zove? – javi se tigar.

Jedan divan paun poletje iz jaruge lupajući krilima i kriješćeći.

– Zovem te ja, Mougli... kradljivče stoke, vrijeme je da dođeš na Stijenu Savjeta! A sad dolje... goni ih dolje, Akela!... Dolje, pojuri Rama, dolje!

Krdo je načas oklijevalo na ivici jaruge, ali se onda oglasi Akela svojim lovačkim zovom, pa se bivoli otisnuše dolje jedan za drugim, kao da je jurnula lokomotiva, a ispod njihovih nogu je prštalo kamenje i pijesak. Kad su već krenuli, nisu mogli da se zaustave sve dok nisu stigli do dna korita. Rama tek tada nanjuši trag Šir Kana i bijesno zafrkta.

– Ah! Ah! – vikao je Mougli sa njegovih pleća. – Sad znaš!

Bujica crnih rogova i užagrenih očiju stuštila se niz jarugu kao kad stijene krenu za vrijeme poplava. Slabiji bivoli zadržavali su se sa strane držeći se puzavica. Sad su znali šta ih dolje očekuje – znala je to ta bujica kojoj se nijedan tigar ne bi smio da suprotstavi. Šir Kan je prvo začuo tutanj kopita. Digao se i pokušao da se, onako težak, uspne uz obale. Ali, obale su bile pune stjenovitih šiljaka, pa je morao da odustane; onako težak od jela i vode koju je popio, ali spreman da bitku samo po cijenu života izgubi. Krdo se na izlazu iz uske jaruge sad stuštilo u blatište iz koga je Šir Kan ranije izišao. Odozdo, s drugog izlaza iz korita začuo se odgovor krava i teladi. Mougli je sad dobro vidio tigra kako se okreće (u takvom beznadnom položaju tigru je ipak bolje odgovaralo da se prvo susretne sa bikovima nego sa kravama i teladima). Ali onda se Rama spotače, diže se opet i pojuri za krdom koje je nadiralo. Tako su jurili do izlaza iz jaruge gdje se sudariše sa drugim dijelom krda, ubadajući se rogovima, frkćući i trupkajući, dok su slabiji bikovi u ovoj trci gubili tle pod nogama. Bio je to, po Mouglijevoj ocjeni, najpovoljniji trenutak. On skoči sa Rominih pleća i štapom poče da sređuje krdo.

– Požuri, Akela! Zaustavi ih! Odvoj ih dok se ne pobiju... Vodi ih, Akela... Hai... Rama! Hai! Hai! Hai! Djeco moja... Polako, hajde polako... gotovo je!

Akela i Sivi Brat jurili su oko krda ujedajući tu i tamo, pa u času kad je izgledalo da će krdo opet krenuti uzbrdo Mougli je uspio da zaustavi Ramu, pa se i drugi bivoli za njim zaustaviše. Za Šir Kana nije više trebalo da se brine. Bio je mrtav i već su doletjeli jastrebovi.

– Braćo, uginuo je kao pas – reče Mougli i potraži nož koji je uvijek nosio obješen na traci oko vrata otkako je živio među ljudima. Ali ne bi ga upotrijebio za tuču...

– Valah! Stići će njegova koža na Stijenu Savjeta. A sad hajdemo na posao.

Dječak koji je odrastao među ljudima nikad ne bi bio u stanju da odere tigra dugog preko deset stapa, ali Mougli je znao bolje no iko kako priliježe koža na zvijeri i kako je treba skinuti. U svakom slučaju to je težak posao, pa je to Mouglija zadržalo duže dok su ga vuci posmatrali isplaženih jezika i pomagali mu da vuče, kad je bilo potrebno. Iznenada jedna ruka se spusti na Mouglijeva ramena, pa Mougli podiže oči i ugleda nad sobom Buldea sa starom puškom. Djeca su u selu ispričala kako su se bikovi nadali u trk i Buldeo se odmah spremio da kazni Mouglija što nije čuvao krdo. Vuci se razbježaše čim su ugledali Čovjeka.

– Kakve su to gluposti? – ljutito poče Buldeo. – I ti misliš da možeš sam da odereš

tigra!... Gdje su ga bivoli ubili? Gle, pa to je onaj hromi tigar za čiju je glavu raspisana nagrada od sto rupija... Dobro, dobro preći ćemo preko toga kako si slabo čuvao goveda, a možda ću ti dati i jednu rupiju za nagradu kad odnesem kožu u Kanivaru.

On se maši u džep i izvuče kresivo, saže se da spali brkove Šir Kana. Jer, većina lovaca spali odmah brkove tigra kako ih njegov duh ne bi progonio.

– Hm! – promrmlja Mougli i poče da siječe kožu na jednoj šapi. – Znači, ti namjeravaš da odneseš kožu u Kanivaru, da tamo dobiješ nagradu i meni da daš možda jednu rupiju? Eh, vidjećemo, ja imam druge račune. Ej, starče, skloni tu vatru!

– Kako ti to razgovaraš sa vođom lovaca u selu? Sreća i glupost tvojih bivola pomogli su ti da se domogneš ovog plijena. I to što je tigar bio sit: inače bi sad bio na dvadeset milja odavde. Ti čak ne umiješ ni da ga odereš kako treba, mali prosjače, i ja bih trebalo tebi da kažem: "Nemoj mu sagorjeti brkove". Mougli neću ti dati nijednu anu kao nagradu nego ću te kazniti i to će ti biti sve. Ostavi to!

– Tako mi bika kojim sam otkupljen, – ote se Mougliju – zar treba da gubim vrijeme u brbljanju sa jednini starim majmunom? Ovamo, Akela! Ovaj mi čovjek dosađuje.

Buldeo je bio još nagnut nad Šir Kanom kad se iznenada prevrnu u travu, a iznad sebe ugleda sivog vuka, a Mougli nastavi da dere kožu kao da je sam samcat u cijeloj Indiji.

– Da, imaš pravo – govorio je kroz zube Mougli. – Ti si na kraju u pravu, Buldeo! Zaista mi nikad nećeš dati nijednu anu nagrade!... Ne znaš ti za stari sukob između mene i hromog tigra... radi se o jednoj staroj svađi... iz koje sam ja izašao kao pobjednik.

Da bismo bili pravedni prema Buldeu, potrebno je reći da bi, da se sve ovo desilo deset godina ranije, i te kako stupio u borbu sa vukom: ali, ovako, kad vuk sluša naređenja jednog dječaka i to dječaka koji je imao neprilika sa tigrom koji jede ljude, onda se ne radi o običnom vuku. Mora da je po srijedi neka mađija, neka čarolija njegove vrste, mislio je Buldeo, i teško da će mu amajlija koju je nosio o vratu tu moći da pomogne. Zato se primirio i čekao svakog trenutka da ugleda kako se Mougli pretvara u tigra:

– Maharadža! Veliki Kralju! – šaputao je on prepadnut.

– Šta je? – upita ga Mougli ne prekidajući posao.

– Ja sam star čovjek. Mislio sam da si ti običan mali pastir. Mogu li da se dignem i da odem ili će me tvoj sluga raskomadati?

– Diži se i odlazi s mirom!... Samo, drugi put nemoj računati na moj plijen... Ostavi ga, Akela.

Buldeo se diže i otetura što je brže mogao u selo. Svaki čas se osvrtao da vidi da li se Mougli nije pretvorio u neko čudovište. Čim je stigao, ispričao je o čarolijama i vradžbinama, što je kod sveštenika izazvalo ozbiljnu zabrinutost.

Mougli je nastavio svoj posao, ali dan se već bližio kraju kad je uz pomoć vukova skinuo sjajno krzno s mrtvog tigra.

– Sad ovo treba da sakrijemo i da se vratimo bivolima. Pomozi mi da ih sakupim, Akela.

Sakupljeno krdo krenulo je kroz izmaglicu ka selu. Na prilazu selu Mougli ugleda

svjetiljke i ču zvonjavu na zvoniku hrama i trube od velikih školjki. Izgledalo je da je pola sela izašlo do ograde.

– Mora da me sačekuju zato što sam ubio Šir Kana! – mislio je Mougli. Ali gomila kamenja poletje oko njegovih ušiju i on začu seljake kako viču:

– Vještac! Vučji sin! Duh iz džungle! Odlazi jer će te sveštenik pretvoriti u tvoje staro biće – vuka. Pucaj, Buldeo, pucaj!

Odjeknu pucanj iz stare puške i jedan mali bik pade teško pogođen.

– Evo, još jedna čarolija! – povikaše seljaci. Može da izbjegne metak... Gle, Buldeo, pogodio si svog bivola.

– Šta je to? – pitao se Mougli zaprepašten dok su ga i dalje zasipali kamenjem.

– Gle, isti su kao i čopor, ta tvoja braća – ljudi! – reče Akela. – Jer ako se ne varam, ovi momci govore o tome da hoće da te ubiju.

– Vuče! Mali vuče! Odlazi – vikao je sveštenik mašući svetom granom biljke "tulz".

– Zar opet? Istjerali su me zato što sam čovjek, a sad me tjeraju zato što sam vuk. Hajdemo, Akela!

Jedna žena istrča prema krdu koje je dolazilo, plačući. Bila je to Mesua:

– O, sine moj, sine! Kažu da si vještac jer možeš da mijenjaš obličja. Znam da to nije istina, ali ti idi jer će te inače ubiti. Buldeo je pričao da si čarobnjak, ali ja znam da si ti htio da osvetiš smrt moga Natua.

– Vрати se, Mesua! – vikala je gomila. – Vрати se jer ćemo te zasuti kamenjem.

Mougli poče da se smije, ali zlobno i podrugljivo, jedan kamen ga je pogodio baš u usta:

– Vрати se, brže, Mesua. I to je jedna od onih smiješnih priča koje prepričavam pod drvetom kad se spušta noć. Dobro je ako sam naplatio život tvog sina. Zbogom i vrati se što brže jer ću na njih poslati krdo brže no što se nadaju. A ja nisam vještac, Mesua. Zbogom!

– A sad pomozite mi, Akela. Vрати krdo.

Bivole nije trebalo mnogo natjerivati da se vrate u selo. Čim je Akela zaurlao, oni nagrnuše kroz ogradu razbijajući gomilu na lijevo i desno.

– Prebrojte ih! – doviknuo im je podrugljivo Mougli. – Možda sam jednoga ukrao. Dobro ih prebrojte jer neću više biti pastir na vašim pašnjacima. Zbogom, djeco ljudi, i zahvalite Mesui što neću natjerati vukove u vaše sokake.

On se okrete i krenu sa starim vukom. Gledao je u zvijezde i osjetio da je srećan.

– Ne moram više da spavam u njihovim klopnama, Akela. Uzećemo Šir Kanovu kožu i otići ćemo... Ne, nećemo nanijeti nikakvo zlo selu jer je Mesua bila dobra prema meni.

Kad je mjesec izašao i poplavio mliječnom svjetlošću visoravan, seljaci su, zaprepašteni, vidjeli kako Mougli odlazi, u pratnji dva vuka i sa tovarom na glavi, vučjim skokom koji kao vatra proždire milje. Opet su zvonili zvonima i duvali u trube od školjki. Mesua je plakala, a Buldeo je raspredao svoj doživljaj iz džungle dodajući i to da je vuk stajao na dvije noge i govorio kao čovjek.

Mjesec je već zalazio kad su Mougli i dva vuka stigli do brežuljka Savjeta. Pohitaše do

brloga majke Vučice.

– Izgnali su me iz ljudskog čopora, majko! – požali se Mougli. – Ali, vraćam se sa kožom Šir Kana: održao sam riječ.

Majka Vučica izađe sa vučićima iz pećine i oči joj se zacakliše kad ugleda kožu.

– Rekla sam mu onog dana kad se ramenima i glavom zaglavio u ovoj pećini tražeći tvoj život, mala žabo... rekla sam mu da će lovac biti ulovljen. Dobro si to uradio.

– Dobro si uradio, mali brate! – javi se dubok glas iz šipražja. Bili smo tako usamljeni bez tebe u džungli.

I Bagira dojuri do Mouglijevih nogu. Zajedno su se popeli na Stijenu Savjeta. Mougli raširi krzno po ravnom kamenu na kome je nekada Akela sjedio i učvrsti ga sa četiri bambusova klina. Onda se Akela ispruži po krznu i zaurla stari zov Savjeta: "Gledajte, o dobro gledajte vuci!" isto onako kao što je urlao one noći kad je Mougli prvi put donesen.

Otkako je smijenjen Akela, čopor je bio ostao bez vođe, loveći i boreći se svak za sebe. Ali svi, po običaju, odgovoriše na zov: neki su postali hromi jer su upali u zamke, drugi su vukli noge jer ih je pogodilo zrno, neki su bili bolesni od šuge jer su jeli nezdravu hranu, a mnogih više nije bilo. Oni koji su preživjeli dođoše na Stijenu Savjeta i ugledaše tamo zebrastu kožu Šir Kana, prostrtu na kamenu i ogromne šape koje su mlitavo visile.

– Gledajte, o, dobro gledajte, vukovi! Jesam li održao riječ? – pitao ih je Mougli.

Vukovi su zavijali: "Jesi, jesi". Jedan među njima, sav išaran ožiljcima, zaurlao je:

– O, Akela, vodi nas ponovo ti. I ti, Čovjekovo mladunče i ti nas vodi: dosta nam je bezakonja, hoćemo opet da postanemo Slobodan Narod.

– Ne, – preo je Bagira – ne treba. Šta će biti ako opet poblesavite? Nisu vas bez razloga nazvali Slobodnim Narodom. Vi ste se borili za slobodu i ona vam pripada. Sad je pojedite, o, vuci!

– I čopor ljudi i čopor vukova su me odbacili – odgovori Mougli. – Zato ću loviti sam u džungli.

– Mi ćemo loviti s tobom! – javiše se četiri vučića.

Mougli se diže i ode. Od toga dana sam je lovio u džungli sa četiri vučeta. Ali nije dugo ostao sam jer je poslije nekoliko godina sasvim odrastao i oženio se.

Ali to je priča za odrasle.

MOUGLIJEVA PJESMA

*koju je pjevao na Stijeni Savjeta
kad je igrao na koži Šir Kana,*

*Evo Mouglijeve pjesme – ja, Mougli je pjevam
Neka zna Džungla šta sam učinio:
Šir Kan se hvalio da će ubiti – da će ubiti
U sumrak, kraj ograde ubiće Mouglija-Žabu*

*A on je jeo i pio. Nek' se dobro napio!
Šir Kane, kada ćeš opet piti?
Spavaj i sanjaj o svome plijenu.
Sad sam na pašnjacima. Dođi, Sivi Brate!
I ti Samče dođi, gonićemo noćas tu krupnu zvijer!
Gonite velike bivale, i telad modrooku
I one užarenih očiju,
Gonite velike bivale, i telad modrooku.
Spavaš li još, Šir Kane ? O diži se, diži!
Evo me, dolazim, a za mnom krdo bikova.
Rama, kralj bikova nestrpljivo kopa nogom.
Recite mi, vode Vaingunge, gdje se skriva Šir Kan?
Nije on Iki da se skriva u rupu,
niti je paun Mor da može da poleti.
Nije ni Mang, slijepi miš, da se objesi o granu,
O, sitno bambusovo šiblje, recite, gdje se skrio?
Au! Evo ga. Ahuu! Evo ga.
Sad je pod Raminim kopitama.
Diži se i ubij! Evo ti divljači!
Slomi vrat bikovima!
Tišina. On spava. Nećemo ga probuditi
Jer snaga mu je silna.
Jastrebi su se slegli da vide mrtvog Šir Kana.
I crni mravi dođoše da ga vide.
I svi se skupiše ovdje u njegovu čast.
Alala! Čime da se ogrnem?
Jastrebi će primijetiti da sam sasvim nag.
I stid će me biti ovako doći pred ljude.
Posudi mi svoje krzno, Šir Kane.
Posudi mi svoju šarenu odjeću
Da mogu da idem na Stijenu Savjeta.
Jer, tako mi bika kojim sam otkupljen,
Dao sam jednu zakletvu –
Malu jednu zakletvu.
I samo mi tvoja odjeća
Za ovu zakletvu treba.
Sa nožem u ruci, nožem kojim se ljudi služe,
Nožem pravoga lovca,
Sageću se da uzmem ono što mi pripada.
O, vode Vaingunge, Šir Kan mi poklanja odjeću*

*Jer me iskreno voli.
Vuci, ti, Sivi Brate! Vuci i ti, Akela!
Teška je velika koža Šir Kana.
A čopor ljudi se ljuti.
Bacaju kamenje i viču kao djeca.
Krvarim iz usta. Dozvolite mi da odem!
A sad kroz noć, kroz toplu noć,
Pojurite sa mnom, braćo.
Ostavimo svjetla u selu i krenimo prema niskom mjesecu.
O, vode Vaingunge, čopor ljudski me izagnao.
A ništa zlo im nisam dosad učinio.
Bojali su se mene. A zašto?
Čopore vučji, i ti si me izagnao.
Džungla se zatvara preda mnom
I seoske kapije takode.
A zašto?
Kao što Mang leti između zvijeri i ptica,
Tako ću i ja letjeti između sela i džungle.
A zašto?
Igram na koži Šir Kana, ali srce mi je tužno.
Kamenice iz sela pozlijedile su mi usta.
Sad mi je srce vedrije jer sam se vratio u džunglu.
A zašto?
U meni se bore dvije stvari
Kao kad se zmije u proljeće bore.
I voda teče iz očiju, pa ipak, ja se smijem. –
A zašto?
U meni žive dva Mouglija,
A pod nogama gazim kožu Šir Kana.
Nek cijela džungla sazna da sam ubio Šir Kana.
Gledajte, o, dobro gledajte, vukovi!
Ahae! Srce mi je tužno, a ni sam ne znam zašto.*

BIJELA FOKA

Spavaj, moje malo, noć nas napušta,

*i crne su vode, što se u danu zelene.
Iznad grebena mjesec nas traži
u gnijezdu pećina u kojima šumi more.
Gdje talas miluje talas, tu nađi – svoje gnijezdo
i tu odmori tijelo, ti moj mali plivaču!
Nek te ni vjetar ni oluja ne bude i ne ranjavaju
dok spavaš tako mirno u naručju Ijuljuškavih talasa.
(Fokina uspavanka)*

Ovo što ću vam sad ispričati desilo se prije nekoliko godina u mjestu koje se zove Novastošna, sjeveroistočno od ostrva Svetog Pavla, daleko, daleko u Beringovom moru. Priču mi je ispričao Limeršin, zimski carić kad ga je vjetar zanio na paroborod koji je plovio u Japan. Ja sam ga sklonio u svoju kabinu, hranio ga i grijao dva dana dok se nije toliko oporavio da je mogao da se vrati na svoje ostrvo. Limeršin je inače zanimljiva ptičica koja zna mnogo istinitih priča.

U Novastošnu ne dolazi niko ko ne mora, tako da su jedina stvorenja koja tamo uvijek žive – foke. U ljeto dolaze na ostrvo u stotinama i stotinama hiljada iz sivog Ledenog mora, jer Novastošna, više no ma koje drugo mjesto na svijetu, fokama pruža sve što im treba.

Morski Lovac je to dobro znao i svakog je proljeća, ma gdje da se nalazio, plivajući kretao kao torpiljer pravo na Novastošnu gdje je prvi mjesec obavezno utrošio na to da se bije sa drugovima oko udobnog mjesta u stijenju, što bliže moru. Morski Lovac je imao petnaest godina: bila je to siva, krupna foka čije je krzno na plećima bilo dugo gotovo kao griva i imao je duge, oštre zube. Kad bi se digao na prednja peraja, bio je najmanje četiri stope visok, a da je neko smio da ga važe, našao bi da u njemu ima bar sedam dobrih livara (tristo pedeset kilograma). Tijelo mu je sve išarano ožiljcima iz mnogih sukoba, ali ga to nije ometalo da i dalje bude spreman na svaku borbu. Okretao je glavu malo u stranu kao da se bojava da pogleda neprijatelju pravo u lice; ali je iznenada glavu ispravljao da bi zube mogao čvrsto da zabije u vrat foke sa kojom se bori, pa neka ova proba da se izvuče ako može, jer joj Morski Lovac sigurno u tome nije pomagao. Ali, pobijeđenu foku Morski Lovac nikada nije napadao, jer to nije bilo u skladu sa Zakonom Obale. Sve što je on tražio, bilo je mjesto pored mora da bi tamo mogao da smjesti svoju porodicu. Ali, kako je svakog proljeća tu bilo četrdeset hiljada drugih foka koje su isto to željele, zavijanje, zviždanje, rikanje i jecanje razlijegalo se širom cijele obale. Na brežuljku koji se zove Hačinsonov Vis moglo se zateći na tri i po milje unaokolo tle pokriveno fokama koje se tuku, a more je bilo kao posuto tačkama u cijelom zaljevu od glava foka koje su hitale prema obali da se upuste u borbu. Borile su se u plićaku i na pijesku, na bazaltnim stijenama, izglačanim od mora, borile su se na kamenju gdje su smještale svoje potomstvo, jer su i foke bile isto tako glupe i nesposobne za život kao i ljudi. Njihove žene nisu dolazile na ostrvo prije kraja maja ili početka juna jer nisu željele da budu raskomadane, a mlade foke od dvije ili tri godine, koje još nisu zasnovale porodicu, probijale su se po pola milje dublje na kopno, provlačeći se

preko zavađenih ratnika, pa su se tamo raspoređene kao vojska igrale u dinamama i uništavale svaki, pa i najmanji trag zelenila. Zvali su ih "holušiki" – neženje – a takvih je na Novastošni bilo bar dvije ili tri stotine hiljada.

Jednog proljeća Morski Lovac je upravo bio završio svoju četrdeset i petu bitku kad je Matka, njegova žena, slatka i glatka Matka umiljatih očiju isplovila iz mora. On je dohvati za vrat, grubo je dotjera do osvojenog tla i izgrdi je:

– Zakasnila si po običaju! Gdje si to dosad bila?

Morski Lovac nije ništa jeo po četiri puna mjeseca koliko je provodio na obali, zato je valjda i njegovo raspoloženje bilo tako rđavo. Matka je bila i suviše razumna da bi prihvatila ovakav način razgovora, pogleda oko sebe i zaguguta:

– Divno! Opet si osvojio naše staro mjesto!

– Naravno da sam osvojio! – odgovori Morski Lovac. – Pogledaj me! Ona vidje da je njegovo tijelo sve izranjavljeno, krvario je na više mjesta, jedno oko mu je bilo napola zatvoreno, a bokovi gotovo u raspadanju.

– Ah, ti muškarci, ti muškarci! – uzdahnu Matka hladeći se zadnjim perajima. Zar ne možete postati razumni i svoja mjesta obezbijediti na miran način? Imam utisak da si se borio sa Ubicom – (krvožednom ajkulom).

– Od polovice maja stalno sam bio u borbi. Ove godine obala je toliko naseljena da je to prava sramota. Sreo sam bar stotinu foka sa Lukanona koje su tražile logu. Ne razumijem zašto nisu ostale na svojoj obali?

– Često razmišljam o tome da li bi bilo bolje da se smjestimo na Vidrinom Ostrvu umjesto da se guramo na ovoj pretrpanoj obali – reče Matka.

– Uh! Samo "holušiki" idu na Vidrino Ostrvo. Rekli bi da smo kukavice. Treba da vodimo računa o svom ugledu, draga moja.

Morski Lovac s ponosom uvuče glavu među pleća kao da će na trenutak da zaspe, ali jednim okom je budno motrio da li se neće, negdje u blizini, pojaviti prilika za borbu.

Sad, kad su se sve foke sa svojim ženjkama smjestile na kopno, njihova galama se razlijegala na milje uokolo tako da bi zaglušila i najsnažniju oluju. Najskromnije ocjenjujući na obali je bilo oko milion foka, starih foka, majki, dojenčadi i holušikija i sve se to tuklo, valjalo, blejalo, grebalo i igralo izlazeći iz mora i svrstavalo se u čete i bataljone pokrivajući svaku stopu zemlje dokle je oko moglo da vidi, a onda se tako svrstano tuklo u izmaglici. Jer, na Novastošni gotovo uvijek ima magle sem kad izgrije sunce, pa na tom prostoru sve bljesne u bisernim i duginim bojama.

Kotik, Matkino mladunče, rodilo se upravo u sred te gužve. Izgledalo je kao da je sastavljeno samo od glave i ramena, sa plavim očima boje mora, kao što izgledaju sve male foke. Ali, bilo je nečeg neobičnog u boji njegove kože što je njegovu majku ponukalo da izbliže osmotri.

– Morski Lovče, – reče ona kad je osmotrila bebu – izgleda da će naše mladunče biti bijelo!

– Do sto školjki i suvih rakova! – zagrmi Morski Lovac – nikad još na svijetu nisam

vidio bijelu foku.

– Ja nisam za to kriva – reče Matka. – Eto, sad će biti jedna bijela foka. Onda ona poče da pjeva polaganu pjesmu koju sve majke foke pjevaju svojoj djeci:

*Ne plivaj dok ne napuniš šest mjeseci
jer će te talasi zgaziti.
Ljetne oluje i strašne ajkule
opasnost su za male foke.
Opasne su za male foke, malo moje,
najopasnije od svega što može da bude.
Zato se brčkaj i jačaj,
pa se nećeš izgubiti,
slobodno dijete velikoga mora!*

Naravno, mladunče nije razumjelo ništa od ovih riječi. Ono je puzalo i brčkalo se pored svoje majke i naučilo je da osmatra teren kad se njegov otac borio sa nekom drugom fokom ričući i valjajući se po uglačanim stijenama. Matka je odlazila na pučinu da potraži hranu tako da je mladunče jelo samo svaki drugi dan. Ali je zato jelo za četvoro i vidjelo se na njemu da napreduje.

Prvo što je mala foka naučila bilo je da zna da otpuzi što dublje na kopno. Tamo je sreća na desetine hiljada tako malih foka kao što je i ona bila, pa su se tamo igrali kao psići, umorili se i zaspali na svijetlom pijesku i onda se opet igrali. Stare foke se nisu miješale u njihovu igru, a holušiki su se držali svoga područja, tako da su bebe mogle da se igraju do mile volje. Kad se Matka vraćala iz morskih dubina gdje je lovila, išla je pravo na mjesto gdje su se male foke igrale, pa je kao ovca jagnje dozivala svoje mladunče, sve dok ne bi čula kako Kotik bleji. Onda bi krenula prema njemu najkraćim putem pomažući se perajima i obarajući mlade foke. I uvijek je tako bilo po stotinjak majki koje su se vraćale iz lova i kretale do igrališta obarajući male, a Matka je često savjetovala Kotika:

– Sve dok se ne nađeš u prljavoj vodi i tamo ne dobiješ šugu, sve dok ti pijesak ne zađe u ranu ili ogrebotinu i sve dok ne plivaš u moru kad je bura, ovdje ti se ništa zlo neće desiti.

Male foke kao ni djeca ne znaju da plivaju, i nisu srećne sve dok to ne nauče. Prvi put kad je Kotik ušao u more ponio ga je jedan talas, on izgubi tle pod sobom, velika glava mu potonu, a mala zadnja peraja raširiše se u zraku, baš kao što mu je majka u pjesmi kazivala, i da ga sljedeći talas nije izbacio na obalu, on bi se utopio. Poslije ovog događaja naučio je da lješkaru u plićaku, naučio je da dopusti da ga pokrije pjena talasa koji dolazi, da se praćaka u talasićima, ali je jednim okom uvijek motrio da se ne pojavi kakav veliki talas koji bi mogao da mu nanese zlo. Trebalo mu je pune dvije nedjelje da nauči da se služi perajima i za sve to vrijeme on je čas ulazio u more, čas izlazio, zagrcnuo se, kašljao, trbuhom se otiskivao u more i iz mora na suvo, spavao je kao mačka na pijesku, a onda se

opet bacao u more dok nije na kraju osjetio da se nalazi tamo gdje mu je mjesto.

Možete zamisliti kakvo je divno vrijeme sad nastupilo za njega i njegove drugove: ronio je pod talasima, jahao na krijestima talasa, a onda se opet našao na kopnu sa treskom, dok se veliki talas prelijevao visoko na obalu. Radovao se što može da se drži uspravno sjedeći na repu i što može da se češka po glavi kao što to rade stare foke ili da se igra "Ja sam kralj u ovom dvorcu", na stijenama obraslim morskom travom koje su izvirivale iz morske pjene. Ponekiput bi ugledao tanko peraje, peraje koje je ličilo na peraje ajkule koje je promicalo na domak obale. Naučio je da je to peraje Ubice-ajkule, "Grampasa" koji jede male foke kad ih dohvati... Kotik je onda kao strijela bježao na obalu, a peraje je polako odlazilo dalje kao da je tu slučajno zalutalo.

Krajem oktobra foke su napuštale ostrvo Svetog Pavla i kretale sa svojom porodicom ili sa svojim plemenom na pučinu. Prestale su bitke oko igrališta i samo je izgledalo da se još holušiki igraju.

– Iduće godine i ti ćeš biti holušiki – govorila je Matka Kotiku, a ove godine treba još da naučiš kako da uloviš ribu.

Njih dvoje krenuše preko Pacifika i Matka je tad naučila Kotika kako da spava na leđima, peraja stisnutih uz tijelo tako da mu samo nosić viri iz mora. Jer, nema ljepše kolijevke od ljuljkavih talasa Pacifika. A kad je Kotik osjetio šta to znači kad bridi koža, Matka mu je objasnila da je sad naučio šta to znači "dodir vode" i da to briđenje dolazi otuda što koža sluti oluju, pa zato mora da žuri i da se što prije skloni.

– Neće proći mnogo vremena, pa ćeš naučiti gdje treba da plivaš, a zasada ćemo ići tragom Morskog Praseta, jer je ono veoma mudro.

Čitavo društvo mladih morskih prasića plivalo je kroz talase i Kotik se požurio da ih pristigne.

– Kako znate kojim putem treba da krenete? – pitao je zadihan. Vodič zakoluta bijelim očima i zaroni:

– Rep mi to govori, mladiću – reče on. – To je znak da za nama juri oluja. Požuri, požuri! Kad se nalaziš s južne strane Lijene Vode (time je rekao Ekvatora) i kad osjetiš da ti bridi rep, to znači da je oluja pred tobom i da treba da kreneš na sjever. Požuri, voda mi ništa dobro s ove strane ne govori.

Bila je to jedna među hiljadu stvari koje je Kotik naučio i svakog dana je učio sve više i više. Matka ga je naučila kako da lovi bakalare i morune na podvodnim sprudovima; kako da otrgne razne životinjice iz njihovih skrovišta u stijenama među školjkama; kako da približi potonulim lađama na dubini od preko sto hvati, pa da onda hitro kao metak projuri kroz njihova vrata kao što to čine ribe; kako da igra na krijestama talasa dok se munje gone po nebu i kako da pristojno pozdravi perajem albatrosa tupog repa ili cijelu fregatu kad se spušta sa neba; kako da iskače po tri i četiri stope iznad morske površine kao što to čine delfini, skupljajući uz tijelo peraje i podvijajući rep; kako da propusti ribe-letilice jer u njima nema ničega sem kostiju, kako da dohvati bakalara i odere mu meso s ramena u brzini od deset hvati i da ne treba nikada da se zaustavlja da posmatra lađe i brodove, a

pogotovo ne čamac na vesla. Nije proteklo ni šest punih mjeseci, a Kotik je znao tako reći sve, jer ono što još nije bio naučio, bile su samo sitnice; a za sve to vrijeme nije se ni trenutka perajem oslonio na suhu zemlju.

Jednog dana, dok se u polusnu ljuljuškao u mlakoj vodi negdje na širini kod ostrva Huan Fernandez, osjetio je kako je sav klonuo i mlitav baš kao što ljudi osjete u nogama "proljetni zamor", pa se sjetio divnog pijeska na obali Novastošne sedam hiljada milja udaljene, sjetio se igara sa prijateljima, mirisa morskih trava, vike foka i njihovih borbi. Tog časa okrenuo je ka sjeveru, plivajući što je brže mogao, sretao je uz put na desetine svojih drugova koji su plovili u istom pravcu i koji su ga pozdravljali:

– Zdravo, Kotik! Ove godine smo holušiki, igraćemo igru vatre u plićacima Lukanona i valjaćemo se po svježoj travi. Nego, otkud ti takva odjeća?

Jer Kotikovo krzno je bilo gotovo sasvim bijelo pa, ma koliko da je bio ponosan na njega, on odgovori:

– Plivajte brže! Kostu me bole od čežnje za kopnom!

Eto, tako su opet stigli na obalu na kojoj su rođeni i već su iz daljine čuli očeve kako se bore u magli.

Te noći je Kotik prvi put igrao igru vatre sa mladini fokama. More je u ljetne noći prepuno vatre, sve od Novastošne do Lukanona tako da svaka foka kad pliva za sobom ostavlja brazdu kao da gori ulje i vrca plamen kad iskače iz mora, a talasi se lome u fosforescentnim prugama i vrtlozima.

Mlade foke su se ispele do kopna holušikija, skotrljale su se u uvale obrasle u mlade trave i pričale su šta su sve doživjele dok su plovile morem. Pričale su o Pacifiku kao što bi đaci pričali o nekoj šumi u kojoj su brali lješnike, pa kad bi neko mogao da razumije njihov govor mogao bi, kad se vrati kući, da napravi takvu geografsku kartu okeana kakvu još nikad dosad niko nije vidio. Holušiki koji su već imali tri ili četiri godine sjurili su se niz Hačinsonov Vis vičući:

– Mjesta za nas, balavci! More je duboko i vi ne znate šta se sve u njemu krije, čekajte dok obiđete Rt... Hej, mali, gdje si nabavio tu odjeću?

– Nisam je nabavio, – odgovorio je Kotik – sama mi je izrasla. I, baš kad je htio da se obori na svog sagovornika, iza jedne dine pojaviše se dva čovjeka crne kose, širokih crvenih lica, pa Kotik, koji do tada nije vidio čovjeka, zalaja i obori glavu. Holušiki se povukoše nekoliko metara, a onda se zaustaviše buljeći glupo u ljude. Jedan od ove dvojice bio je Kerik Buterin glavom, vođa lovaca na foke na ostrvu, a drugi je bio Patalamon, njegov sin. Pošli su iz sela koje se nalazilo na otprilike pola milje od igrališta i sad su razmišljali koje foke da odaberu da gone na klanice – jer foke mogu da se gone kao ovce, a tamo ih prerade u krznene kapute.

– Oh, pogledaj! – povika Patalamon. – Eno jedne bijele foke!

Kerik Buterin pobjedi iako se to teško moglo da zapazi jer mu je koža bila zamrljana od ulja i dima, a bio je Aleućanin, što znači da Aleućani baš nisu jako njegovani. On počeo da šapuće neku molitvu.

– Ne diraj ga, Patalamone. Otkako sam ja živ nikad nisam čuo da postoji bijela foka. Možda je to duh staroga Zaharova koji je zalutao prošle godine, pod nanosima vjetra.

– Neću joj prići – odgovori Patalamon. – To donosi nesreću... Zar zaista mislite da se to stari Zaharov vraća? Dužan sam mu za galebova jaja.

– Ne gledaj je – reče mu Kerik. – Pokupi ove četvorogodišnjake. Trebalo bi ih danas odrati dvije stotine, ali tek je početak sezone i oni ljudi su novi na poslu. Biće i stotinu dosta. Požuri!

Patalamon počeo da udara kao kastanjetama parom suvih fokinih plečki. Jedno stado foka holušikija zaustavi se i počeo da frkće. On im se približi. Foke se sad pokrenuše i Kerik ih potjera kao stado dublje na kopno, tako da su se odvojile od svojih drugova. Stotine i stotine foka gledale su kako odvođe ove, ali su one nastavile da se igraju kao da se ništa nije dogodilo. Jedino je Kotik počeo da se raspituje, ali nijedan od njegovih drugova nije znao da mu odgovori iako su ljudi, tako, odvodili foke po punih šest nedjelja, pa i po dva mjeseca svake godine.

– Idem za njima – reče Kotik.

Gotovo da su mu oči ispale od napora da ih sustigne.

– Bijela foka nas slijedi – povika Patalamon, – prvi put jedna foka kreće sama na klanicu.

– Ne osvrći se! – reče mu Kerik. – Sad sam ubijeđen da je duh Zaharova!... Moram o tome obavijestiti sveštenika.

Put do klanice nije bio duži od pola milje, ali bilo je potrebno preko čas jer Kerik nije smio da goni suviše brzo foke zato što se, ako su pregrijane, njihovo krzno raspada kad se dere. Zato su išli polako, prešli su vrat Morskog Lava i prošli pored Vebsterove kuće dok nisu stigli do solišta koje foke sa obale nisu mogle da vide. Kotik je išao za njima, zadihan i uzbuđen.

Vjerovao je da je stigao na kraj svijeta, ali krici sa igrališta, koji su odzvanjali za njim, bili su glasni kao jeka voza u tunelu.

Onda Kerik sjede na mahovinu, izvuče veliki sat i pusti stado da se odmori tridesetak minuta... a Kotik je mogao da oslušne kako se kapljice magle kotrljaju sa njegove kape. Onda se približiše deseterica ili dvanaestorica ljudi, svaki naoružan motkom od gvožđa koja je bila duga tri ili četiri stope. Kerik im pokaza dvije ili tri foke koje su bile izgrižene u igri sa svojim drugovima ili koje su se bile pregrijale, pa im ljudi priđoše i odgurnuše ih u stranu svojim nogama obuvenim u teške cipele od morževe kože. Kerik im onda reče:

– Hajde!

I ljudi počeoše da ubijaju foke što su brže mogli. Poslije deset minuta Kotik više nije mogao da prepozna svoje prijatelje, jer je njihova koža, od nosa do zadnjih peraja bila odrana i bačena na tle, na gomilu.

Bilo je to za Kotika dovoljno. On se okrete i u galopu krenu natrag – foke mogu da jure u galopu iako ne dugo – prema moru, a brčići su mu se nakostriješili od užasa. Kod Vrata Morskog Lava gdje zasjedaju morski lavovi na obali, on skoči, s perajima preko

glave, u hladnu vodu i poče da se njiše tužno uzdišući:

– Šta je? – grubo ga upita jedan morski lav.

Jer, morski lavovi se po pravilu ne miješaju sa drugima.

– Skušnij! Očenj skušnjij! – sam sam, tako sam sam! – vikao je Kotik. – Hoće da pobiju sve holušiki na svim obalama! Morski lav obori oči.

– Glupost! – reče on. – Pa tvoji prijatelji galame više no ikad. Mora biti da si vidio starog Kerika kako raščičava jednu grupu, pa on već trideset godina to radi!

– Užasno! – ponavljao je Kotik uranjajući u jedan talas tako da je jedva uspostavio ravnotežu uz pomoć peraja koje je pokrenuo na tri centimetra pred jednom pukotinom u stijeni.

– Gle! Nisi to loše izveo, s obzirom da si jednogodišnjak – primijeti morski lav koji je važio za dobrog plivača. – Naravno, ja smatram da je sa vašeg stanovišta to loše, ali kako vi, ostale foke, iz godine u godinu uvijek dolazite ovamo, ljudi su to primijetili, pa kad već ne možete da pronađete ostrvo na koje ljudi ne dolaze, uvijek će vas ubijati.

– Postoji li tako ostrvo? – upita ga Kotik.

– Poltuse (velike ribe) slijedim već dvadeset godina, ali ne bih sa sigurnošću mogao reći da sam vidio takvo ostrvo. Ali, slušaj.... izgleda da znaš da slušaš kad stariji govore... zašto ne odeš na ostrvo Valrusa, morža, i tamo ne porazgovaraš sa Morskim Čarobnjakom? Možda ti on može šta reći. Samo nemoj toliko juriti. Put je dalek, šest milja pa bih, da sam na tvom mjestu, prvo se dobro odmorio na suvom i pripremio se.

Kotik je poslušao savjet. Kad se vratio na svoju obalu, izišao je na kopno, odrijemao pola sata drhćući pri tom kao što čine foke. Onda krenu put Ostrva Valrusa, malog stjenovitog ostrvceta, sasvim na sjeveru od Novastošne, ostrvceta koje je sve razučeno u jezičke i prepuno galebovih gnijezda, gdje morževi sami žive. Izišao je na kopno pored Morskog Čarobnjaka, starog ružnog morža, dugih zubi, morža sa Sjevernog Pacifika koji se grubo ponaša i dok spava – kao što je činio u tom trenutku – svoje zadnje peraje kupa u plićaku.

– Probudi se! – zalaja Kotik, jer su galebovi dizali strašnu graju.

– Ah, oh! Hmfff. Šta je? – upita Morski Čarobnjak.

On udari morža koji je ležao do njega, a ovaj opet onoga do sebe dok se svi nisu probudili upućujući poglede na sve strane sem na onu na koju je trebalo da pogledaju.

– Hej, ja sam to! – javi se Kotik iz plićaka gdje je izgledao kao mali, bijeli puž.

– Gle, pa nek me... oderu! – iznenadi se Morski Čarobnjak.

Svi pogledaše u Kotika kao što bi već društvo starije gospode, dremljivih staraca, moglo da gleda u malog dječaka. Kotik zaista više nije želio da čuje ma šta o deranju, dosta mu je već bilo toga, pa zato odmah zajauka:

– Postoji li neko mjesto na koje mogu da idu foke, a da ljudi tamo ne dolaze?

– Gubi se i traži – odgovori mu Morski Čarobnjak sklapajući oči. – Zar ne vidiš da smo u velikom poslu.

Onda se Kotik kao delfin prevrnu u vazduhu i povika iz sve snage:

– Vi izjelice školjki! Izjelice školjki! Izjelice!

On je znao da Morski Čarobnjak nikada dotad nije pojeo nijednu ribu nego se hranio školjkama i algama iako je nastojao da ga smatraju opasnim. Naravno, bila je to divna prilika za sve morske ptice koje jedva čekaju priliku da se pokažu kako su nevaspitane, da prihvate ovaj krik, pa, kao što mi je Limeršin ispričao, nije proteklo ni pet minuta, a galama je bila tolika da se ni puščani metak na ostrvu ne bi čuo. Sve stanovništvo ostrvceta je kričalo i pijukalo:

– Izjelica školjki! Starik! – a Morski Čarobnjak se valjao s boka na bok i lajao.

– Hoćeš li mi sad reći? – upitao je ponovo Kotik gotovo bez daha.

– Idi i pitaj Morsku Kravu – reče mu Morski Čarobnjak. – Ako je još živa, ona će ti reći.

– A kako da prepoznam Morsku Kravu kad je sretnem? – upita Kotik prevrćući se opet pri odlasku.

– U cijelom moru je to jedino stvorenje koje je ružnije od Morskog Čarobnjaka – javi se jedan galeb i preletje pod samim nosom Morskog Čarobnjaka. – Ružnija je i još nepristojnija! Starik!

Kotik se, opet plivajući, uputi na Novastošnu ostavljajući za sobom galebe da kriče. Shvatio je da niko nije pokazao ni najmanje razumijevanja za njegov skromni zahtjev da nađe sigurno mjesto za foke. Rekli su mu da su ljudi oduvijek odvodili holušikije, da je to tako pa, ako sam ne želi da gleda strašne stvari, nije trebalo da ide do klanice. Ali, nijedna druga foka nije do tada još vidjela kako se ubija i u tome je bila razlika između njega i njegovih prijatelja. A osim toga Kotik je bio bijela foka.

– Potrebno je – rekao mu je stari Morski Lovac kad je saznao za doživljaje svoga sina – da porasteš i da postaneš jaka foka kao što ti je otac i da osnuješ igralište na obali: onda će te ostaviti na miru. Za pet godina od danas moći ćeš da se boriš sam.

Pa i slatka Matka, njegova majka, rekla mu je:

– Nećeš nikada moći da izbjegneš ubijanje. Idi, igray se u moru, Kotik! I Kotik ode da igra igru vatre iako mu je srce bilo jako tužno.

Te jeseni napustio je obalu čim je to bilo moguće i sam je krenuo na put jer je u glavi nosio neprekidno jednu misao. Htio je da pronađe Morsku Kravu, ako takvo stvorenje postoji u dubinama mora i onda će otkriti mirno ostrvo sa lijepim pješčanim obalama koje će služiti samo fokama i na koje ljudi nikad neće doći.

Neumorno je sam ispitivao Okean od sjevera do juga Pacifika, ploveći i po tri stotine milja za dvadeset i četiri sata. Mnogo toga je doživio i nemoguće nam je o svemu tome da pričamo; zna se da je utekao jednoj pjegavoj ajkuli, pa jednoj Plavokosoj, i jednom Ubici; sretao je mnoge razbojнике koji lutaju morima i mnoge uglačane velike ribe, ogromne skerletne školjke i one pjegave koje po stotinu godina ne maknu s mjesta i time se diče. Ali nije naišao na Morsku Kravu ni na ostrvo koje bi mu se svidjelo. Ako je naišao na obalu koja je bila dobra i tvrda, sa zgodnim uvalama u kojima bi foke mogle da se igraju, onda je u daljini odmah ugledao i dim nekog kitolovca koji je kuvao riblje ulje, a Kotik je znao šta

to znači. A na drugom mjestu, opet, mogao je da vidi kako su foke došle na ostrvo, a onda su ih tamo pobili; tako se Kotik uvjerio da se ljudi uvijek vraćaju na ono mjesto koje jednom otkriju.

Onda je neko vrijeme putovao sa jednim tuporepim albatrosom koji mu je preporučio ostrvo Kergulen jer je to ostrvo mira i tišine, ali kad je Kotik tamo stigao, umalo što nije stradao na crnim, strašnim grebenima, dok je oko njega tutnjalo sve od pucnjave gromova. Pa i kad je uspio da ispliva mogao je da zapazi da je čak i ovdje bilo igralište foka. A takva mjesta pokrивao je i na mnogim drugim ostrvima koje je posjetio.

Limeršin mu je nabrojao podug spisak jer je Kotik proveo pet sezona u potrazi, a svake godine odmarao se po četiri mjeseca na Novastošni gdje su se holušiki i dalje igrali i nisu imali ni pojma o njegovim istraživanjima. Stigao je čak do Galapagosa, tog strašnog sasušenog ostrva ispod Ekvatora, pa mu se učinilo da će tamo izgorjeti od sunca. Išao je i do ostrva Buve i Krose, čak dolje do jednog ostrvceta kod Rta Dobre Nade. Ali ma gdje išao, svud je od stanovnika mora čuo isto. Tačno je da su foke stizale do ovih ostrva, ali ljudi su dolazili za njima i uništavali ih. Jednoga dana, kad je već preplivao hiljade milja u vodama Tihog okeana i kad je stigao do mjesta koje se zove Rt Korientes (a to je bilo kad se vraćao sa ostrva Gau), na jednoj stijeni je zatekao stotinjak foka koje su mu ponovile da ljudi dolaze čak i tu. To je doprinijelo da izgubi svaku nadu, pa je obišao rt i krenu natrag prema rodnoj obali. Ali, baš tada na povratku kući, pristao je na jedno ostrvo sve pod zelenim drvećem i tu zateče jednu staru foku na umoru. Kotik je lovio za nju i uz put joj ispričao kako je razočaran.

– I, eto, sad se vraćam na Novastošnu, – reče joj Kotik – pa ako me sa holušikima odvuču na klanicu, šta mogu! Ali, stara foka ga je ohrabrila:

– Pokušaj još jednom da tražiš. Ja sam posljednja iz plemena Masafuera, a u danima kad su nas ljudi na stotine hiljada ubijali, na našoj obali je kružila legenda o jednoj bijeloj foki koja će, jednog dana, doći sa sjevernih obala i odvesti foke na sigurno mjesto. Ja sam suviše stara da to dočekam, ali će to druge foke doživjeti. Zato ne gubi nadu! Kotik protrese brčiće (a bili su zaista lijepi) i reče:

– Ja sam ta jedina bijela foka, jedina rođena na obalama, i ja sam jedina foka, bilo da sam crn ili bijel, koja je krenula u potragu za novim ostrvima.

To mu povrati snagu.

Kad se tog ljeta vratio na Novastošnu, Matka, njegova majka, molila ga je da se oženi i da osnuje svoju porodicu jer više nije pripadao holušikima i postao je pravi morski lovac, stekao je na ramenima bijelu kovrdžavu grivu i postao je velik, jak i hrabar kao što mu je otac.

– Još samo jedno ljeto – rekao je majci. – Sjetite se, majko, da sedmi talas najviše zapljusne obalu.

Čudnom igrom slučaja naišao je na jednu mladu foku koja je, kao i on, smatrala da svoje vjenčanje treba da odgodi za sljedeću godinu, pa je Kotik mogao s njom da igra Igru vatre sve duž obala Lukanona, posljednje noći, pred odlazak na svoje posljednje krstarenje.

Ovaj put je okrenuo na zapad zato što je krenuo za velikim jatom riba, a trebalo mu je bar po stotinu livri riba dnevno da bi održao kondiciju. Gonio ih je sve dok se nije umorio, onda se zavio u klupko i zaspao u ponorima dubokog mora koje zapljuskuje Bakarno ostrvo. Obalu je vrlo dobro poznao pa kad se, noću, nasukao na postelju od meke morske trave, on reče:

– Hm, noćas je oseka jaka!

On se okrenu pod vodom, otvori polako oči i protegnu se. A onda hitro kao mačka skoči jer je ugledao neka ogromna stvorenja koja su lješkarila u plićaku i žvakala niti morske trave.

– Tako mi velikih Magelanovih Grebena – promrmlja kroz brkove Kotik – u morskim dubinama nisam naišao na ovakva čudovišta. Ko li je to?

Nisu ličili ni na koga, koga je poznao: ni na morževe, ni na morske lavove, ni na foke, ni na medvjede ili kitove, ni na ajkule, ribe ili školjke. Ta stvorenja bila su duga oko dvadeset ili trideset stopa, nisu imali zadnja peraja nego repove kao lopate koje kao da su bile skrojene od morske kože. Glave su im bile strahovito smiješne, a njihale su se oslanjajući se u moru na repove i stalno su svečano jedni druge pozdravljali mičući prednjim perajima kao da imaju kratke, debele ruke.

– Ahem! – pozdravi ih Kotik. – Prijatno, gospodo!

Velika stvorenja odgovoriše klanjanjem i micanjem peraja, a ništa nisu rekla.

Kad su opet nastavili da pasu, Kotik je mogao da primijeti da im je gornja usna rasječena i da može da se rastvori jednu stopu široko, a onda opet, kad uhvate morsku travu, skupe se. Tako su zahvatili travu i na svečan način žvakali.

– Čudan način jedenja! – primijeti Kotik.

Oni su se opet klanjali i to je Kotika već nerviralo.

– Pa dobro, – reče Kotik – dosta već sa tim stalnim mahanjem perajima. Vidim da znate lijepo da se klanjate, ali ne znam kako se zovete. Rasječena usta su se i dalje pomicala, a zelenkaste oči kao staklene lopte stalno su se prevrtale, ali oni nisu ništa odgovorili.

– Eh, – reče im Kotik – moram vam reći da ste najružnija stvorenja koje sam sreo, čak ste ružniji i od Morskog Čarobnjaka... i lošije ste vaspitani.

U tom času, kao da mu je munja sijevnula kroz mozak, on se prisjeti šta mu je doviknuo galeb kad je kao jednogodišnjak bio na Ostrvu Morža, pa se zagnjuri u more: tačno, našao je Morske Krave!

A morske krave su i dalje mljaskale i pasle morsku travu, a Kotik je pokušao da im postavlja pitanja na svim jezicima koje je naučio tokom svojih dugih putovanja, jer i stanovnici mora govore na gotovo isto toliko jezika koliko i ljudi. Ali, morske krave nisu odgovarale, jer morske krave uopšte ne znaju da govore. One u grlu imaju samo šest umjesto sedam kostiju pa, kako kažu stanovnici mora, to im smeta i zato ne mogu da govore čak ni sa bliskima. Ali, kao što znate, one u prednjim perajima imaju jedan zglavak više, pa kad njima mašu, znači da stvaraju udarce koji odgovaraju telegrafskim znacima.

Kad je svitalo, jedino je još Kotikova griva virila iz mora, a strpljenje mu je otišlo do vraga. A onda su morske krave pošle veoma polagano na put i to prema sjeveru zaustavljajući se povremeno da nešto jedna drugoj klanjajući se saopšte, a Kotik je plivao za njima i razmišljao:

– Ovako glupa stvorenja bila bi do sada hiljadu puta uništena da ne poznaju neko sigurno ostrvo koje, kad je dobro za morske krave, mora biti dobro i za morske lovce... Ipak, bilo bi dobro da se malo požure.

Za Kotika je ovo putovanje bilo dugo. Krda morskih krava nisu bila u stanju da dnevno prevale više od četrdeset ili pedeset milja, zaustavljala su se noću da žvaću i plovila su duž obale dok je Kotik plivao čas iznad, čas ispod, a čas oko njih, ali nije ništa saznao. S obzirom da su krenule na sjever zadržavale su se svakih nekoliko časova da se posavjetuju tako da je Kotik gotovo od nestrpljenja pregrizao brkove, dok je dočekao da one okrenu ka toplijim strujama. Onda je osjetio nešto više poštovanja prema njima.

Jedne noći prepustile su se da ih nosi blistavo more, da ih nosi kao morske oblutke i tada, prvi put otkako ih je upoznao, primijetio je da plivaju znatno brže. Kotik je pošao za njima njihovom brzinom, a bio je iznenađen kad je otkrio da i one znaju da plivaju. Pošle su prema grebenu na obali, grebenu u kome se nalazi jedan ponor, dubine od gotovo dvadeset hvati ispod površine mora. Dugo, dugo je putovao kroz ponor tako da mu je ponestalo vazduha plivajući kroz taj dugi prolaz.

– Tako mi grive, – reče on dohvatajući se svježeg vazduha kad je stigao na kraj ponora zadihan i zamoren – bilo je ovo dugo ronjenje, ali nije nekorisno.

Morske krave su se zaustavile i sad su lijeno pasle na najljepšim obalama koje je ikada u svom životu Kotik ugledao. Duž obala prostirale su se od mora uglačane stijene, najljepše mjesto kakvo bi se moglo da poželi za igralište foka. Iza stijena se pružao divan pješčani prostor za igru, a bilo je i uvala za ples; i divne trave za valjuškanje i dina niz koje se moglo kotrljati, a osim svih tih divota Kotik je po titranju vode, koje nikad ne vara Morskog Lovca, osjetio da ovdje čovjek nikad nije stigao. Prvo što je uradio bilo je da osmotri da li je tu ulov dobar; onda se otisnuo pored obale da izbroji prekrasna mala niska ostrvca upola skrivena u magli koja se rasprela. Sa sjeverne strane prostirao se niz sprudova i grebena i stijenja koji nikada lađi ne bi dozvolili da se približi više od šest milja do obale. Između ostrva i kopna pružao se kanal duboke vode zaštićen grebenima, a nešto dalje nalazio se otvor kroz koji se ulazilo u tunel.

– Evo nove Novastošne, – reče sam sebi Kotik – ali je deset puta bolja. Izgleda da su morske krave manje glupe no što sam mislio. A ljudi, kad bi i došli ovamo ne bi mogli da se približe zbog grebenja, a kad bi pokušali da priđu lađom, onda bi se nasukali na sprudove. Ako ima ma gdje neko sigurno mjesto u moru, to je ovo!

Onda se sjetio foke koja ga čeka u daljini ali, ma kako da se žurio da se vrati na Novastošnu, htio je da dobro ispita novo kopno da bi bio siguran da je sve saznao.

Zaronio je i jednom zauvijek dobro osmotrio prolaz u tunel, pa onda krenu na jug. Niko sem morske krave ili foke ne bi posumnjao da postoji takvo kopno i kad je izašao van

grebena čak je i sam Kotik posumnjao da je zaista pronašao takvu obalu.

Za povratak mu je bilo potrebno deset dana, s tim da vrijeme ne traći uzalud; kad je stigao do kopna zaobilazeći Vrat Morskog Lava, prva osoba koju je ugledao bila je njegova foka. Po njegovim očima odmah je shvatila da je pronašao ostrvo koje je tražio.

Ali i holušiki i Morski Lovac, njegov otac, i sve ostale foke ismijavali su ga kad im je pričao o svome otkriću, čak je jedna foka, njegova vršnjakinja, izjavila:

– Sve je to lijepo i dobro što si nam ispričao Kotik. Ali nećeš bogzna kako uspjeti u toj namjeri da nas preseliš. Ne zaboravi da se mi ostali već borimo za svoje porodice, a ti nisi ni počeo. Ti više voliš da se skitaš morima.

Na te riječi ostale foke prsnuše u smijeh, a mlada foka se klatila od zadovoljstva. Jer, ta mlada foka se upravo tog ljeta vjenčala i bila je uvjerenjena da je to najpametnije što je mogla da uradi.

– Zašto da se bijem uzalud kad nemam porodice? – reče nato Kotik. – Ja bih samo htio da vam pokažem sigurno mjesto. Zašto da se borimo?

– Oh, ako ti je to teško, onda to otvoreno reci, nemam šta na to da dodam! – odgovori foka posprdno ričući.

– Hoćeš li sa mnom da se boriš? Ako te pobijedim hoćeš li poći sa mnom? – upita Kotik.

– Što da ne, – odgovori foka olako – ako me pobijediš, ići ću. Nije imala ni vremena da promijeni mišljenje jer se već Kotikova glava ustremila na nju i zubi se zabiše u masni vrat protivnika. Onda se zariše u bokove, pa Kotik povuče svog neprijatelja niz obalu, gurnu ga i obori.

Onda se Kotik obrati ostalim fokama:

– Za vaše dobro sam lutao posljednjih pet godina. Našao sam ostrvo na kome biste bili sigurni. Ali, izgleda da biste vi prije dozvolili da vam odsijeku glave nego što biste mi povjerovali. Pa, dobro, nečemu ću vas naučiti. Čuvajte se!

Limeršin mi je pričao – a Limeršin je svake godine viđao po deset hiljada foka kako se tuku – da nikad u svom malom životu nije vidio ništa slično onome što je Kotik učinio kad je navalio na igrališta foka. Bacio se na najjaču fokku koja mu je bila pri ruci, zgrabio je za gušu, davio je i tukao sve dok nije preklinjala za milost, a onda se bacio na drugu. Treba da znate da Kotik nikada nije postio po puna četiri mjeseca kao što su radile ostale odrasle foke svake godine. Njegova plovidba po pučini održala ga je u odličnoj kondiciji, a osim toga do tada se još nikad nije tukao. Onako bijel, kovrdžave grive narogušene od ljutine, užarenih očiju i blistavih zubi bio je neodoljivo lijep. Stari Morski Lovac, njegov otac, vidio ga je kako po pijesku vuče stare foke kao da su sasvim nemoćne i mlade foke na sve strane, pa je počeo da viče:

– Možda je poludio, ali je najbolji borac na cijeloj obali. Ne napadaj svog oca, sine! On je na tvojoj strani!

Na to Kotik odgovori rikom i stari Morski Lovac uđe u bitku ljuljajući se, nakostriješenih brkova, hukćući kao lokomotiva dok su se Matka i mlada Kotikova

vjerenica vukle za njima da bi posmatrale prizor i mogle da se dive svojim mužjacima. Bila je to veličanstvena bitka jer su se i jedan i drugi tukli sve dotle dok se bar jedna foka usuđivala da podigne glavu, pa kad ih više nije bilo, oni su se svečano prošetali obalom, jedan uz drugog, blejeći.

U noći, kad je polarna svjetlost počela da iskri i da igra u magli, Kotik se ispe na jednu golu stijenu i osmotri uništena igrališta, ranjene i okrvavljene foke.

– Sad sam vas naučio pameti, jer niste ništa drugo ni zaslužili.

– Tako mi grive, – reče stari Morski Lovac ispršivši se onako izboden – ni ajkula Ubica ne bi ih bolje udesila... Sine, ponosim se tobom... i ne samo to, ja idem s tobom na tvoje ostrvo... ako ono zaista postoji.

– Čujte vi, masni morski prasići! Ko će ići sa mnom do ponora Morskih Krava?... Odgovorite jer ću vas naučiti pameti! – zarika Kotik. Začu se mrmljanje slično nadiranju mora na svim krajevima obale.

– Ići ćemo s tobom – odgovoriše na hiljade umornih glasova. – Ići ćemo sa Kotikom, Bijelom Fokom.

Kotik uvuče glavu u ramena, zažmiri malo s ponosom. Više nije bio onako bijel nego sav rumen od glave do repa. Ali ipak nije htio da pogleda ni jednu od svojih ozljeda.

Nedjelju dana kasnije on i cijela njegova vojska (a bilo je tu gotovo deset hiljada holušikija i starih foka) krenuše na sjever prema ponoru Morskih Krava. Kotik je bio na čelu. One foke koje su ostale na Novastošni proglasiše ih ludim. Ali, sljedećeg proljeća kad su se sreli na sprudovima Pacifika, Kotikove foke su toliko pričale o obali s druge strane tunela Morskih Krava, da su foke u sve većim i većim grupama napuštale Novastošnu. Naravno, nije to išlo veoma brzo jer foke vole da dobro razmisle šta je za, a šta protiv; ali, iz godine u godinu sve više ih je sa Novastošne, Lukanona i sa drugih igrališta kretalo prema mirnim zaštićenim obalama gdje je Kotik po cijelo dugo ljeto mirno boravio, svakog ljeta sve veći i sve veći i sve jači, dok su se holušiki igrali oko njega u moru u koje nikad čovjek nije stigao.

LUKANON

(Ovo je pjesma iz dubina mora koju na ostrvu Svetog Pavla pjevaju sve foke kada se u ljeto vraćaju na svoje obale. To je neka vrsta veoma tužne himne foka)

Sretoh svoje drugove u jutru (oh, tako sam star)

Na mjestu gdje se o grebene s hukom razbija ljetna oluja.

Čuo sam kako im pjesmu guši pjesma talasa –

Na obalama Lukanona odjekuje dva miliona glasova!

"Pjesma divnih predjela pokraj slanih laguna,

pjesma zaduvanih četa kad krenu dolje, niz dine,

pjesma ponoćne igre što more pretvara u oganj –

Obale Lukanona – prije no što dođoše lovci!"

*Sretoh svoje prijatelje u jutru (i nikad ih više neću sresti!) –
Dodoše i odoše u legijama od kojih se pomrčila obala.
Kroz pjennom prošaranom more, svud gdje dopiru glasi
Pozdravljali smo one što dolaze i pjevali smo duž obale,
"Obale Lukanona – zimsko žito je visoko –
rosni, kovrdžavi lišaji pokvašeni morskim maglom!
Ravnine naših igrališta, sjajni, izlizani i glatki!
Obale Lukanona – dom u kom smo se rodili!"
Sreo sam svoje drugove u jutru, al rastureno, smrvljeno jato.
Ljudi nas ubiše u vodi i dotukoše na zemlji.
Ljudi nas vuku do Slaništa kao bezumne ovce,
a mi ipak pjevamo o Lukanonu – dok lovci još ne dodoše.
"Okreni dolje, put Juga. Oh, Guverusko, idi!
i pričaj potkraljevima dubina istinu o našoj patnji:
Jer uskoro, prazne kao jaja ajkule kad ih oluja izbaci
ostaće obale Lukanona i neće joj se sinovi vratiti!"*

RIKI-TIKI-TAVI

*Crveno oko je smežuranu kožu pred rupom
U kojoj je nestala veoma glasno dozivala:
Hodi da igraš sa smrću! Oko za oko, zub za zub!
(Čuvaj se Nag) Kad jedan ugine, igra je svršena.
(Biraj šta ćeš, Nag). Krug po krug i čvor za čvor.
(Bježi, sakrije se, Nag) Promašio si!...
Pobjeđuje smrt!
(Izgubio si, Nag!)*

Ovo je priča o velikom ratu koji je Riki-Tiki-Tavi vodio sam samcat u kupatilu velikog bungalova u naselju Sigauli. Darzi, ptica-krojačica pomogla mu je, a isto tako i Čučundra, veliki pacov koji se ne usuđuje da ide sredinom poda nego se šunja duž zidova, pomogao mu je savjetima. Ali, i pored toga bio je to za Riki-Tikija povelik posao.

Riki je bio mungos. Po krznu i repu ličio je na mačkicu, ali po obliku glave i naravi bio je više na lasicu. Imao je crvenkaste oči, a takav mu je bio i vrh nosa; mogao je da se počese svuda po tijelu i to bilo kojom šapom, bilo sprijeda ili straga, već kako je bilo potrebno... Mogao je da rep rastrese, pa da izgleda kao četka za pranje flaša, a njegov

borbeni zov kad krene kroz visoku travu bio je: Riki-Tiki-tiki-tiki-čk.

Jednoga dana visoke vode ljetne poplave izvukle su ga iz krtačnjaka gdje je živio sa ocem i majkom i odnijele su ga niz jarak kojim je bio omeđen drum, iako se on otimao svim silama. Naišao je na mali busen trave i zakačio se za njega sve dok nije izgubio svijest. Kad se povratio, zatekao se na toplom suncu, usred jednog puteljka u bašti, užasno ubrljan, a čuo je kako je neki dječak rekao:

– Gle, evo mrtvog mungosa. Hajde da ga sahranimo.

– Ne, – rekla je majka – uzećemo ga i stavićemo ga da se osuši. Možda nije mrtav.

Odnijeli su ga u kuću i tamo je neki čovjek uhvatio Rikija kažiprstom i palcem i utvrdio da nije mrtav nego samo napola udavljen. Umotali su ga u pamuk, stavili ga pored tople, prijatne vatre i... Riki-Tiki je otvorio oči.

– A sad, – rekao je taj čovjek (a to je bio neki Englez koji je tek zakupio ovaj bungalov) – nemojte ga plašiti, pa ćemo vidjeti šta će uraditi.

A najteže na svijetu bilo je uplašiti mungosa, jer je mungos, od glave do repa svim svojim bićem naklonjen radoznalosti. Izreka koju svaka mungosova porodica usvaja glasi: "Potraži i nađi", a Riki-Tiki je bio pravi mungos. Osmotrio je grumen pamuka, zaključio da nije ukusno za jelo, protrčao je oko stola, sjeo, dotjerao svoje krzno, počeo se i skočio na rame dječaka.

– Ne boj se, Tedi – rekao je otac. – Tako on sklapa prijateljstvo.

– Uf! Škakilja me po vratu – rekao je Tedi.

Riki-Tiki je htio da vidi šta se nalazi između kragne i vrata dječaka, načulio je uši i sišao češući nosić.

– Bože, – rekla je Tedijeva majka – zar je to divlja životinja! Možda je tako pitom zato što smo bili dobri prema njemu.

– Svi mungosi su takvi – odgovorio je njen muž. – Ako ga Tedi ne bude vukao za rep i ne bude pokušavao da ga strpa u kavez, trčaraće po kući po cijeli dan. Hajde da mu damo nešto da jede.

Dali su mu komadić sirovog mesa. Riki-Tiki je zaključio da je to odlično i kad je pojeo, izašao je na verandu, izvalio se na sunce i rastresao krzno da se osuši do kože. Već se osjećao mnogo bolje.

– Biće ovdje mnogo štošta zanimljivo – mislio je – a to ovi ljudi iz kuće ne bi otkrili ni za cijeli svoj život. Ostaću i istraživaču.

Sad je po cijele dane posvećivao njuškanju po kući. Gotovo da se udavio u kadi, zabio je nosić u mastionicu na stolu, opržio ga na žaru čovjekove cigare i peo se na njegova koljena da otkrije kako se piše. Kad je padala noć, jurio je u Tedijevu sobu da osmotri kako pale lampe na petrolej, a kad je Tedi legao u krevet i Riki-Tiki se popeo za njim. Ali bio je nemiran drug jer je tokom cijele noći morao da se diže da odgovori na svaki šušanj i da otkrije otkud dolazi. Kad su otac i majka dolazili da obiđu svog sina, nalazili su Riki-Tikija budnog na njegovom jastuku.

– Nije mi drago da je on tu, – rekla je Tedijeva majka, – mogao bi da ugrize dijete.

– Neće on to učiniti – odgovorio je otac. – Dok je ova životinja pored Tedija, on je bezbjedniji nego da je doga pored njega... Kad bi zmija ušla u sobu...

Ali, Tedijeva majka nije htjela ni da sanja o takvim strahotama.

Rano izjutra Riki-Tiki je dolazio na doručak na verandu njišući se na Tedijevom ramenu: davali su mu bananu i malo kivanog jajeta u ljusci, a on je dozvoljavao da ga uzimaju na krilo jer svaki dobro vaspitani mungos želi da kad-tad postane domaći mungos i da može da juri kroz sobe uzduž i poprijeko. Jer Riki-Tikijeva majka (koja je nekad davno živjela u kući jednog generala u Sigauliju), dobro je podučila svog sina šta treba da učini ako ikad naiđe na bijele ljude.

Onda je Riki-Tiki izašao u baštu da vidi šta tamo ima novo. Bila je to velika, lijepa bašta, napola obrađena, puna grmova ruža "Maršal Niel" koji su veliki kao kiosci, bilo je stabala limunova i narandži, grmova bambusa i busenja visoke trave. Riki-Tiki obliza usne.

– Divno lovište – zaključio on:

Pri toj pomisli rep mu se nakostriješio, pa je jurio gore-dolje i lijevo-desno po bašti, njuškao je svuda dok nije iz jednog trnovitog grma začuo plačljive glasove.

Bio je to glas ptice Darzi i njegove ženke. Sagradili su divno gnijezdo od dva velika lista koja su povezivali vlatima trave, a ispunili su ga pamukom i paperjem. Gnijezdo se ljuljalo, a oni su sjedili i plakali.

– Šta vam je? – upitao ih je Riki-Tiki.

– Veoma smo nesrećni – odgovorio je Darzi. Juče nam je iz gnijezda ispalo jedno mladunče i Nag ga je progutao.

– Hm, – reče na to Riki-Tiki – to je zbilja žalosno... Ja sam stranac ovdje i još se ne snalazim. Ko je to Nag?

Umjesto odgovora Darzi i njegova ženka se zavukoše u gnijezdo jer se iz trave, ispod grma začulo siktanje... strašan ledeni zvuk... koji natjera Riki-Tikija da odskoči dvije stope unazad. Onda, malo-pomalo, iz trave izroni glava sa klobukom zmije Nag, velike crne kobre koja je svojom dužinom do kraja repa bila dobrih pet stopa dugačka.

Kad je prvu trećinu svog tijela uspravio nad zemljom, zaustavio se i počeo da se klati slijeva nadesno kao što se na vjetru ljulja maslačak i pogleda Riki-Tikija svojim zlim, zmijskim očima koje ne mijenjaju izraz bilo da šta misle.

– Pitaš ko je Nag? – reče zmija. – Ja sam Nag. Velik Bog Brama označio je cijeli naš rod jer je jedna kobra svojim klobukom zaštitila Bramu od sunca kad je zaspao... Pogledaj me i dršći!

Nag ispruži svoj klobuk i Riki-Tiki ugleda na njegovim leđima znak naočarke, koji liči na kopču.

Zaista se za trenutak uplašio; ali nemoguće je da se mungos duže plaši, pa mada Riki-Tiki do tada nije sreo nikada živu kobru, majka ga je hranila mrtvim kobrama, pa je znao da je najveći događaj u životu odraslog mungosa da se bori sa zmijama i da ih pojede. I Nag je to znao i u dnu svog ledenog srca se bojao.

– Pa dobro, – reče Riki-Tiki, a rep mu se ponovo nakostriješi – bio ti označen ili ne,

zar ti misliš da imaš pravo da jedeš male ptičice koje ispadnu iz gnijezda?

Nag se zamisli, a posmatrao je svaki ma i najmanji pokret iza Riki-Tikija u travi. Znao je da pojava mungosa u bašti znači kad-tad smrt za zmije i njihov porod. Zato je htio da skrene pažnju Riki-Tikija na nešto drugo. Zato on malo obori glavu i izvi je.

– Hajde da razgovaramo – reče Nag... – Vi mnogo jedete jaja. Zašto mi ne bismo jeli ptice?

– Iza tebe!... Pogledaj iza sebe! – zapjeva Darzi.

Riki-Tiki je bio toliko vješt da je znao da ne treba da gubi vrijeme osvrćući se. Zato on odskoči u zrak što je više mogao, a ispod njega prosikta glava Nagaine, nevaljale Nagove žene. Za vrijeme razgovora ona se provukla iza Riki-Tikija u namjeri da ga dohvati. Riki-Tiki je začuo njeno siktanje kad je promašila udarac. Tačno je da ju je ugrizao, ali ne dovoljno, pa je odskočio da ga udarac ne bi dohvatio, a Nagaina je ostala ljuta i okrvavljena.

– Nevaljali, nevaljali Darzi! – povikao je Nag.

On se izdiže uvis što je više mogao da bi se dohvatio gnijezda usred trnovitog grma. Ali, Darzi je gnijezdo sagrađio izvan dohvata zmija, pa se gnijezdo samo malo zaljuljalo.

Riki-Tiki je osjetio kako mu se oči zacrveniše i zažariše (kad se mungosu zacrvene oči znači da je veoma ljut), sjeo je na rep i zadnje šape kao mali kengur, gledao je svud oko sebe i osvetnički zacvokotao zubčićima. Ali Nag i Nagaina su se izgubili u travi. Kad zmija propusti prvi udarac ona ničim ne pokazuje šta namjerava poslije toga da učini. Riki-Tiki nije htio da ih traži jer nije bio siguran da bi mogao da izađe na kraj sa dvije zmije odjednom. Zato on skakućući krenu prema pijeskom posutom puteljku blizu kuće i tamo sjede da razmisli. Radilo se o jednom ozbiljnom poslu.

Ako čitate stare knjige sa pričama iz prirode, saznali ste da mungos, ako ga zmija u borbi ugrize, zna da pronađe svoju travu koja će ga izliječiti. To nije istina. Pobjeda se sastoji u tome da mungos ima hitro oko i brze noge – zmija se bori udarcem, a mungos skokom – pa kako nijedno oko nije dovoljno hitro da može osmotriti pokret zmijske glave, nije dovoljno samo poznavati neku ljekovitu travu.

Riki-Tiki je znao da je on još mlad mungos i bilo mu je dovoljno što je ovaj put uspio da izbjegne udarac zmije iza leđa. Stekao je tako povjerenje sam u sebe i dok je Tedi trkom silazio niz puteljak, Riki-Tiki se spremio za maženje. Ali, baš kad se Tedi sageo, nešto se pokrenu u prašini i neki tanušan glas reče:

– Čuvajte se, ja sam Smrt!

To je rekao Karait, sićušna smeđa zmijica, boje pijeska koja se poistovjeti sa prašinom. Njen ujed je isto toliko opasan koliko i ujed kobre. Ali, Karait je opet tako mali da ne obraćaju na njega pažnju iako mnogo zla zna da nanese.

Riki-Tikijeve oči se opet zacrvenješe i on zaigra pred Karaitom ljuljajući se u hodu kako su ga u porodici naučili. Izgledalo je to dosta smiješno, ali to kretanje je tako uravnoteženo da može u svakom času da se pokrene u pravcu u kome god želi. To, u stvari, daje prednost pri susretu sa zmijom. Riki-Tiki nije bio svjestan da se upustio sad u mnogo

opasniju igru nego što je bila ona sa Nagom: Karait je veoma malen i može brzo da se okrene, pa ako ga Riki odmah ne ugrize za glavu, ovaj će mu vratiti udarac u oko ili u usta. Riki to nije znao; oči su mu bile strašno crvene i spremao se na skok iz što pogodnijeg položaja. Karait poskoči. Riki skoči u stranu i pokuša da se baci na njega, ali dok je on mrdnuo ramenom, mala ružna glava sive boje kao prašina nadvi se nad njim prateći svaki njegov pokret.

Tedi povika u kuću:

– Požurite da vidite! Naš mungos hoće da ubije zmiju!

Riki-Tiki je čuo kako je Tedijeva majka vrisnula dok je otac jurnuo napolje sa štapom. U međuvremenu Karait nije dobro procijenio svoj pokret, pa se prebacio predaleko naprijed. Riki-Tiki je to iskoristio, bacio se zmiji na leđa, stegao joj glavu šapama i ugrizao je za potiljak što je više mogao i onda se prevrnuo. Ujed je paralisao Karaita i Riki-Tiki je upravo htio da ga pojede počev od repa kao što je to običaj u njegovoj porodici, kad se prisjetio da suviše dobar obrok učini mungosa tromim, a može još da mu zatreba i snage i vještine i treba da ostane mlad. Zato ode u prašinu da se okupa pod ricinusovim grmom dok je Tedijev otac udarao štapom po Karaitovom lešu.

– Što li to radi? – pomislio je Riki-Tiki – kad sam ja to već uradio. Onda ga je Tedijeva majka uzela iz prašine i stegla ga u naručju plačući od radosti što je spasio Tedija sigurne smrti. I Tedijev otac mu je bio zahvalan, a Tedi je sve to začuđeno posmatrao.

Riki-Tikiju je bilo zabavno da se to posmatra iako nije razumio o čemu se radi. Tedijeva majka mogla je isto tako da zagrlji i Tedija što se igrao u prašini. Sve u svemu za Riki-Tikiju je to bilo veoma zabavno.

Te večeri, Riki-Tiki se šetao između čaša na stolu i mogao je da pojede tri puta više no obično, ali nije mogao iz misli da istisne Naga i Nagainu, pa ma koliko da ga je Tedijeva majka milovala, bilo mu je to prijatno isto kao što je bilo prijatno sjedjeti na Tedijevom ramenu, ali oči mu se opet iznenada zacrveniše i on se oglasi svojim zovom: Rik-tik-tiki-tiki-čk!

Tedi ga je poveo na spavanje i htio je da Riki-Tiki spava pod njegovom bradom. Riki-Tiki je bio odlično vaspitan i nikad ga ne bi ogrebao ili ugrizao. Ali, čim je Tedi zaspao, on krenu na noćni obilazak kuće, pa, iznenada se u mraku sudari sa Čučundrom, pacovom koji se šunjao duž zida.

Čučundra je žalosna mala životinja. On plače i jadikuje cijelu noć jer se ne usuđuje da istrči na sred sobe, a nikako da se na to odluči.

– Nemojte me ubiti – reče Čučundra plačući kad ga je sreo. – Riki-Tiki, nemojte me ubiti!

– Šta ti pada na pamet? Zar će lovac na zmije ubijati pacove? – odgovori mu prezrivo Riki-Tiki.

– Oni koji ubijaju zmije nastradaće od zmija – odgovori još plačljivije Čučundra. – Zar mogu da budem siguran da neće jedne noći Nag od mene pomisliti da ste to vi?

– Nema opasnosti – reče mu Riki-Tiki – jer Nag živi u bašti, a ti tamo ne izlaziš.

– Moj rođak Čuao mi je pričao... – poče Čučundra. Onda zastade.

– Šta ti je pričao?

– Psst! Nag je svuda prisutan, Riki-Tiki. Trebalo bi da razgovarate sa Čuom u bašti.

– Nisam s njim razgovarao... Dakle, reci mi ti. Brže Čučundra jer ću te ugristi!

Čučundra sjede i zaplaka a suze su mu tekle niz lice i brkove.

– Ja sam jadno i bijedno stvorenje – grcao je on. – Ne usuđujem se da istrčim na sred sobe... Pst... ne treba ništa da vam govorim. Zar ne čujete, Riki-Tiki?.

Riki-Tiki načuli uši. U kući je bila mrtva tišina, ali mu se učinilo ipak da čuje neko pretiho krckanje... tako tih šum kao kad divlja pčela mili po prozorskom oknu... suvo trljanje zmijskih krljušti o ciglu.

– To je ili Nag ili Nagaina – zaključio on. – Biće da ulaze kroz cijevi u kupatilu... Imaš pravo Čučundra, trebalo je da govorim sa Čuom.

On sad jurnu u Tedijevo kupatilo, ali tamo nikog nije vidio. Onda jurnu u kupatilo Tedijevih roditelja. Na dnu glatkog zida bila je izvađena jedna cigla da bi voda mogla da otiče i upravo u času kad je Riki-Tiki ušao u kupatilo, čuo je kako iza kade, napolju, iza zida na mjesečini Nag i Nagaina šapuću:

– Kad kuća bude prazna, – govorila je Nagaina svom mužu – i on će otići, onda ćemo mi biti gospodari u bašti. Uđi polako i sjeti se da prvo treba ugristi čovjeka koji je ubio Karaita. Onda se vrati i reci mi šta je bilo, pa ćemo zajedno poći u lov na Riki-Tikija.

– Da li si sigurna da ćemo nešto postići time ako ubijemo ljude? – pitao je Nag.

– Postići ćemo sve. Kad niko ne bude stanovao u bungalovu, zar ćemo u bašti imati mungosa? Dok je bungalov nenaseljen, mi smo kralj i kraljica u bašti. I, nemoj da zaboravljaš da su naša jaja položena u gredice sa lubenicama... i da će već sutra, možda... naša djeca tražiti prostor i biće im potreban mir.

– Nisam se toga sjetio – odgovori Nag. – Idem, ali mislim da je nepotrebno da odmah zatim lovimo Riki-Tikija. Ubiću čovjeka i ženu, i dijete ako budem mogao i izvući ću se tiho. Biće bungalov onda prazan i Riki-Tiki će sam otići.

Riki-Tiki je sav zadrhtao od bijesa i mržnje kad je sve ovo čuo. Onda je ugledao Nagovu glavu, a za njom i pet stopa njegovog hladnog, krljuštima obloženog tijela. Iako je bio veoma ljut, prepao se prilično kad je vidio punu dužinu kobrinu. Nag se ispravi, podiže glavu i osmotri kupatilo. Kroz mrak je Riki-Tiki mogao da vidi kako mu sijevaju oči.

– Ako ga sad ubijem ovdje, Nagaina će to odmah saznati. A ako ga dočekam na otvorenom prostoru, dajem mu prednost... šta da radim? – razmišljao je Riki-Tiki.

Nag je krenuo kroz kupatilo i Riki-Tiki je čuo kako Nag pije iz velikog bokala iz kog se punila kada.

– Nije to loše – reče Zmija. – Kad je ubijao Karaita, čovjek je imao štap. Možda ga ima i sad. Zato ću ga pričekati do jutra... Nagaina... čuješ li me? Ovdje ću, u svježem prostoru sačekati jutro.

Izvana nije dopro nikakav odgovor tako da Riki-Tiki zaključio da je Nagaina otišla, Nag se složi, sve prsten po prsten oko Bokala, a i Riki-Tiki se pritajao kao smrt.

Poslije otprilike čas vremena on poče ispružati mišić po mišić na putu ka bokalu. Nag je zaspao, pa je Riki-Tiki mogao da vidi njegova ogromna leđa, razmišljajući koje mjesto je najbolje da prvo zagriže.

– Ako mu pri prvom skoku ne slomijem kičmu, – pomislio je Riki-Tiki – on će moći još da se bori, ako bude mogao da se bori... o, Riki!

Posmatrao je zadebljanje ispod vrata, niže klobuka: to opet nije bilo zgodno mjesto za njegove zubiće, a opet, da ugrize kod repa, to bi značilo da samo razjari Naga.

– Treba da napadnem glavu, – on zaključio – i to glavu ispod klobuka. – I kad tu uhvatim, ne smijem više da pustim.

Onda Riki-Tiki skoči. Glava zmijina nalazila se malo udaljeno od klobuka, ispod drške; kad je Riki sklopio zube, upro se leđima o zid zemljanog bokala i tako je lakše mogao da pritisne glavu zmije. Osim toga tako je dobio na vremenu, pa je nastojao da to što bolje iskoristi. Onda je počelo bacanje tamo-amoo, gore-dolje. Kao kad pseto hoće da se otrese pacova, bacanje lijevo-desno i u krug po podu; ali njegove oči su bile crvene, on se dobro držao dok se ogromno zmijino tijelo vitlalo po podu tako da je oborilo nekoliko predmeta u banji, oborilo je kutiju za sapun, četku i sve je to odzvanjalo u prostoru kupatila. Riki se nije puštao nego je vilice stezao što je jače mogao pa je, zbog časti svoje porodice volio da ga nađu, ako je potrebno i mrtvog, ali stisnutih zubi na plijenu. Bio je sav ošamućen, obesviješćen od udaraca, činilo mu se da se raspada na komadiće, kad, iza njega odjeknu zvuk jak kao udar groma: užareni rafal onesvijesti ga, a krzno mu se osmudi. Čovjek, probuđen iza sna, opalio je iz dvije puške u Naga, upravo ispod klobuka.

Riki-Tiki je, još uvijek sklopljenih očiju, čvrsto držao Naga iako je bio siguran da je mrtav. Ali glava se nije micala i čovjek reče dižući ga:

– Pogledaj, Alisa, opet je pomogao mungos. Ovaj put spasao je naše živote,

Preblijedjela lica dođe Tedijeva majka da vidi šta je ostalo od Naga, a Riki-Tiki se odšunja do Tedijeve sobe gdje je ostatak noći proveo pažljivo pregledajući svoje tijelo da utvrdi da li je zaista razbijen u četiri, pet komadića, kao što mu se činilo.

Idućeg jutra bio je još sav ukrućen, ali veoma zadovoljan svojim postupcima

– Još treba da udesim Nagainu, a to će biti malo teže nego borba sa Nagom. A osim toga ko zna kad će se izleći jaja o kojima je govorila... Divota božja!... Treba da odem do Darzija, – zaključio on.

Prije doručka Riki-Tiki odjuri do trnovitog grma u kome je Darzi, najglasnije što je mogao, pjevao pjesmu pobjede. Novost o Nagovoj smrti već je bila poznata u cijeloj bašti jer je čistač mrtvo zmijino tijelo bacio na đubrište.

– O, ti glupa loptice perja, – pomisli Riki-Tiki – zar je sad vrijeme za pjesmu?

– Nag je mrtav... mrtav... mrtav! – pjevao je Darzi: Hrabri Riki-Tiki ga je dohvatio za glavu i nije ga ispustio. Čovjek je donio štap koji puca i Nag se raspao na dvoje. Neće više jesti moju mladunčad!

– Da, to je tačno, ali gdje je Nagaina? – upita Riki-Tiki obazirući se unaokolo.

– Nagaina je pošla u kupatilo Nagovim tragom da ga zovne, – nastavio je pjesmu

Darzi – a Nag je izašao na vrh štapa... Čistač ga je iznio na vrhu štapa i bacio na đubrište... Pjevajmo u slavu velikog Riki-Tikija crvenog oka!

Darzi opet napuni gušu vazduhom i nastavi pjesmu.

– Kad bih mogao da se popnem do tvog gnijezda, svu bih ti ptičad pobacao napolje! – rekao je Riki-Tiki. – Sve u svoje vrijeme. Vi ste u svom gnijezdu, na sigurnom mjestu, ali za mene rat još traje. Molim vas zato da za trenutak učutite, Darzi!

– Za ljubav velikog, lijepog Riki-Tikija prestaću – odgovori Darzi. – O čemu se radi, o, ti ubico strašnog Naga?

– Po treći put te pitam, gdje je Nagaina?

– Na đubrištu, kod konjušnice, oplakuje Nagovu sudbinu... Slavan je Riki-Tiki, neroj bijelih zuba.

– Do vruga s mojim bijelim zubima. Jesi li ikad čuo gdje krije svoja jaja?

– Među lubenicama, na kraju, pored zida, na onom mjestu gdje sunce grije po cijeli dan. Ima već nekoliko nedjelja kako ih je tamo sakrila.

– I ti nisi smatrao za potrebno da mi to ranije kažeš? Kažeš, na kraju, pored zida?

– Riki-Tiki... Nećeš valjda pojesti njena jaja?

– Pojesti ih neću, ne... Darzi, ako imaš i zrno pameti, odletjećeš do konjušnice, napravićeš se kao da ti je slomljeno krilo i dozvolićeš Nagaini da te goni do ovog grma. A ja ću za to vrijeme otići među lubenice. Ako odem sad ona bi me vidjela.

Darzi nije baš bio naročito bistar, u stvari izgleda da mu je i mozak obrastao perjem, jer je mogao samo jednu misao da sačuva. Znao je da će se Nagainina djeca izleći iz jaja, kao i njegova, ali u prvi mah nije mu se učinilo pravednim da ih treba uništiti. Srećom, njegova žena je bila razumnija, pa je znala da kobrina jaja znače početak malih kobri, zato ona odletje iz gnijezda, a ostavi Darzija da on grije ptičice i da nastavi pjesmu o mrtvom Nagu. U neku ruku moglo bi se reći da je Darzi bio sličan ljudima.

Ženka je letjela oko đubrišta ispred nosa Nagaine i žalila se:

– Oh, slomila sam krilo!... Dječak iz kuće bacio je kamen i slomio mi krilo.

Pri tom je letjela jadno i žalosno. Nagaina podiže glavu i zasikta:

– Ti si obavijestila Riki-Tikija da hoću da ga ubijem. Prema tome, rđavo si izabrala kome da se požališ.

Ali ipak ona kroz prašinu krenu prema ptici.

– Dječak mi je slomio krilo udarcem kamena – opet je ženka Darzijeva zajaukala.

– Pa dobro, možda ćeš se utješiti time što ćeš kad uskoro budeš mrtva, saznati da sam se obračunala s dječakom. Od jutros moj muž leži mrtav na đubrištu. Ali, još prije nego što padne noć i dječak će tako mirno ležati u kući... Čemu ta žurba?... Sigurna sam da ću te uloviti... Glupačo mala, pogledaj me!

Darzijeva žena je bila suviše pametna, a da bi poslušala savjet. Jer, ako ptičje oči jednom susretnu oči zmije, pticu obuzme takav strah da više ne može da se pomakne. Darzijeva žena je jadikujući letuckala i dalje, ali ne odvajajući se mnogo od zemlje, pa se Nagaina požurila za njom.

Riki-Tiki je čuo kad su krenule puteljkom koji je vodio od konjušnice i jurnuo je što je prije mogao do drugog kraja gredica sa lubenicama, sve do zida. Tamo, u toploj leji, ispod lubenica našao je, brižljivo sakrivena, dvadeset i pet jaja velikih gotovo kao kokošija iz Bantama, ali sa bjeličastom kožom umjesto ljuske.

– Nisam došao dan prerano – zaključio on.

Jer već je mogao da opazi pod kožom svijene male kobre, a znao je da od trenutka kad se oslobode, svaka od njih može da ubije čovjeka isto tako kao i mungosa. Jednim pokretom odgrizao je jajima vrškove, dar-dar, nastojeći da pri tom ubije i male kobre, a s vremena na vrijeme ponovo je pretresao leju da vidi da nije koje jaje propustio. Na kraju ostadoše još tri jajeta, pa se Riki-Tiki počeo smijati, ali začu glas Darzijeve žene baš nad sobom:

Riki-Tiki uništi dva jaja i istrča iz bašte sa lubenicama sa trećim jajetom u zubima i požuri prema verandi što su ga noge brže nosile.

Tamo su sjedili Tedi i njegova majka i otac, doručujući. Ali, Riki-Tiki je odmah primijetio da oni ne jedu. Bili su kao skamenjeni, a lica su im bila strahovito blijeda. Nagaina, podvijena na asuri pored Tedijeve stolice na udaljenosti koja joj omogućuje da u svakom času ugrize голу Tedijevu nogu, ljuljala se tamo-amo pjevajući svoju pjesmu pobjede.

– Sine čovjeka koji je ubio Naga, – šištalala je ona – ne miči se... Još nisam spremna... Čekaj malo... Ne mičite se nijedno od vas! Ako se pomaknete, napašću vas... a ako se ne pomaknete opet ću vas napasti... Oh, ti bezumni što si ubio moga Naga!

Tedijeve oči bile su prikovane za oca, a sve što je otac mogao da uradi, bilo je da šapne:

– Ne miči se, Tedi... Ne treba se micati... Tedi, budi miran. U tom času došao je Riki-Tiki i povikao:

– Okreni se, Nagaino, okreni se i čuvaj se!

– Sve u svoje vrijeme – odgovorila je ona ne mičući pogled. – Obračunaću se s tobom malo kasnije. A sad pogledaj svoje prijatelje, Riki-Tiki. Nepomični su i blijedi... Ošamućeni su... Ne smiju da se maknu... a ako se približiš ma i jedan korak, napašću!

– Bolje ti je da odeš da obideš svoja jaja, u bašti sa lubenicama, pored zida – reče joj na to Riki. – Hajde, pogledaj!

Velika zmija se napola okrenu i ugleda na podu verande jaje.

– Ah!... ah! Daj mi ga! – reče ona.

Riki-Tiki je držao jaje čvrsto među šapama, a oči su mu postajale sve crvenije.

– Koja je tvoja cijena za zmijino jaje? Cijena za jednu malu kobru?... Za jednog kralja kobri?... Za posljednjeg od posljednjih iz tvog roda? Mravi su napali sve ostale, tamo na zemlji gdje rastu lubenice.

Nagaina zaigra, sama na sebi, zaboravljajući sve ostalo pri pomisli na jedino jaje, a Riki-Tiki je ugledao kako se u tom času ispružila duga ruka Tedijevog oca, kako je dohvatila Tedija za rame i izdigla ga na sto, iznad šolja sa čajem toliko visoko da ga

Nagaina ne bi mogla dohvatiti.

– Pokradena! Pokradena! Pokradena! Rik-tk-čk! – zaštekta Riki-Tiki pobjedonosno. – Sad je dječak spašen, a ja... ja sam ugrizao Naga ispod klobuka prošle noći u kupatilu.

Onda poče da skače sa sve četiri šape, ali glavu nije odvajao visoko od poda.

– Bacao me na sve strane, ali nije uspio da me ubije. Bio je mrtav još prije nego što ga je čovjek raspolovio na dvoje... Ja sam ga ubio! Riki-Tiki, čk-čk!... Ovamo Nagaina. Ovamo i čuvaj se. Nećeš još dugo biti udovica.

Nagaina je sad postala svjesna da je izgubila priliku da ubije Tedija, a jaje se nalazilo među Rikijevim šapama.

– Daj mi to jaje, Riki-Tiki. Daj mi moje posljednje jaje, pa ću otići i više nikada se neću vratiti – reče mu ona obarajući klobuk.

– Da, imaš pravo, otići ćeš i nikada se više nećeš vratiti jer ćeš se na đubrištu uskoro pridružiti Nagu. Čuvaj se, udovice! Čovjek je otišao po pušku. Čuvaj se!

Riki-Tiki se vrtio oko Nagaine držeći se na odstojanju od njenih udaraca, a oči su mu se sjaktile. Nagaina se složi i iznenada se baci na njega. Riki-Tiki odskoči u zrak i pade na leđa. Jednom, dvaput, još i još htjela je da ga udari, ali njena glava je uzalud udarala po asuri na verandi dok se ona sve više svijala u spiralu. Onda se Riki-Tiki počeo da vrti u krugu kako bi se provukao iza nje, a Nagaina se okrenu gornjim dijelom tijela da bi ostala licem u lice prema njemu... a njen rep je klizao po asuri kao suvo lišće na vjetru.

Riki-Tiki je zaboravio jaje. Ono je ležalo na podu verande i Nagaina mu se polako približavala sve dok ga nije, dok je Riki-Tiki hvatao vazduh, dohvatila zubima, okrenula se prema stepenicama na verandi, pa se sjurila na puteljak kao strijela a Riki-Tiki za njom.

Kad kobra pojuri da bi spasla svoj život, ona to čini brzo kao fijuk biča kad se spušta na konjski vrat. Riki-Tiki je znao da mora da je stigne ili da će morati da počne sve ispočetka. Nagaina je jurila pravo prema visokoj travi blizu trnovitog grma i približavajući se tom mjestu Riki-Tiki je začuo Darzija kako pjeva još uvijek svoju besmisleni pjesmu pobjede. Ali pametna Darzijeva žena čim je ugledala Nagainu izletje iz gnijezda i poče da leprša oko Nagainine glave. Uz Darzijevu pomoć mogla bi da je natjera da se okrene. Ali, Nagaina nije na to obraćala pažnju, ona samo obori svoj klobuk i nastavi putem kud je pošla. Ipak, to je malo pomoglo Riki-Tikiju da je dostigne i upravo u času kad je htjela da zaroni u rupu gdje su obično stanovali ona i Nag, mali, bijeli zubići Rikijevi zariše se u njen rep i on kliznu za njom. U stvari mali je broj onih mungosa koji bi u potjeri za kobrom, ako su iskusni i pametni, krenuli u njenu rupu. U rupi je bilo mračno i ko bi mogao da zna da li na nekom mjestu ta rupa nije toliko široka, pa da Nagaina može da se okrene i da napadne? On ju je ipak čvrsto držao, a nogama se upirao da se ne oklizne niz mračnu strmu stazu u vlažnoj i toploj zemlji.

Kad je trava oko rupe prestala da se leluja, Darzi reče:

– Gotovo je s Riki-Tikijem! Treba da pjevamo posmrtnu pjesmu... Hrabri Riki-Tiki je mrtav!... Sigurno ga je pod zemljom Nagaina ubila.

Zato on zapjeva tužnu pjesmu, koju je ispjevao tog časa pod navalom osjećanja. I baš

kad je stigao do najdirljivijeg mjesta, trava se opet zanjihala i Riki-Tiki, sav pokriven zemljom, izvuče se iz rupe, nožicu za nožicom oblizujući brkove. Darzi prekide pjesmu od iznenađenja. Riki-Tiki otrese malo prašinu koja mu se nahvatala na krzno i kihnu:

– Gotovo je! Udovica više neće izaći!

Crveni mravi koji žive pod busenjem odmah su to čuli, pa krenuše u dugim povorkama da vide da li je to istina.

Riki-Tiki se savi u klupko na travi i zaspava istog časa... i spavao je, spavao do kasnih popodnevnih časova, jer je njegov radni dan veoma naporan.

– A sad, – reče on kad se probudio – vratiću se kući. Ispričaj, Darzi, ptici Kovaču, a on nek priča svuda u bašti da je Nagaina mrtva.

Kovač je vrsta ptice koja zna da stvara zvuk isti kao što je zvuk udarca čekića po bakarnom sudu. Pa kada on stvara takav zvuk, to znači da je on telal u indijskoj bašti i da ima da saopšti neke novosti onima koji hoće da ga saslušaju.

Kad je Riki-Tiki krenuo uz puteljak, začuo je kako ptica saziva slušaoce svojim zvukom koji zvuči isto kao zvuk gonga koji poziva na večeru: Ding-bong-tok, a onda se to nekoliko puta ponovilo i čulo se: Ding-dong-tok! Nag je mrtav, dang! Nagaina je mrtva! Ding-dong-tok! Na ovu vijest sve ptice u bašti počеше da pjevaju, a žabe počеше da krekeću, jer su Nag i Nagaina znali da jedu žabe isto tako u slast kao i ptice.

Kad se Riki vratio kući, Tedi, Tedijeva majka (još uvijek veoma blijeda jer se bila onesvijestila) i Tedijev otac izadoše mu u susret i počеше da plaču od dragosti i da ga ljube. Te večeri jeo je sve što su mu davali, sve dok više nije mogao, a onda je na Tedijevom ramenu krenuo u krevet gdje ga je Tedijeva majka, kad je kasnije naišla da obiđe Tedija, još uvijek zatekla.

– Spasao je i naš život i život našeg sina – reče ona svom mužu. – Ko bi to vjerovao!... Svima nam je spasao život!

Riki-Tiki se probudi i odmah skoči, jer mungosi uvijek spavaju samo jednim okom.

– Oh, to ste vi – reče on. – Zašto se uznemirujete? Sve kobre su mrtve, a ako se koja pojavi... ja sam tu.

Riki-Tiki je zaista imao razloga da se podiči svojom pobjedom. Ali on tim pravom nije htio da se koristi nego je i dalje čuvao baštu kao pravi mungos... zubom i skokom, tako da više nikad nijedna kobra nije smjela preko zida ni glavu da promoli.

DARZIJEVA PJESMA

(koju je pjevao u slavu Riki-Tiki-Tavija)

*Pjevač i krojač sam ja
dvostruke radosti znam;
ponosim se pjesmom što se nebom ori,
ponosim se kućom koju sam sašio.
Gore-dolje – tako ispredam pjesmu,*

*gore-dolje tako iskrojim kuću.
Opet zapjevaj pticima
i digni glavu, majko,
ubijeno je zlo što nas je mučilo.
Smrt leži u bašti mrtva.
Nema moći užas koji se krio pod ružama,
bačen je na đubrište, mrtav!
A ko nas je izbavio, ko?
Reci mi gnijezdo i ime.
Riki, hrabri, Riki smjeli Tiki crvenog oka...
Riki-Tiki, kao slonovača bijelih zubi
i plamenom zažarenog oka.
Zahvali mu u ime svih ptica,
pokloni se raširena repa!
Opjevaj ga riječima slavuja...
Ne, ja ću o njemu pjevati.
Slušajte! Opjevaću kratkorepog Rikija
što ima oči kao plamen!...*

(na ovom mjestu Riki ga je prekinuo tako da je kraj pjesme izgubljen).

TUMAJ SLONOVSKI

(gospodar slonova)

*Sjećam se šta sam bio. Dosta mi je konopa i lanca,
sjećam se stare snage i podviga mojih u šumi.
Neću da prodam leđa za pregršt šećerne trske.
Hoću da se vratim svom rodu, svom šumskom rodu u skrovištima.
Izaći ću sve dok dan, sve dok zora ne grane,
tamo gdje vjetar beskrajno ljubi i čistoćom voda miluje.
Zaboraviću lance na nogama i slomiću stub koji me drži.
Hoću da posjetim ponovo svoje stare ljubavi
i igre svojih slobodnih drugova.*

Kala Nag – što znači Crna Zmija – služio je indijskoj vladi na sve načine na koje jedan

slon može da služi i to tokom četrdeset i sedam godina; a kako mu je bilo nešto manje od dvadeset kad je uhvaćen, znači da mu je sad blizu sedamdeset, a to je zrelo doba jednoga slona.

Sjećao se da je na čelu nosio kožni podmetač koji mu je služio kad je vukao topove iz blata; bilo je to prije avganistanskog rata 1842, dok još nije bio u punoj snazi. Njegova majka – Rada Pajari – Rada Ljubimica – uhvaćena je u istom lovu kad i Kala Nag i rekla mu je još prije nego što su mu mliječni zubi ispali: "Slonovi koji se boje uvijek stradaju". Kala Nag je znao da je to tačno jer kad je prvi put ugledao granatu koja se rasprskava, on je počeo da bježi ričući, naletio je na puške i bajonete su mu se zarile u meke dijelove. Tako je, prije nego što je napunio dvadeset i pet godina savladao strah i postao, poslije toga, najviše traženi i najviše paženi slon indijske vlade. Prenosio je šatore, i to po šest stotina kilograma teške šatore za vrijeme pokreta u Gornju Indiju; jednom je dizalicom prebačen na brod i plovio je danima i danima, nosio je na leđima teški top u nekoj dalekoj, nepoznatoj, stjenovitoj zemlji veoma daleko od Indije. Vidio je cara Teodora, mrtvog u Magdali; vratio se istim brodom, a vojnici su govorili da je dobio odlikovanje za učešće u ratu u Abisiniji. Vidio je deset godina kasnije kako drugi slonovi umiru od hladnoće, gladi i iznurenosti u nekom kraju koji se zove Ali Masdžid. A nekoliko mjeseci kasnije prebačen je stotinama milja dalje na jug gdje je vukao teške balvane od tikovine na šumskim prevojima Mulmejna. Tamo je gotovo ubio jednog mladog neposlušnog slona koji je htio da se izvuče od posla. Poslije toga, kad je završio posao sa balvanima, poslali su ga sa još dvanaestak njegovih drugova na brda Garo gdje je učestvovao u hvatanju divljih slonova.

Indijska vlada sa velikom pažnjom vodi računa o slonovima: postoji čitava služba čiji je jedini zadatak da ih goni, da ih pripitomi i da ih razošilje s jednog kraja zemlje na drugi, već prema zadacima i potrebama.

Kala Nag je, kad stoji, bio visok dobrih deset stopa. Dugi zubi bili su odsječeni na pet stopa i na kraju su bili okovani bakarnim obručima da se ne bi lomili; ali on je znao njima da se posluži bolje nego neizvježbani slonovi koji imaju cijele zube. Kada su, poslije beskrajnih nedjelja gonjenja divljih slonova u brdima uspjeli da u posljednjoj potjeri uhvate četrdeset ili pedeset divljih čudovišta, strpali su ih u veliki kavez načinjen od stabala, velika vrata su se za njima zatvorila sa treskom. Kala Nag je, po naređenju, ulazio u ovu nemirnu i uzbuđenu gomilu (a to je bilo noću, pa je plamen baklji zasljepljivao životinje), birao je tamo najdivljijeg i najvećeg slona, pa ga je tukao i udarao sve dok se ovaj ne bi umirio, tako da su goniči mogli ostale da povežu. Jednom riječju: nije bilo ničeg u borbi što Kala Nag, stara i pametna Crna Zmija, nije znao; ne jedanput se borio protiv ranjenih tigrova kad ga je njegova povijena surla čuvala od ozljeda, a naglim zahvatom je znao da zvijer podigne i baci u zrak. Onda bi je oborio, stao na nju svojim teškim koljenima tako da joj je duša izletjela uz urlik i zavijanje; na tlu je ostala samo spljoštena prugasta lešina koju je onda vukao za rep.

– Da! – govorio je Veliki Tumaj, gonič Kala Naga, a sin onog Tumaja Crnog koji ga je gonio u Abisiniji, a unuk Tumaja, gospodara slonova koji je vidio kad su ga uhvatili – Crna

Zmija se ne boji ničega na svijetu sem mene. On zna da su ga tri pokoljenja naše porodice hranila i pazila i dočekaće i četvrto.

– On se boji i mene! – govorio je i Mali Tumaj istežući se što je više mogao, a to je bilo četiri stope uvis, odjeven samo komadićem platna.

Bilo mu je deset godina. Bio je stariji sin Tumaja Velikog i, po starom običaju njemu je pripadalo da umjesto svog oca sjedne na vrat Kala Naga kad odraste i da uzme u ruke "ankus", gvozdeni štap kojim se gone slonovi, koji su ruke njegovog oca i njegovog djeda sasvim uglačale... On je znao šta to znači jer je rođen u sjeni Kala Naga, igrao se vrhom njegove surle prije nego što je prohodao, a vodio ga je na vodu kad je prohodao, pa Kala Nag ima razloga da ne sluša sićušni glasić koji mu je dovikivao naređenja kao što mu ni na um nije palo da ubije malu smeđu bebu onoga dana kada mu je Tumaj Veliki donio djetence pod surlu i naredio mu da pozdravi svog budućeg gospodara.

– Da, – rekao je Tumaj Mali – on me se boji.

Prišao mu je velikim koracima, zvao ga je "stari krmak" i naređivao mu da jednu za drugom diže noge.

– Vah! – onda je rekao Tumaj Mali, – ti si zaista veliki slon. Onda je klimao glavom kao njegov otac i rekao kao njegov otac:

– Ma kakvu cijenu da vlada plaća za sve slonove, oni pripadaju nama, "mahutima". Kad ostariš, Kala Nag, doći će neki bogati radža da te otkupi od vlade jer si tako visok i lijepo se ponašaš i nećeš morati više da radiš nego ćeš u ušima nositi zlatne minduše, zlatnu nosiljku na leđima, na plećima crvene pokrivače obrubljene zlatom i ići ćeš na čelu kraljevske povorke. A ja ću sjedjeti na tvom vratu, o, Kala Nag, imaću srebrni ankus u rukama, ljudi će pred nama trčati sa zlatnim štapovima u rukama i vikaće: "Mjesta za kraljevskog slona!" Biće to lijepo, Kala Nag, iako ne tako lijepo kao što je lijep lov u džungli.

– Hej, – rekao je na to Tumaj Veliki. – Ti si još malen dječak i divlji si kao mladi bivo. Ta jurnjava s brda na brdo u službi vlade nije baš nešto privlačno. Ja sam već ostario i ne volim divlje slonove. Volio bih da mi daju uređene štale, popođene ciglama i čvrste stubove za koje mogu da ih vežem, i da mi daju široke puteve na kojima bih mogao da ih vježbam umjesto što ovako jurimo tamo-amo... Eh, kasarne u Kaunporu su valjale! U blizini je bio trg, a dnevno smo radili samo po tri časa...

Tumaj Mali se podsjetio na štale za slonove u Kaunporu i ništa nije odgovorio. On je volio život u logoru, a mrzio je široke ceste, svakodnevna sljedovanja u magazinima i duge časove u kojima mu je jedini posao bio da nadgleda Kala Naga dok se vrti između zabijenih kočeva. A Tumaj Mali je najviše volio pentranje po kozjim stazama na kojima jedino slon može da se snađe, pa onda silazak u dolinu, kratki susret sa divljim slonovima koji pasu miljama uokolo, bijeg preplašenih divljih veprova i pauna pred nogama Kala Naga, tople ljetne pljuskove poslije kojih se i brda i doline puše, lijepa jutra u magli kad još niko ne zna gdje će se zanoćiti, pa one strpljive i oprezne hajke na divlje slonove, luđačku trku, vatre, zbrku i galamu posljednje noći kada zbijeni iza drvene ograde divlji slonovi otkrivaju da ne

mogu pobjeći, pa se bacaju na ograde, a goniči ih odbijaju vikom, upaljenim bakljama i ćorcima. U takvim prilikama koristan je i dječak, a Tumaj se snalazio bolje no trojica drugih. Držao je baklju i mahao njom, vikao je što je više mogao. Ali najljepše je bilo kad su istjerivali slonove, pa kad je "kedah", a to znači ograda, izgledala kao da je smak svijeta i kad je galama postajala tolika da ljudi više nisu mogli da čuju jedni druge nego su se sporazumijevali znakovima. Onda bi se Tumaj Mali popeo na jedan stub ograde, a njegova duga kosa izbljedadla od sunca rasula bi mu se po ramenima, pa je pod svjetlom baklji vikao i bodrio Kala Naga dok je svud okolo praštalo i lomila se ograda, odjekivalo je rikanje i prskanje konopaca i ječali su vezani slonovi.

– Mail, mail, Kala Nag! (Hajde, hajde, Crna Zmijo). Dant do! (Udri ga!) Somalo! Somalo! (Čuvaj se! Čuvaj se!) Maro! Maro! (Udri! Udri!) Pazi na stub! Are! Are! Hai! Jai! Kua-aah!

I velika bitka bi se zapodjela u kedahu između Kala Naga i divljeg slona, a stari goniči slonova su brisali znoj koji im se slivao na oči, ali su uvijek našli vremena da glavom daju znak Tumaju Malom koji je sav treperio od sreće na vrhu stuba.

Bilo je to i više no treptanje! Jedne noći okliznuo se sa stuba i upao među slonove, uhvatio je slobodan kraj konopca i hitro ga dobacio čovjeku koji je pokušavao da uhvati jednog slona koji se opirao svom snagom (mladi se uvijek više otimaju od starih). Kala Nag ga je ugledao, dohvatio surlom, pružio ga Tumaju Velikom koji ga je dva tri puta ošamario i ponovo ga stavio gore, na stub. Sljedećeg jutra ga je dobro izgrdio i rekao mu:

– Zar ti nije dosta što se muvaš u slonovskim štalama i što se bakćeš oko šatora nego još hoćeš za svoj račun da loviš slonove, ti ništavilo jedno! Eto ti, sad su ovi bijedni lovci, čija plata je znatno niža od moje, sve to ispričali Petersen Sahibu!

Tumaj Mali se preplašio. On nije mnogo znao o bijelim ljudima, a Petersen Sahib je za njega predstavljao najvećeg bijelog čovjeka na svijetu: on je bio voda svih hajki u kedahu, on je uzimao sve slonove za indijsku vladu i znao je o putevima kojima se kreću slonovi više no iko drugi na svijetu.

– Šta... šta će se sad dogoditi? – upitao je Tumaj Mali.

– Eh... šta će se dogoditi! Naravno, najgore. Petersen Sahib je lud: zašto bi inače gonio ta divlja čudovišta?... Može te natjerati da postaneš lovac na slonove, da spavaš bilo gdje u ovim džunglama punim groznice i natjeraće te, na kraju krajeva, u smrt negdje u kedahu. Srećom što je sad sve gotovo. Iduće nedjelje svršava se lov i mi, iz doline, vrat ćemo se na svoje poslove. Ići ćemo sigurnim putevima i nećemo više na ovo misliti. Ali, sine, znaj da sam ljut što si se upleo u ove poslove. Ti poslovi su namijenjeni ljudima iz Asama, prljavcima iz prljave džungle. Kala Nag hoće da poslušati samo mene i ja zato moram da idem sa njim u kedah. Ali on služi samo kao slon za borbu, a ne pomaže da druge lakše vežu, zato ja mogu mirno da sjedim skrštenih ruku, kao što odgovara jednom mahutu – jer ja nisam obični lovac! – Ja sam mahut, znači da ću na kraju svoje službe dobiti penziju. I zar je dostojno porodice Tumaja, Gospodara slonova da budu pregaženi prljavim nogama u kedahu? Nevaljalče! Zločesti dječake! Nedostojni sine! Idi operi Kala Naga,

pripazi mu na uši i pregledaj da nema koji trn u nozi. Jer, može ti se, inače, desiti da te uhvati Petersen Sahib i da te odredi za lovca... jednog od onih što uhodi slonove kao medvjed iz džungle. Uf! Stidi se! Odlazi!

Tumaj Mali se izgubi bez riječi, ali je Kala Nagu ispričao sve što se desilo dok mu je pregledao noge.

– Nije to ništa – pričao je Tumaj Mali prevrćući mu desno uvo. – Rekli su Petersen Sahibu kako se zovem i možda... ko zna?... možda... Aj! Vidi koliki sam ti trn izvukao!

Nekoliko sljedećih dana proveli su sakupljajući nove slonove i vodili su ih u redovima između starih slonova da bi imali što manje teškoća na putu ka jugu, dolinama, a onda su sakupljali pokrivače, konope i sve ostalo što bi moglo da se zagubi u šumi. Petersen Sahib se pojavio na leđima svog slona Pudmini. Vratio se kad je isplatio zaradu u drugim logorima u brdima, jer se sezona lova bližila kraju. Zato je sad jedan njegov predstavnik sjedeći ispod drveta isplaćivao zarade. Čim je primio svoj dio, svak se vraćao svom slonu i uključivao se u kolonu koja je bila spremna za pokret. Goniči, lovci, čuvari, svi oni koji su potrebni u kedahu, koji su po godinu dana provodili u džungli, sjedjeli su na slonovima koji su pripadali stalnoj pratnji Petersen Sabiha. Ili su, oslonjeni na stabla, sa puškama preko ramena zbijali šale sa lovcima iz džungle i smijali se kad su im se novi slonovi otimali, a ovi su morali da ih hvataju ponovo.

Tumaj Veliki je prišao činovniku, a Tumaj Mali ga je slijedio. Tad Makua Apa, vođa lovaca, reče upola glasa jednom svom prijatelju:

– Gle ovog mališana koji bi mogao da postane dobar lovac. Šteta je tog pjetlića pustiti da ode iz džungle i da ljenčari u dolini.

Kako je Petersen Sahib imao uši koje sve čuju, a kao što priliči čovjeku koji mora da osluškuje najtiša stvorenja na svijetu – a to su divlji slonovi, on se okrenu na leđima Pudminija, gdje se lijepo bio izvalio, i upita:

– O čemu se radi? Nisam još vidio čovjeka iz doline da je sposoban da veže makar mrtvog slona.

– Ne radi se o čovjeku, radi se o dječaku. Ušao je u kedah posljednje noći i dobacio konop Barmau kad smo nastojali da odvojimo onog mladog slona što ima pjegu na leđima od njegove majke.

Makua Apa pokaza prstom Tumaja Malog. Petersen Sahib ga pogleda, a Tumaj Mali mu se pokloni do zemlje.

– Zar je on dobacio konop? Pa on je manji od kočića... Kako se zoveš, mali? – upita ga Petersen Sahib.

Tumaj Mali je bio toliko preplašen da se nije usudio ni zube da otvori, a Kala Nag je stajao iza njega. Dječak učini jedan znak i slon ga diže svojom surlom i podiže ga do visine čela Pudminija, baš pred samo lice Petersen Sahiba. Tumaj Mali pokri lice rukama jer je bio još dijete i, sem ako se radilo o slonovima, bio je najstidljivije dijete na svijetu.

– Oh, gle! – reče Petersen Sahib osmjehujući se brkom. – Zašto si naučio svog slona toj vještim! Možda zato da ti pomogne da kradeš zeleno žito sa krovova kuća gdje su ga

stavili da mu se osuše zrna?

– Ne zeleno žito, zaštitniče siromaha... nego lubenice – odgovori Tumaj Mali.

Svi koji su sjedjeli unaokolo prsnuše u smijeh. Mnogi od njih su u mladosti to isto naučili svoje slonove. Tumaj Mali je sad visio na osam stopa iznad zemlje iako je žarko želio da se bude osam stopa ispod nje.

– To je Tumaj, moj sin, Sahibe! – reče Tumaj Veliki. – Nevaljao je to dječak i završio u zatvoru, Sahibe.

– Sumnjam u to – odgovori mu Petersen Sahib. – Dječak koji u njegovim godinama smije da uđe u kedah, ne stiže u zatvor. Drži, dječaće, evo ti četiri "ane", pa kupi slatkiša jer pod tom svojom čupavom kosom imaš mudru glavicu. Kad dođe vrijeme, postaćeš lovac. Tumaj Veliki bio je strahovito ljut.

– Ali, ne zaboravi da kedah nije namijenjen dječjim igrama – dodade još Petersen Sahib.

– Zar bi trebalo da nikad tamo ne uđem, Sahibe? – upita ga sa uzdahom Tumaj Mali.

– Ući ćeš, ući – odgovori mu smiješeći se Petersen Sahib. – Ali tek onda kad vidiš igru slonova!... To će biti pravi trenutak...

– Eto, kad vidiš kako slonovi igraju, dođi da me potražiš, pa ću te pustiti da uđeš u kedah.

Opet se zaori smijeh jer je to poznata stara šala među lovcima: drugim riječima to znači – nikada. Postoje proplanci, daleko u šumama koje nazivaju "slonovske balske dvorane", ali do njih može samo službeno da se dođe i niko još nije vidio slonove da igraju. Kad se neki lovac suviše hvali i priča o svojoj hrabrosti i umješnosti, ostali mu kažu:

– Kad si ti to vidio igru slonova?

Kala Nag spusti Tumaja Malog na zemlju, pa se dječak ponovo duboko pokloni i ode sa svojim ocem, a one četiri "ane" predade svojoj majci koja je došla tek rođenog brata. Onda se cijela porodica smjesti na leđa Kala Naga, pa se pokrenu povorka slonova koji su frktali, rikali i kretali niz brdsku cestu, u dolinu. Bio je to zanimljiv put jer je bilo mnogo novih slonova koji su stvarali zbrku kad je trebalo gaziti vodu i trebalo ih je svaki čas goniti ili tući.

Tumaj Veliki, još uvijek strašno ljut, tukao je Kala Naga, a Tumaj Mali je bio toliko srećan da nije mogao ni da govori: jer Petersen Sahib ga je zapazio, dao mu je novaca. Osjećao se sad kao onaj obični vojnik koji izađe iz stroja da bi saslušao pohvalu svoga komandanta.

– Šta je htio da kaže Petersen Sahib sa tom igrom slonova? – upitao je kasnije majku.

Tumaj Veliki je to čuo, pa ga je izgrdio:

– Htio je da kaže da nikad nećeš postati jedan od onih šumskih uhoda, lovac. Eto, to je htio da kaže... ej, vi dolje, šta je to na cesti?

Na dva-tri slona ispred njih nalazio se jedan od onih ljudi iz Asama koji je povikao:

– Povedi Kala Naga ovamo i udri ovoga ovdje da ga naučiš pameti. Što li je Petersen Sahib uzeo baš mene da silazim sa vama, magarcima sa rižinih polja!... Dovedi tvoju

životinju ovamo, Tumaj, da ga udari zubima... Tako mi svih šumskih bogova ovi su slonovi opsjednuti ili njuše trag svojih drugova u džungli!

Kala se progura naprijed, udari mladog slona dva-tri puta u slabine, a Tumaj je rekao:

– Očistili smo brda od divljih slonova u posljednjem lovu. Nemirni su zato što ne znate da ih vodite. Zar ja treba da održavam red u cijeloj povorci?

– Čujte ga samo! – povika drugi lovac. – Kaže: očistili smo brda!... Ohoho! Gle kako ste vi iz doline pametni! Svi, sem onih koji nikada nisu vidjeli džunglu, znaju da je završen lov za ovu sezonu. A ove noći, svi divlji slonovi... Ali, šta treba to da govorim pred jednom riječnom kornjačom?

– Šta će uraditi divlji slonovi? – povika Tumaj Mali.

– Ehej! Mali. Zar si ti tu? Pa dobro, tebi ću reći! Jer ti nisi glup. Igraće, eto šta će učiniti. A tvoj otac koji kaže da je dobro očistio brda od divljih slonova, dobro bi učinio kad bi ove noći stavio dvostruke lance.

– Šta on to priča? – upita Tumaj Veliki. – Ima četrdeset godina kako s oca na sina prenosimo brigu o slonovima, a nikad nismo vidjeli da slonovi igraju.

– Naravno, jer čovjek iz doline živi u kolibi i pozna samo njena četiri zida... Dobro, dobro, ostavi tvoje slonove bez ograde, pa ćeš vidjeti šta će se noćas desiti. A što se tiče njihove igre, ja lično sam vidio mjesto gdje igraju! Koliko to ima prelaza na rijeci Dilhang? Evo opet jednog gaza, moraćemo natjerati mlade da plivaju. A vi drugi, mirni budite, hej, vi, nazad!...

I tako, svađajući se i batrgajući se preko rijeka prvi dio njihovog puta dovede ih do neke vrste logora namijenjenog prihvatanju novih slonova. Ali, još prije nego što su dotle stigli, oni su izgubili strpljenje. Eto, tu su slonove vezali za zadnje noge o kočeve, a dodali su još neke konope za nove slonove. Prostriješe im sijeno. Odavde su brdski lovci Petersen Sahiba krenuli natrag u kasno poslijepodne, preporučujući ljudima iz doline da malo bolje pripaze smijući se pri tome, a ovi nisu znali zašto.

Tumaj Mali je bio uz Kala Naga dok je ovaj večerao, pa kako je počela noć da pada, on je uz zvuke tam-tama lutao kroz logor, srećan i presrećan. Kad je hinduskom dječaku srce prepuno, on ne juri okolo i ne stvara nered nego sjedne negdje na zemlju i sam sebi priredi svečanost. A Tumaj Mali je dočekao da mu se lično obrati Petersen Sahib! Da nije našao ono što je tražio, on bi se razbolio. Prodavač slatkiša u logoru posudio mu je mali tam-tam bubanj o koji se udara dlanom – pa je dječak sjeo na zemlju, prekrstio noge pred Kala Nagom, stavio je tam-tam na koljena kad su počele zvijezde da se javljaju, pa je bubnjao, bubnjao, bubnjao, tako sam samcat među slonovima. Nije tu bilo neke melodije ni riječi, ali samo bubnjanje ga je činilo srećnim. Novi slonovi su zatezali konope, s vremena na vrijeme su trubili kroz surle, a on je čuo u logoru svoju majku kako uspavljuje, u kolibi, njegovog malog brata jednom starom, starom pjesmom o velikom bogu Šivi, koji je nekada davno rekao životinjama šta treba da jedu... To je vrlo nježna uspavanka i evo kako glasi njen prvi stih:

*Šivo, što škropiš žetvu i daješ vjetru snagu
sjedio si u cvjetnoj kapiji jednom,
u staro doba.*

*Svakome si odredio kako da živi, radi i opstane.
Svima, od prosjaka s vrata do svijetloga u dvoru cara –
sve si to ti uradio, o Šivo – zaštitniče!*

*Mahadeo, Mahadeo! Sve što nas okružuje:
Trn za riđu kamilu i hranu za volove – orače
i majčine grudi za uspavanu djetinju glavicu.
O, sine moje ljubavi!*

Tumaj Mali je pjesmu pratio bubnjanjem tank-a-tank na kraju svakog stiha sve dok ga nije obuzeo san, pa se opruži po sijenu, pored Kala Naga. Na kraju polijegaše i slonovi, jedan za drugim kao što to obično rade; sam je ostao stojeći Kala Nag na desnom kraju reda. Njihao se tamo-amoo načuljenih ušiju da bi mogao da osluškuje večernji vjetar koji je lako duvao preko brda. Vazduh je bio prepun noćnih šumova, koji, svi ukupno, ipak predstavljaju jednu veliku tišinu: udaranje bambusovih trski jedne o drugu, šuštanje živih bića u travi, grebanje i krik neke iznenada probuđene ptice (ptice se bude noću češće no što se misli), pad neke vode daleko...

Tumaj Mali je neko vrijeme spavao... Kad se probudio, svud se prosula sjajna mjesečina, a Kala Nag je još uvijek bdio stojeći, načuljenih ušiju. Tumaj Mali se okrenuo u sijenu koje je pod njim šuštaloo i posmatrao je velika leđa Kala Naga kojima je polovina, zvijezdama osutog neba bila pokrivena. I dok je tako posmatrao, začuo je negdje veoma daleko, tako da je izgledalo kao da je tišina probodena iglom, borbeni zov divljeg slona. Odjednom svi slonovi u redu skočiše na noge kao da su pogođeni metkom, a njihovo uzbuđeno rikanje probudilo je pospale mahute. Oni skočiše i počeše velikim maljevima da udaraju po kočevima, zategnuše konope i uvezaše neke nove, pa se opet sve primirilo. Jedan od mladih slonova gotovo da je izvalio svoj kolac. Tumaj Veliki skinuo je lanac sa Kala Naga i njime svezao i prednje noge toga slona, a noge Kala Naga svezao je konopom od trave i pri tom mu napomenuo da je i ovako čvrsto vezan. Znao je da su to i njegov otac i njegov djed napravili bar stotinu puta. Ovaj put, Kala Nag nije odgovorio kao obično mumljanjem. Stajao je nepomično, zagledan u daljine obasjane mjesečinom, glave malo podignute i ušiju načuljenih kao raširene lepeze prema talasastim obrisima brda Garo.

– Pripazi na njega ako noćas postane nemiran! – rekao je Tumaj Veliki Tumaju Malom.

Onda se vratio u kolibu i zaspao.

Tumaj Mali je upravo htio i sam da zaspi kad začu kako puca konop ispreden od kokosovih vlati. Kala Nag, oslobođen od koca tiho i polako, kao kad bi isplovio crni oblak, pođe iz logora. Tumaj Mali potrča bosonog za njim, po cesti obasjanoj mjesečinom zovući ga tiho:

– Kala Nag! Kala Nag! Povedi i mene, Kala Nag.

Slon se okrenuo bez buke, vratio se tri koraka nazad, spustio surlu, podigao dječaka na vrat i prije no što je Tumaj Mali stigao da podvije noge, već je krenuo sa njim u šumu.

U logoru je nastala gungula, a zatim je opet zavládala tišina i Kala Nag je krenuo. Poneki put mu je visoka trava dopirala do bokova, očešala se o njih kao što se talasi očešu o bokove lađe, a poneki put bi ga loza divljeg bibera ogrebala po leđima ili bi bambusova trska prsnula pod njegovim vratom. Pored svega on se kretao nečujno, provlačeći se kroz šume Garo kao kroz dim. Pošao je jednom strmom stazom. Iako je Tumaj Mali posmatrao kroz drveće zvijezde, nije mogao da odgonetne kojim su pravcem krenuli. Na kraju se Kala Nag ispe na vrh brda i tu se zaustavi na trenutak, pa je Tumaj Mali mogao da vidi vrhove drveća koji su na mjesecini izgledali kao hiljade mrlja na krznu prostrtom nad zemljom, a čak dolje se plavila nad rijekom. Tumaj se naže naprijed da osmotri i osjeti da je šuma svud oko njega budna i puna života. Veliki slijepi miš proletje mu iznad glave, a bodljikavo prase je u grmlju rilo toplu zemlju. A onda se opet grane sklopiše nad njegovom glavom i Kala Nag krenu nizbrdo u dolinu s druge strane brda, ali sad više ne onako polako nego kao topovsko tane, hitro i brzo, sve u velikim koracima. Veliki udovi su se pokretali brzo, a smežurana koža se slagala u nabore tako da je sve na njemu škripalo. Grmlje je oko njega prskalo i svijalo se, udaralo ga je po leđima, a čitavi vijenci puzavica kačili su mu se za ramena, dok je on udarajući glavom lijevo i desno krčio sebi put.

Tumaj Mali se opružio po širokom vratu od straha da ga neka grana ne otrgne i ne baci na tle i poželio je da se vrati u logor u dolini.

Sad je trava bila sve vlažnija i gušća, pa su noge Kala Naga upadale do koljena, a hladna noćna magla ledila je Tumaja Malog. Čulo se pucketanje, pljuskanje i začuo se šum vodopada. Kala Nag je zagazio u neko riječno korito birajući gdje da stane. Pored huka vode koja se u vrtlogu lomila oko Kala Nagovih nogu, Tumaj Mali je začuo trubljenje i gore uz rijeku i dolje niz rijeku, začuo je riku i bijesne krikove u magli; svud oko njega kretale su se mnoge sjenke.

– Hej! – procijedi on kroz zube cvokoćući – izgleda da su svi slonovi noćas ovdje. Znači da će tu biti igre!

Kala Nag s bukom izađe iz rijeke, puhnu kroz surlu da je pročisti, pa poče ponovo da se penje. Ali, sad više nije bio sam, i nije morao sam da krči put. Put je već bio prokrčen: šest stopa širok pravo se pred njim pružao, a izgažena trava džungle nije mogla da se uspravi. Mora da je bilo mnogo slonova koji su čas prije prošli tim putem. Tumaj Mali se okrenu i ugleda iza sebe ogromnog divljeg slona mužjaka, ali sitnih očiju kao u praseta, kako izlazi iz rijeke koja je bila obavljena maglom. Onda se drveće opet sklopi, a slonovi nastaviše da se penju sa rikom i galamom dok je svud okolo prskalo prelomljeno granje.

Na kraju se Kala Nag zaustavi između dva stabla na vrhu brda. Bio je to proplanak neravan, od oko tri ili četiri akre prostora, a svud gdje je Tumajevo oko moglo da dopre, tlo je bilo utabano kao da je popločeno ciglom. Na sred proplanka dizala su se dva ili tri stabla, ali im je kora bila oguljena, pa je bijela topola, pod sjajem mjesecine, izgledala kao da je

bijelo lakirana. Sa krošnji su visile lijane sa cvijećem u obliku zvona, a ladoleži kao izrezani od bijelog voska padali su sve do zemlje. Ali, na krajnjim ivicama proplanka nije bilo trave: samo utabana zemlja. Pod mjesecinom tlo je izgledalo kao da je okovano gvožđem, sem onih mjesta na kojima su se uzdizala velika tijela slonova, crna kao mastilo. Tumaj Mali je gledao oko sebe bez daha, iskolačenih očiju. Dok je on tako posmatrao, stalno su pridolazili novi slonovi između drveća ljuljajući se da bi stigli do otvorenog prostora. Tumaj Mali je znao da broji samo do deset, zato je brojao i ponovo brojao na prste dok nije izgubio račun svojih tuceta, a u glavi mu se zavrtjelo. Van proplanka čula se lomljava slonova iz riječnog korita jer su i ovi kretali uzbrdo. Ali, čim bi koji od njih stigao do proplanka, zaustavljao se kao uklet.

Bilo je tu velikih mužjaka sa dugim, bijelim zubima, sa lišćem, orasima i grančicama koji su se zadržali u naborima njihove kože. Bilo je krupnih ženki sa još crnkasto ružičastim slončićima, visokim po tri ili jedva četiri stope, koji nisu htjeli da miruju nego su se tiskali pod njihovim dojčkama. Bilo je i mladih slonova kojima su tek nikli zubi počeli da se zaoštavaju, ali su se držali veoma ponosno, a bilo je i mršavih ženki koje su ostale usidjelice, nemirnih, zbrčkanih lica i otvrdlih surli, pa usamljenika izbrazdane kože duž cijelog tijela, punih brazgotina i zaraslih ozljeda i sa čitavim grudama skorjelog blata koje su pokupili kad su se kupali u mulju, a bio je tu i jedan slon slomljenog zuba, nezaboravna uspomena jedne borbe sa tigrom. Sjedali su jedan prema drugome ili su se šetali ili su, pak, stajali u mjestu i ljuljali se tamo-amo. A bilo ih je na tuceta i tuceta. Tumaj je znao da dok je na vratu Kala Naga nikakvo zlo ne može da mu se dogodi: jer divlji slon, čak i kad je zatvoren u kedahu, neće podići surlu da obori čovjeka sa vrata pripitomljenog slona. A ovi ovdje pogotovo te noći nisu mislili o čovjeku. U jednom trenutku zadrhtali su i načuljiše uši: začuli su odnekud iz šume zvek gvođenog prstena na nozi nekog slona. Ali, to je bila Pudmini, najdraža slonica Petersen Sahiba, prekinutog lanca, pa je jurila duvajući i pušuci uz brdo. Mora da je izvalila sve svoje kočeve i da je došla pravo iz logora Petersen Sahiba. Tumaj Mali je ugledao još jednog slona koga nije poznao, slona sa dubokim brazdama od konopa na leđima. Mora da je i on došao odnekud, iz nekog logora u obližnjim brdima.

Uskoro se više nije čulo da još koji slon stiže uz brdo, pa se i Kala Nag probi između drveća i uđe u gomilu mumljajući i mljaskajući. Svi slonovi počеше da se sporazumijevaju svojim jezikom i da se movaju tamo-amo. Još uvijek opružen po vratu svog slona, Tumaj Mali je mogao da otkriva na stotine velikih leđa, otpuštenih ušiju, savijenih surli i sitnih, kolutavih očica.

Čuo je kako zveknu zubi kad se slučajno sudare, suvi zvuk struganja surle o surlu, trenje bokova jednih o druge ili ramena, a sve to u metežu i fijuk repova. Onda je oblak prekrio mjesec i svud zavlada tama, ali se guranje, tiskanje i gužva nisu smanjivali. Dječak je znao da je Kala Nag okružen slonovima, ali nije vidio nikakvog izlaza da ga izvede iz ovog skupa. Zato je stegao zube i drhtao je. U kedahu bar ima svjetla, a ovdje je bio sam samcit u mrkloj noći, a u jednom trenutku jedna surla se podigla i dodirnula mu koljeno.

Onda je jedan slon zatrubio i svi su pošli za njegovim primjerom i to punih pet ili deset

sekundi.

Sa krošnji je kapala rosa u krupnim kapima na nevidljiva leđa. Podiže se onda buka, ispočetka kao tiho rezanje, a Tumaj Mali nije znao šta je to. Onda je buka počela da raste i raste, a Kala Nag je počeo da diže noge. Čas jednu, čas drugu, spuštao ih je na tlo – jedan, dva! jedan, dva! i to sa toliko tačnosti kao kad udara čekić o nakovanj. Svi slonovi su tako udarali nogama, pa je svud okolo tutnjalo kao da udaraju veliki ratni bubnjevi na ulazu u neku pećinu. Rosa je stalno kapala sa drveća sve dok je nije ponestalo na lišću, a potmula huka se nastavljala, tlo je podrhtavalo i drhtalo tako da je Tumaj Mali morao rukama da začepi uši da to više ne bi slušao. Onda ga cijelog prože veliki drhtaj jer mada nije slušao, cijelim tijelom je osjećao tu lupu. Jednom ili dva puta osjetio je kako se Kala Nag i ostali kreću naprijed nekoliko koraka, pa je onda odjekivala lomljava drveća, a zatim bi za minutu ili dvije zvuk bio kao prije, trupkanje po ugaženoj zemlji. Blizu njega prelomilo se i palo neko stablo. Ispružio je ruke i napipao koru stabla, ali je Kala Nag pošao naprijed, pa dječak više nije znao gdje se na proplanku nalazi. Onda svi začutaše i nije se čuo glas nijednog slona sem što su dva ili tri slončeta nekoliko puta zapištala. A to je trajalo gotovo puna dva časa, pa je Tumaj Mali osjećao kao da ga boli svaki živac, a osjećao je po mirisu u vazduhu da će uskoro zora.

Pojavi se jutro kao žuta koprena na zelenim brežuljcima. Sa prvim sunčevim zracima trupkanje se zaustavi kao da je svjetlost značila neko naređenje. I, još prije nego što je u glavi Tumaja Malog prestalo da zvoni od buke, još prije nego što je promijenio svoj položaj, na vidiku je ostao, sem Kala Naga i Pudmini, samo onaj obilježeni slon. Nigdje nikakvog znaka, ni mrmora, ni šuštanja na obroncima brda, tako da se nije moglo naslutiti kud su ostali nestali. Tumaj je razrogačenih očiju gledao oko sebe. Koliko je mogao da se sjeti, izgledalo mu je da se proplanak u toku noći proširio. Na sredini je stajala grupa drveća, ali na ivicama je trava bila ugažena. Tumaj Mali osmotri još jednom: sad je shvatio ono lupkanje i trupkanje. Slonovi su trupkanjem proširili prostor, izgazili su travu i izlomili sočnu trsku i trščice, trščice u perca a perca u prašinu od koje su nabili tvrdo tle.

– Eh, da – zijevnu Tumaj Mali kapaka otežanih od sna. – Kala Nag, gospodine moj, ne ostavljajmo Pudmini i vratimo se u logor Petersen Sahiba jer ću pasti s tvog vrata.

Treći slon je posmatrao kako dva slona odlaze, frknuo je, okrenuo se i krenuo putem kojim je i došao. Mora da je pripadao nekom malom knezu na pedeset, šezdeset ili sto milja odatle.

Dva časa kasnije, baš kad je Petersen Sahib bio za doručkom, njegovi slonovi čiji su lanci te noći bili udvostručeni, počеше da trube; a Pudmini, sva u blatu do ramena i za njom Kala Nag nogu bolnih od trupkanja udoše u logor. Lice Tumaja Malog bilo je blijedo i izmučeno, kosa posuta lišćem i nakvašena rosom, ali on se ipak pokloni Petersen Sahibu i povika slabačkim glasom:

– Igru... igru slonova! Vidio sam... i umirem!

Kako je u tom trenutku Kala Nag pošao da legne, on se okliznu i pade u nesvijest.

Srećom, djeca urođenika imaju takve živce da nije vrijedno o njima govoriti: nije

prošlo ni dva časa, a on se probudio udobno opružen u ležaljki Petersen Sahiba, sa kaputom Petersen Sahiba pod glavom, a u stomaku sa čašom mlijeka pomiješanom sa nešto alkohola i kinina. Dok su stari lovci iz džungle sjedeći u tri reda pred njim gledali kako se Tumaj budi, on im je djetinjim riječima ispričao događaj kao što to čine djeca i zaključio:

– A sad, ako mislite da sam slagao i jednu riječ, pošaljite ljude da vide. Vidjeće kako su slonovi trupkajući proširili svoju "dvoranu za ples", a naići će na deset i deset i još mnogo puta deset tragova koji vode do tog mjesta. Oni su to napravili trupkajući. Vidio sam kako to rade, Kala Nag me poveo i vidio sam. A i Kala Nagu su noge umorne.

Tumaj Mali se opet izvru na leđa, pa je spavao cijelo poslijepodne. Spavao je i u predvečerje, a dok je on spavao, Petersen Sahib i Makua Apa krenuše tragom dva slona na nekih petnaest milja daleko u brda. Petersen Sahib je proveo osamnaest godina svog života u lovu na slonove i samo je jednom od tada naišao, na takvu "dvoranu za ples". A Makua Apa nije trebalo dva puta da pogleda proplanak, ni čak da prstom zagrebe po otvrdloj, nabijenoj zemlji, pa da shvati šta se tu odigralo.

– Dječak je govorio istinu – reče on. – Sve se ovo desilo prošle noći. Prebrojao sam sedamdeset prelaza preko rijeke. Pogledajte, Sahibe, gdje je gvozdeni prsten Pudmini ogrebao stablo! Da, i ona je bila tu.

Oni se zagledaše, a onda su im pogledi zadivljeno lutali okolo: jer, običaji slonova prevazilaze shvatanja bilo kog čovjeka, crnog ili bijelog.

– Četrdeset i pet godina – rekao je Makua Apa – išao sam za gospodinom Slonom, ali ne bih smio da kažem da je ma ko od ljudskog roda vidio ono što je vidio taj dječak. Tako mi svih brdskih bogova, to je... šta se tu može reći?

On obori glavu.

Kad su se vratili u logor, bilo je vrijeme za večeru. Petersen Sahib je jeo u šatoru, ali je naredio da podijele dvije ovce i perad sa dvostrukim sljedovanjem riže i brašna, jer je znao da se to mora proslaviti. Tumaj Veliki, koji se žurno vratio iz doline u potrazi za sinom i slonom, gledao ih je, iako ih je pronašao, kao da ih se plaši.

I bila je svečanost, prva svečanost oko logorskih vatri upaljenih pred redom slonova vezanih za kočeve, a Tumaj Mali je bio junak večeri. Veliki lovci na slonove, lica preplanulih, pa goniči i bacači konopa, svi oni koji su znali sve tajne divljih slonova, dodavali su Tumaja Malog jedan drugome i na čelo su mu stavili znak ispisan krvlju tek zaklanog pijetla iz džungle i time su ga označili kao pravog lovca koji zna sve tajne džungle i ima sva prava lovca,

I, na kraju, kad su utihle vatre i kad su pri posljednjim odsjajima vatre slonovi izgledali kao da su i sami označeni krvlju, Makua Apa, vođa svih goniča u svim kedasima, Makua Apa, zamjenik Petersen Sahiba, koji za svojih četrdeset godina još nikada nije vidio utabanu cestu, Makua Apa veliki, veliki, toliko veliki da su ga svi zvali samo Makua Apa, diže se na noge i podiže u rukama Tumaja Malog iznad glave i povika:

– Čujte me, braćo! Čujte i vi, gospodo, tamo u redovima, jer vam se obraća Makua Apa! Neće se ovaj dječak više zvati Tumaj Mali nego će se od danas zvati Tumaj Slonovski

– Tumaj, Gospodar slonova kao što se zvao njegov pradjed. Ono što niko među ljudima nije vidio, on je gledao u dugoj noći jer ga prati naklonost slonova i bogova iz džungle. On će postati veliki lovac, postaće veći od mene, da veći od mene, od Makua Ape. Ići će novim tragovima, poznaće stare tragove i izmiješane tragove će otkrivati budnim okom! Nek ga nikakvo zlo ne zadesi u kedahu kad uđe među slonovske trbuhe da ih vežu konopima. A ako se oklizne dok vezuje nogu divljeg slona, neka ga zlo ne nađe i ne uništi ga. Aihai, hej, vi gospodo, iz prvih redova – povika on i krenu prema prvom redu slonova iza kočeva – evo dječaka koji je vidio vašu igru u vašim zabačenim skrovištima, prizor koji ljudi ne mogu da shvate! Odajte mu počast, gospodo, salam karo, djeco moja! Pozdravite Tumaja Slonovskog! Ganga Peršad, ahaaa! Hira Guj, Girči Guj, ahaaa!... A ti, Kala Nag, ti biseru mojih snova!... Ahaaa! Hajde, svi skupa! U pozdrav Tumaja, Gospodara slonova! Bravo!

Onda, na znak ovog divljeg poklika cijelom dužinom reda podigoše se surle dok se nisu dotakle čela i svi zatrubiše uglas veliki pozdrav, prodorni pozdrav koji inače može da čuje samo potkralj Indije, pozdrav "Salamut Kedah".

Ovog puta bio je to pozdrav u čast Tumaja Malog koji je vidio ono što nijedan čovjek prije njega nije vidio, vidio je igru slonova, u noći, sam, u srcu brda Garo!

ŠIVA ISKAKAVAC

(Pjesma koju je Tumajeva majka pjevala svom malom sinu)

*Šivo, ti što si poslao kišu za žetvu
i učinio da vjetri pire
sjedio si pred vratima jednog dana, tako davno.
Svakom si dao što ga spada,
hranu, oruđe i sudbinu
od Kralja u dvoru i prosjaku što sjedi ispod kapije.
Sve si ti stvorio, Šivo – čuvaru.
Mahadeo! Mahadeo! Sve je on stvorio –
trnov prut za kamilu, ishranu za stado
i majčino srce za pospanu glavicu,
O mali sine moj!
Žito si dao bogatim a proso za siromahe.
Ostatke za svete ljude što prose od vrata do vrata.
Stoku si dao tigrovima, a lešine jastrebima
I kosti za vukove što jure bez granica u noći.
Ništa za njeg nije presitno, i ništa za njeg prenisko –
Farbati je to posmatrao kako dolaze i odlaze
u namjeri da prevari supruga, tebe da prevari Šivo,
pa ukra malog skakavca i sakri ga u grudi.
Tako te ona prevari, Šivo čuvani*

*Mahadeo, Mahadeo, osvrni se i gledaj!
Kamile su visoke, a stoka je teška,
a skakavac je bio najmanji,
O mali sine moj!
Kad je podjela svršena, ona smijući se reče:
"Gospodaru za hiljadu usta da li si koga zaboravio?"
Šiva se osmjehnu i reče "Svakome pripada dio
čak i onom malom stvoru skrivenom kraj tvog srca!"
Izvuče ga iz svojih grudi, Farbati žena – lopov
pogleda najmanje stvorenje i ugleda ga kako grize mlad list!
Ugleda, zadivi se i prepade se, pa se pomoli Šivi
jer je Šiva zaista hranu dao svima koji žive.
Sve je stvorio Šiva – Šiva čuvar.
Mahadeo! Mahadeo! On je stvorio sve,
trnov prut za kamilu, ishranu za stado
i majčino srce za pospanu glavicu,
o mali sine moj!*

PROLJEĆNA TRKA

*Čovjek ide čovjeku!
Viči svoj zov kroz džunglu!
Bio je naš brat, a sada od nas odlazi.
Čujte i sudite, o, vi narodi džungle!
Recite, ko da ga odvрати ili da ga zadrži?
Čovjek se vraća Čovjeku! On plače sad u džungli.
Bio je naš brat, a sad tuguje tugu!
Čovjek se vraća čovjeku! (o, voljeli smo ga svi u džungli) –
On ide za tragom čovjeka, a mi ga ne možemo slijediti.*

Dvije godine poslije velike bitke sa Crvenim psom i poslije Akeline smrti, Mougliju je bilo blizu sedamnaest godina. Izgledao je znatno stariji jer je morao mnogo toga da nauči, jeo je jaku hranu, a kupao se kad mu je bilo vruće ili kad je bio prašljiv, pa je sve to doprinijelo da ojača i razvije se više no njegovi vršnjaci. Mogao je jednom rukom da se objesi o najvišu granu nekog drveta i da se tako pola časa ljulja osmatrajući svud okolo po džungli. Mogao je da u trku zaustavi mladog bika i da ga glavom odbaci u stranu. Mogao je čak i da obori velikog modrog vepra koji živi u Sjevernim Močvarama. Do sada su ga se stanovnici džungle bojali zbog njegove mudrosti, a sad su počeli da ga se pribojavaju i zbog

njegove snage, pa kad je, svojim poslom, nekud mirno krenuo, svud oko njega se širio glas da on dolazi, pa su puteljci bili začas prazni. Ali pogled njegovih očiju je bio umiljat. Čak i kad se borio, njegove oči nisu gorjele kao Bagirine oči. Postajale su samo sve življe i življe i uzbuđenije; a to ni Bagira nije mogao da shvati.

Pitao je Mouglija o tome, a dječak se nasmijao i odgovorio:

– Kad propustim plijen, ja sam ljut. Ako dva dana bivam gladan, onda sam još ljući. Zar moje oči o tome ne govore?

– Usta su gladna, – odgovorio je Bagira – a oči ne govore. Lov, jelo, plivanje, sve je to isto – kao što je kamen isti – bilo suvo ili vlažno vrijeme.

Mougli ga je pogledao ispod svojih dugih trepavica a, kao obično, glava mu je počivala na Bagirinom tijelu. A Bagira je dobro poznavao svog gospodara.

Ležali su visoko, gore na obronku, s koga se vidjela Vaingunga, a pod njima se protezala jutarnja bijelozelena magla. Kad se diglo sunce, pretvorilo ju je u more crvenozlatnih mjehurova, pa se rasplinula, a niski zraci obasjali su travu na kojoj su se odmarali Mougli i Bagira. Bilo je to u vrijeme kad se završava hladno doba tako da su lišće i drveće izgledali kao svenuti i zgužvani, a kad bi vjetar dunuo, odasvud bi se začulo suvo šuškanje. Jedan uveli listić neprekidno je kuckao o granu, sam na vjetru. To je probudilo Bagira, pa on udahnu duboko jutarnji svježiji vazduh i nakašlja se, prevrnu se na leđa i šapama udari po listiću koji je iznad njega visio.

– Dolazi mijena godine – rekao je Bagira. – Džungla kreće prva. Uskoro će doba Novog Govora. A list to zna. Dobro je što je tako.

– Trava je suva – odgovorio je Mougli i povuče jedan busen. – Čak je i Oko Proljeća (a to je crvenkast cvijet latica svijenih u trubu, koje izgledaju kao da su od voska, a raste u travi) – čak je i Oko Proljeća zatvoreno a... Bagira, je li dostojno crnom panteru da tako leži i šapama mlata po vazduhu kao da je divlja mačka?

– Auh? – reče, Bagira. Izgledalo je kao da razmišlja o nečem.

– Rekao sam: je li dobro da crni panter tako leži, kašlje, mijauče i valja se? Ne zaboravi da smo ti i ja gospodari džungle.

– Naravno, tako je. Čuo sam šta si rekao, dječake – Bagira se prevrnu, pa sjede sav po bokovima prašnjav. (Baš je to bilo vrijeme kad mijenja dlaku). – Naravno da smo mi gospodari džungle. Ko je snažan kao Mougli? Ko je tako mudar?

Bilo je u njegovom glasu nečeg neobičnog, pa se Mougli okrete da vidi da mu se možda Crni Panter ne ruga, jer u džungli ima mnogo riječi koje isto zvuče, ali drugo znače.

– Rekao sam da smo mi zaista gospodari džungle – ponovio je Bagira. – Jesam li šta pogriješio? Nisam znao da Čovjekovo mladunče više ne leži na zemlji. Znači li to da hoće da leti?

Mougli je sjedio laktovima podbočen o koljena i gledao je dolinu u kojoj se rađao dan. Dolje, u šumi se neka ptica javila promuklim glasom probavajući prve note svoje proljetne trke. Bila je to samo sjena onog tečnog, umilnog zova koji će kasnije pjevati, ali Bagira je to čuo.

– Rekao sam da je blizu doba Novog Govora – reče panter mašući repom.
– Čujem, čujem, – odgovori mu Mougli – ali zašto ti drhtiš? Sunce je toplo.
– Pjeva Ferao, crveni djetlić – reče Bagira. – On ne zaboravlja. Vrijeme je da se i ja podsjetim svoje pjesme... – i, on poče da prede sam za sebe i da je mumlja, ali nije bio zadovoljan kako to izvodi.

– Mali brate, jesi li začepio uši? Nije ovo lovački zov nego moja pjesma za koju treba vremena da uvježbam.

– Zaboravio sam. Podsjetiću se kad dođe doba Novog Govora jer onda i ti i svi ostali pobjegnute i mene samog ostavite. Mougli je to ljutito rekao.

– Ali, ipak, Mali brate, – reče Bagira – nije baš uvijek...

– Rekao sam da jeste – reče Mougli ljut i pokaza kažiprstom. – Vi svi pobjegnute, a ja, pravi gospodar džungle moram sam da lutam. Kako je bilo lani kad sam htio da uzmem nešto šećerne trske sa polja Ljudskog Čopora? Poslao trkača – u stvari tebe sam poslao – do Hatija da dođe iduće noći i da mi svojom surlom nabere onu slatku travu.

– Zakasnio je jednu noć, – odgovori Bagira i malo se skupi – a onda ti je nabrao one slatke trave toliko koliko nijedno Čovjekovo mladunče ne bi moglo da pojede, pa da jede svake noći u Kišno doba. Nije to bila moja greška.

– Nije došao one noći kad sam mu poslao poruku. Ne, on je svud okolo trubio surlom i jurio kroz dolinu obasutu mjesečinom. Ostavio je za sobom trag kao da su tuda prošla tri slona jer nije htio da se krije između stabala. Igrao je, u mjesečini, pred kućama Ljudskog Čopora. Vidio sam ga, a on nije htio da dođe do mene. A ja sam gospodar džungle!

– Bilo je to doba Novog Govora – reče na to panter još uvijek ponizno. – Možda ga tada, Mali brate, nisi pozvao zovom pra-riječi? Slušaj kako pjeva Ferao i budi srećan!

Izgledalo je kao da se loše Mouglijjevo raspoloženje raspršilo. Ležao je poleduške, sa rukama pod glavom, sklopljenih očiju.

– Ne znam, a i šta me se tiče – reče pospano. – Hajde da spavamo, Bagira. Stomak mi je težak. Lezi mi pod glavu.

Panter se opet opruži uzdahnuvši jer je čuo kako Ferao stalno ponavlja i vježba svoju pjesmu jer je doba Novog Govora bilo na pragu.

U Indijskoj džungli godišnja doba se smjenjuju gotovo bez ikakvih vidnih promjena. Izgleda da postoje samo dva: suvo i kišno, ali, ako pažljivije posmatrate šta se dešava pod potocima kiša ili oblacima prašine, opazićete kako se ipak sva četiri godišnja doba nižu po svom pravilnom redu. Proljeće je najljepše jer mu nije zadatak da pokrije lišćem i cvijećem neki ogoljeli prostor, nego da ubrza rast svega onoga što visi na tek ozelenjelim granama kojima blaga zima nije dala da se razrastu i pomaže tamnoj, polu pokrivenoj zemlji da se ponovo osjeti mladom. A proljeće to čini tako uspješno da nigdje u svijetu nema ničeg sličnog proljeću u džungli. A postoji i jedan dan u kome se sva živa bića osjete strašno umornim, a svi mirisi koji lebde u teškom vazduhu, postaju stari i istrošeni.

Niko to ne bi mogao da objasni šta se dešava, ali se to osjeti. Onda, postoji još jedan dan – pogledom se ne bi moglo ocijeniti šta se dešava – a odjednom sve počinje da miriše

novom, prekrasnom snagom, a stanovnicima džungle brci počinju da drhte u korijenu, a zimska dlaka im opada u dugim, gustim čupercima. Padne neki put sitna kiša, pa se sve drveće, žbunje i bambusi, mahovine i biljke sočnog lišća probude, a sve to šumi pri rastu tako da se gotovo može oslušnuti i sa tim šumom, i danju i noću dopire i neko tiho zujanje. To je zvuk Proljeća – taj treperavi zvuk koji nije ni zujanje pčela, ni huk vodopada, ni vjetar u krošnjama, nego to prede topla, srećna zemlja.

Do ove godine Mougli je uživao posmatrajući mijene u godini. Uvijek je on prvi ugledao Oko Proljeća u travi i prvi talas proljetnih oblaka sa kojima ništa u džungli ne može da se uporedi. Njegov glas mogao je da se čuje na svim vlažnim, zvijezdama obasjanim cvjetnim stazama, miješao se među glasove žaba ili se čuo kako se ruga glupim sovama koje huću u bijelim noćima. Kao svi stanovnici džungle i on je najviše volio da u proljeće luta daleko, da trči od veselja u toplom vazduhu i po četrdeset ili pedeset milja na dan, od sumraka do prve jutarnje zvijezde, a onda se vraćao zadihan, srećan i okićen neobičnim cvjetovima. Četiri brata ga nisu pratila u tim proljetnim lutanjima nego su, zajedno sa ostalim vukovima, pjevali svoju pjesmu. Stanovnici džungle imaju u proljeće mnogo šta da urade, pa je Mougli mogao da čuje kako grokću, ili cvile ili zvižde, svak na svoj način. U to doba su im glasovi drukčiji i to je jedan od razloga što se proljeće u džungli zove doba Novoga Govora.

Ali, ovog proljeća, kao što je rekao Bagira, "stomak mu je otežao". Otkako su se mlade bambusove trske osule tamnim pjegama, on je očekivao jutro u kome će se mirisi promijeniti. I, onoga jutra kada se to desilo i kad je Mor-Paun, sav u novim bojama bronz, plavila i zlata počeo da se javlja u šumama obavljenim maglom, i kad je Mougli otvorio usta da uzvratu zov – riječi nisu mogle da se probiju između zuba i obuzelo ga je neko čudno osjećanje od prstiju na nogama do kose – osjećanje da je nesrećan, pa je pogledao da se nije gdje ubo na trn. Mor je vikao o novim mirisima i ptice su to prihvatile, a sa stijena pored Vaingunge čulo je Bagirino promuklo zavijanje – zavijanje koje je čas zvučalo kao kliktanje orla, a čas kao rzanje konja. Čulo se i lajanje i skakanje Bandar Loga u tek propupalim granama u krošnjama, a Mougli je stajao grudi punih želje da odgovori Moru, ali od osjećanja nesreće koje ga je mučilo, mogao je samo da kratko uzdiše.

Posmatrao je svud oko sebe, ali nije mogao da vidi ništa drugo sem Bandar Loga koji su skakali u krošnjama i Mora raširenog repa koji je igrao ispred njega.

– Mirisi su se promijenili – kriještao je Mor. – Dobar ti lov, Mali brate! Zašto ne odgovaraš?

– Mali brate, dobar lov! – zviždao je Čil i njegova ženka koji su zajedno sletjeli dolje. Proletjeli su tako blizu Mouglija, da mu je na nosu ostalo nekoliko pahuljica njihovog bijelog paperja.

Odjednom se prosu laka proljetna kiša – Slonovska kiša kako je u džungli zovu – i opasa džunglu na oko pola milje uokolo, pa smoči lišće i nestade u dvostrukoj dugi i lakoj grmljavini. Začu se kratko proljetno zujanje, pa se zatim utiša tako da je izgledalo da su se svi u džungli odjednom oglasili. Svi sem Mouglija.

– Jeo sam dobru hranu – reče sam sebi. – Pio sam zdravu vodu. Zašto me onda u grlu steže i gori kao onda kad sam zagrizao korijen sa plavim pjegama za koji je Kornjača Uu rekla da je za jelo. Teško mi je stomaku, a grub sam bio sa Bagirom i grubo sam razgovarao i sa drugima, a oni su moje pleme. Eto, čas mi je vruće, a čas hladno, a sad mi nije ni vruće ni hladno nego sam ljut zato što ne znam šta mi je. Hu hu! Vrijeme je za trku! Noćas ću preći preko planinskog grebena. Da, krenuću u Proljetnu trku do Sjevernih Močvara i natrag. Lovio sam suviše dugo, suviše lako. Sa mnom će i Četvorica jer su se ugojili kao bijele larve.

On zazva, ali nijedan od Četvorice nije odgovorio. Otišli su daleko izvan domašaja sluha, pjevali su proljetne pjesme – pjesmu o Mjesecu i o Sambaru – sa ostalim vukovima iz Čopora. Jer, u proljeće stanovnici džungle ne osjećaju razliku između dana i noći. Mougli je zalajao oštrim glasom svoj zov, ali je na njega samo začuo podrugljivo zavijanje pjegave divlje mačke koja je lunjala između drveća u potrazi za prvim ptičijim gnijezdima. Mougli je sav zadržtao od bijesa i napola izvukao svoj nož. A onda se uozbilji iako nikog nije bilo tu ko bi mogao da to opazi, i u nekoliko snažnih skokova otisnu se niz brdo dignuta čela i namrštenih obrva. Ali, niko iz njegovog roda nije ga ni za šta pitao jer su svi bili obuzeti samim sobom.

– Da, – reče Mougli sam sebi, iako je u srcu osjećao da nije u pravu – trebalo bi da Crvene Dole siđu sa Dekana ili da Crveni Cvijet zaigra među bambusima, pa da cijela džungla dojadi kod Mouglija i da ga časti velikim imenima koja pripadaju slonu. A sad, samo zato što je Proljetno Oko crveno a Mor, glupan, mora u svojoj proljetnoj igri da pokazuje gole noge, sva je džungla pošasavila kao Tabaki... Tako mi bika kojim sam otkupljen!

Ja sam gospodar džungle, jesam li ili nisam? Stanite! Šta ćete tu?

Dva mlada vuka iz Čopora jurila su stazom tražeći zgodno mjesto za borbu. (Sigurno se sjećate da Zakon džungle zabranjuje da se vukovi bore ako Čopor može da ih vidi). Dlaka im se na vratovima narogušila kao žica, lajali su, bijesni se spremajući za prvu borbu. Mougli skoči pred njih i rukama ih zgrabi za vrat kao što je činio u igri ili za vrijeme lova jer je htio da rastavi vukove. Ali, do tada se još nikad nije umiješao u Proljetnu borbu. Vukovi skočiše, oboriše ga na zemlju i ne prozborivši ni riječi dohvatiše se u koštac valjajući se jedan preko drugog.

Mougli se dočeka na noge i nije pao, istrgao je nož i iskezio svoje bijele zube u namjeri da ubije oba vuka samo zato što se nisu umirili kad im je naredio da se zaustave iako svaki vuk ima puno pravo da se bori. Skakao je sad oko njih, povijenih ramena i ruku koje su se tresle, spreman da zada dvostruk udarac čim borba jenja; ali dok je čekao, snaga mu iščili iz tijela, on spusti nož, i smiri se posmatrajući.

– Mora da sam pojeo nešto otrovno – pomisli on glasno. – Otkako sam rasturio skupštinu Crvenim Cvijetom – otkako sam ubio Šir Kana – niko iz Čopora nije mogao da me obori. A ovo su mladi vuci iz čopora, mladi lovci! Moje snage je nestalo i ja ću umrijeti. O, Mougli, što ih nisi obojicu ubio?

Borba je trajala sve dok jedan od vukova nije pobjegao, a Mougli je ostao sam na bojištu posmatrajući čas svoj nož, čas ruke i noge, a ono osjećanje nesreće, koje mu je do tada bilo nepoznato, plavilo ga je kao što voda plavi balvan.

Te noći krenuo je u lov rano, a jeo je vrlo malo da bi ostao lak za svoju Proljetnu trku. Jeo je sam, jer su svi u džungli otišli svojim putem da pjevaju ili da se bore. Noć je bila sasvim "bijela", kako se to u džungli kaže. Izgledalo je kao da je od jutra sve što je ozelenjelo poraslo koliko inače poraste za mjesec dana. Iz grana na kojima je do juče visilo suvo lišće sad je strujao svjež sok, kad ih je Mougli lomio. Mahovina se toplo i meko uvijala pod njegovim stopalima, mlada trava je bila nježna i meka, a svi glasovi u džungli zvučali su kao kad zvoni najdublja žica na harfi kad je dodirne mjesec – Mjesec Novoga Govora, koji rasipa svoj sjaj po stijenama i vodama, zavlači se među drveće i loze i prosipa između milion listova. Zaboravljajući na svoju nesreću, Mougli je sam glasno zapjevao od zadovoljstva, pa krenu na svoju proljetnu trku. Više je to ličilo na let jer je krenuo niz strmu padinu koja je vodila do Sjevernih Močvara kroz srce velike džungle, u kojoj se, na mekoj zemlji, nije mogao da čuje bat njegovih nogu. Onaj koji je odrastao među ljudima, teško bi mogao da se kreće, makar i spotičući se pod mjesečevim sjajem, ali Mouglijevi izvježbani mišići sad su ga nosili kao pero. Kad bi mu se pod nogama našao neki panj ili sakriven kamen, on je mogao da održi ravnotežu bez velikog napora i nije morao da se zaustavlja u trci. A kad se umorio, znao je da kao majmun istegne obje ruke do prve lijane i da tako, više lebdeći nego penjući se uz stabla, stigne do najviših grana i da onda juri kroz krošnje sve dok mu to ne bi dosadilo, pa se onda opet, u velikom luku, spustio na zemlju. Jurio je preko jaruga između vlažnih stijena gdje se jedva diše od zagušujućeg mirisa Noćnog Cvijeta i rascvjetalih lijana. Jurio je preko tamnih puteljaka na koje je mjesečina padala u divnim šarama koje liče na pod u nekoj crkvi. Jurio je kroz grmlje čije su mlade grane grebale njegove grudi ili se povijale oko njegovog pasa, pa preko stjenovitih brežuljaka na kojima je preskakao s kamena na kamen preko skrovišta mladih lisica. Iz velike daljine čuo je divljeg vepra kako oštri zube o neko stablo i vidio je kako, kad je tuda naišao, vepar skida koru sa stabla, a iz gubice mu se cijedi pjena, a oči mu užareno plamte. Onda je skrenuo tamo gdje je čuo kako se sudaraju rogovi jelena i vidio je dva bijesna sambara kako se bore spuštenih glava, a njihova krv, koja je šikljala iz rana, izgledala je pod mjesečevom svjetlošću, kao da je sasvim crna. U trščaku je čuo krokodila Džakala kako riče kao vo, a onda je naletio na klupko zmija-otrovnica, ali nisu stigle da ga ugrizu jer je on već odjurio dalje, preko blistavog pijeska i opet ušao u duboku džunglu.

Jurio je, vikao i pjevao i vjerovao je da je te noći on najsrećnije biće u cijeloj džungli, sve dok ga jak miris cvijeća nije upozorio da je već stigao u blizinu močvara koje se nalaze daleko iza najudaljenijih lovišta.

Onaj koji je odrastao među ljudima ovdje bi, već poslije trećeg koraka, morao da potone, ali Mouglijeve noge su bile spretne kao da vide, pa su pronalazile put s busena na busen, s gomile zemlje na drugu i nije im bila potrebna pomoć očiju. Tako je stigao do sredine blatišta, a svud oko njega su se divlje patke uznemirile, pa je onda sjeo na jedan

panj, obrastao u mahovinu, koji je napola virio iz močvare. A močvara je svud oko njega bila budna, jer u proljeće ptice spavaju lakim snom, pa po svu noć čitava jata lijeću i dolijeću.

Niko se nije obazirao na Mouglija koji je sjedio sam, među trskama, pjevao svoje pjesme bez riječi i pregledao da mu se nije u otvrdle tabane zabio koji trn. Kao da je ovo osjećanje nesreće ostalo daleko za njim, u džungli i, baš kad je htio da otpočne novu pjesmu, to se osjećanje povratilo, ali sad deset puta jače no prije. Bilo je još teže što je u tom času mjesec zašao.

Mougli se ozbiljno uplašio.

– Evo ga opet! – reče on gotovo glasno. – Ide za mnom.

On se osvrnu i pogleda preko ramena da vidi da nije ko za njim. – Nema nikoga!

Noćni zvuči su se i dalje čuli, ali ni ptica ni zvijer ga ništa nisu pitali, pa se osjećanje usamljenosti opet pojavi.

– Mora da sam pojeo otrov – reče on preplašeno. – Izdaje me snaga. Strah me je – u stvari nije mene strah.

Mougli se u stvari uplašio što nije mogao da umiri ona dva vuka. Akela, pa čak i Fao odmah bi ih smirili. Ali, Mougliju to nije pošlo za rukom.

– To je sigurno znak da sam se otrovao... Ali, ko misli na mene u džungli? Svi pjevaju i bore se, jure u Čoporu po mjesecini, a ja – Hai Mai! – Eto, ja umirem sam u močvari od otrova koji sam pojeo!

Bilo mu je toliko žao samog sebe da je gotovo zaplakao.

– Kasnije će me naći kako ležim sam u ovoj crnoj vodi – nastavi on. – Ne, vratiću se u svoju džunglu, hoću da umrem na Stijeni Savjeta, a moj dragi Bagira, ako ne bude zauzet pjevanjem u dolini, stajaće pored mog tijela da ne bi Čil sa mnom uradio ono što je učinio sa Akelom.

Ote mu se velika topla suza i pade na koljeno. Iako je bio tako sam, Mougli je odjednom osjetio da je srećan što je tako jadan – ne znam hoćete li moći da razumijete takvu vrstu sreće?

– Da, kao što je Čil učinio sa Akelom – ponovio je Mougli – one noći kad sam spasao cijeli Čopor od Crvenog psa.

– Akela mi je govorio mnogo toga prije nego što je umro, jer kad se umire, onda se sva utroba mijenja. Rekao je... Rekao, ali ne, ja pripadam samo džungli!

On je bio toliko uzbuđen kad se sjetio svih pojedinosti velike borbe na obalama Vaingunge da je posljednje riječi naglas vikao, pa ga je u močvari čula jedna bivolica, skočila iznenađeno i zamukala:

– Čovjek!

– Uuuuh? – odgovori Miza, bivo. (Mougli je čuo kad se okrenuo u blatištu). – Nije to Čovjek! To je onaj golišavi vuk iz Sionskog čopora. U ovakvim noćima on dolazi ovamo.

– Uuuuh, – odgovori bivolica, pa nastavi da pase – ja sam mislila da je to čovjek.

– Kažem ti da nije! Hej, Mougli, jesi li u opasnosti? – zamuka bivo.

– Hej, Mougli, jesi li u opasnosti? – dječak ponovi podrugljivo. – Ti, Mizo, samo misliš o tome ima li kakve opasnosti. Šta ti je stalo do Mouglija koji noću juri kroz džunglu i čuva vas, šta te se on tiče?

– Kako glasno viče! – reče bivolica.

– Svi oni tako viču, – prezrivo reče Miza – svi oni znaju da počupaju travu, a ne znaju da je jedu.

– Samo za ovo što si sad rekao – reče Mougli – i još za manje ja bih te još za vrijeme prošlih kiša potjerao iz blatišta, pa bih na tebi jahao svuda kroz močvaru.

Mougli ispruži ruku da slomije trsku, ali mu ona nemoćno pade. Miza je žvakao i preživao pored svoje bivolice.

– Neću ovdje da umrem – naljuti se Mougli. – Rugali bi mi se i Miza, koji je istog roda kao Džakal i svinja bi mi se rugala. Idem odavde, pa ćemo vidjeti šta će se desiti. Nikad još nisam krenuo na ovakvu proljetnu trku – čas mi je vruće, a čas hladno. Diži se, Mougli!

Prije nego što je krenuo nije mogao da odoli a da Mizu ne ubode malo vrhom noža. Bik iskoči iz blata kao da je pukao top, a Mougli je htio da prsne od smijeha.

– Pričaj sad gdje hoćeš, Mizo, da te je golišavi vuk iz Sionskog čopora potjerao – doviknu mu Mougli.

– Ti vuk? – frktao je bik udarajući kopitom u blatu. – Sva džungla zna da si bio čoban kod pripitomljenih bivola – čovjek koji galami u prašim, dolje u poljima. Ti da si iz džungle! Zar bi pravi lovac kao zmija puzao među pijavicama i, samo zato da se našali, i to neukusno našali, zar bi me osramotio pred mojom bivolicom? Izlazi na suvo, a ja ću ti... Ja ću...

Miza je sav zapjenio jer je među svim stanovnicima džungle bio najprgaviji.

Mougli je gledao kako se ljuti i puše. Kad se prskanje blata malo smirilo, pa je Miza mogao da ga čuje, Mougli mu reče:

– Koji se to ljudski čopor nastanio ovdje blizu močvara, Mizo? Ne poznam dobro svu džunglu.

– Kreni na sjever! – rekao je ljutiti Miza jer ga je Mougli odista snažno ubo. – Šališ se glupo kao pravi čobanin. Idi pa ispričaj onima što žive u selu na kraju močvare.

– Ljudski čopor ne voli priče o događajima iz džungle, a osim toga, Mizo, imao ti jednu više ili jednu manje ogrebotinu, to nije nikakav razlog zbog koga bi trebalo sazivati Savjet. Idem da vidim to selo. Da, idem. A sad mir! Ne dolazi ti svake noći gospodar džungle da te čuva.

Mougli izađe iz blatišta na suvo, a znao je da ga tu Miza neće napasti, pa dok je dalje jurio, smijao se od srca bivoljoj ljutnji.

– Ipak me nije napuštala sva snaga – reče Mougli. – Možda otrov nije stigao do kostiju. Gle, kako tamo dolje sija zvijezda! Gledao je u tu zvijezdu sakrivši oči rukama.

– Tako mi bika kojim sam otkupljen, – reče on – to je Crveni Cvijet – Crveni Cvijet pored kog sam ležao prije nego što sam došao u čopor vukova na Sionima. Kad sam vidio cvijet, mogu da se vratim.

Močvara se završavala u dolini u kojoj je gorjela svjetlost. Mougliju nije više bilo stalo do toga šta ljudi rade, ali ove noći ga je svjetlo Crvenog Cvijeta posebno privlačilo.

– Hoću da vidim, – reče Mougli – hoću da vidim je li se ljudski čopor promijenio.

Zaboravio je da nije više u svojoj džungli u kojoj je bio pravi gospodar, pa je bezbrižno pojurio kroz rosnu travu sve do kolibe u kojoj je gorjela vatra. Dočeka ga lavež tri ili četiri psa jer je stigao do ograda u selu.

– Ho! – reče Mougli, a vučjim režanjem je umirio pse. – Šta će ti to, Mougli, da dolaziš u ljudski čopor?

Protrljao je usta na onom mjestu gdje ga je udario kamen kad ga je ljudski čopor najurio.

Otvoriše se vrata kolibe i na njima se pojavi žena koja pogleda u noć. Unutra je zaplakalo dijete, pa mu je žena doviknula:

– Spavaj, spavaj! Mora da je dolazio šakal, pa je probudio pse. Još malo, pa će svanuti.

Mougliju se učini da ga trese groznica. Glas mu je bio poznat, ali, da bi bio siguran, on viknu tiho, iznenađen i sam što mu se vratio ljudski govor:

– Mesua, o Mesua!

– Ko me to zove? – povika žena drhćući.

– Zar si me zaboravila? – upita Mougli, a grlo mu se steglo dok je to izgovorio.

– Ako si Ti, reci mi kako sam te zvala?

Žena je pritvorila vrata i rukama je pridržavala grudi.

– Natu! Ohe! Natu! – odgovori joj Mougli, jer je, kao što znate, to bilo ime kojim ga je Mesua zvala kad je došao u ljudski čopor.

– Dođi, sine moj! – pozva ga ona i Mougli pođe ka svjetlosti i pogleda u Mesuu, ženu koja je bila dobra prema njemu i koju je on; prije mnogo godina, spasio od gnjeva ljudskog čopora.

Sad je bila stara i sijeda, ali joj se oči i glas nisu izmijenili. Kao što biva obično kod žena, ona je mislila da se Mougli nije promijenio, pa ga je sad začuđeno posmatrala od grudi do glave, koja je stigla do do vratka.

– Sine moj – šaputala je ona, a onda je klekla pred njegove noge. – Ne, to više nije moj sin, to je neki bog iz šume. Ahaj!

Mougli je stajao osvijetljen crvenom svjetlošću lampe – visok, jak i lijep, duge crne kose koja mu je pala po ramenima, a nož mu je visio o vratu, imao je vijenac bijelog jasmína u kosi, pa je morao ljudima da izgleda kao šumski bog iz mnogih priča o džungli.

Dijete koje je gotovo zaspalo sad se diže i zaplaka od straha. Mesua mu priđe da ga smiri, a Mougli je i dalje stajao i posmatrao lonce i krčage, sudove sa žitom i sve ono što ljudima treba na radu.

– Šta hoćeš da jedeš ili da piješ? – šaptala je Mesua. – Sve što imamo, pripada tebi jer ti mi dugujemo svoje živote. Nego, reci mi, zar si to zaista ti, ti koga sam zvala Natu ili si neki bog?

– Ja sam Natu – odgovori joj Mougli. – Došao sam iz daleka. Ugledao sam svjetlost, pa sam došao ovamo. Nisam znao da ću tebe ovdje naći.

– Kad smo otišli u Kanivaru, – ispriča mu Mesua još uvijek zaplašena – Englezi su htjeli da nas zaštite od onih seljaka što su htjeli da nam spale kuću. Sjećaš li se toga?

– Nisam to zaboravio.

– Kad smo krenuli natrag u ono selo rđavih ljudi, to selo više nismo mogli da nađemo.

– Sjećam se i toga – reče Mougli, a nosnice su mu drhtale.

– Zato je moj muž došao da radi u poljima, pa kako smo zaradili malo zemlje, jer je on vrijedan i jak, došli smo ovdje. Nije ta zemlja dobra kao u onom selu, ali, nama mnogo ne treba za nas dvoje.

– Gdje je onaj čovjek što je kopao zemlju one noći?

– Umro je prije godinu dana.

– A ko je to? – upita Mougli i pokaza na dijete.

– To je moj sin koji se rodio za vrijeme pretprošlih kiša. Ako si bog, blagoslovi ga blagoslovom džungle jer će ga onda tvoji čuvati, tvoje pleme, jer si i nas sačuvao one noći.

Mesua diže dijete koje se više nije plašilo, pa htjede da dohvati nož da se igra s njim. Mougli odmaknu male ruke.

– Ali, ako si Natu koga je oteo tigar, – reče Mesua plačući – onda znaj da je to tvoj mlađi brat. Blagoslovi ga onda kao stariji brat.

– Hai Mai! Ja ne znam šta je to blagoslov? Ja nisam bog ni njegov brat, ali... O, majko, moje srce je tako teško. On zadrhta i spusti dijete na tlo.

– Naravno, – odgovori Mesua koja je sad radila nešto oko lonca – to je zato što noću juriš kroz močvaru. Mora da si dobio groznicu, pa ti se uvukla u kosti.

Mougli se nasmijao od pomisli da bi džungla mogla ma u čemu da mu naškodi.

– Naložiću vatru, pa ćeš popiti vrućeg mlijeka. Skini taj vijenac od jasmina jer je njegov miris isuviše težak za našu malu kolibu.

Mougli je sjeo i lice pokrio rukama. Osjećao se neobično kao da je pojeo otrov, bilo mu je mučno i u glavi mu se vrtjelo. Pio je vruće mlijeko u velikim gutljajima, a Mesua ga je milovala po ramenima iako nije bila sigurna je li to njen sin Natu iz onih divnih dana ili je to neko čudno stvorenje iz džungle, ali je bila sretna što je živ i što je od krvi i mesa.

– Sine, – reče mu ona na kraju, a oči su joj sjale od ponosa – je li ti ko rekao da si ti najljepši među svim ljudima?

– Ha? – upita Mougli jer tako nešto nikada nije čuo. Mesua je bila presrećna, pa se blago nasmijala. Vidjela je po njegovom izrazu lica da ne zna o čemu ona govori.

– Znači, ja sam ti to prva rekla? Dobro je što je tako, iako majka sinu ne treba da govori prijatne stvari. Ja nisam takvog muškarca još nikada vidjela.

Mougli se osvrtao i htio je da vidi svoja leđa, a Mesua se smijala i smijala da je i Mougli, na kraju počeo da se smije sa njom iako nije razumio o čemu se radi, a dijete je trčkaralo među njima i ono se takođe smijalo.

– Ne smiješ da se smiješ svom bratu – rekla mu je Mesua. – Ako budeš bar upola tako

lijep, naći ćemo za tebe kraljevu kćer, pa ćeš se s njom vjenčati i onda ćeš jahati na velikim slonovima.

Mougli nije shvatao o čemu ona govori, a vruće mlijeko mu je toliko prijalo da je počeo san da ga hvata jer je pretrčao oko četrdeset milja. Zato se on savi na podu i odmah zaspa tvrdim snom, a Mesua mu skloni kosu sa lica i pokri ga ćebetom. Bila je presrećna. Kao što to biva u džungli, on je spavao cijelu noć i cijeli dan jer se ovdje osjećao miran i zaštićen, to su mu instinkti govorili, i on je mogao mirno da spava. Probudio se naglo, i skočio jer mu se od pokrivača koji mu se popeo na lice, učinilo da je upao u klopku, pa se odmah ispravio spreman za borbu, uhvatio je nož i počeo da koluta polusnenim očima.

Mesua se nasmijala i donijela mu za večeru tvrde kolače ispečene u vatri, riže i nešto kiselo – upravo onoliko koliko mu je trebalo da dočeka večernji lov. Miris rose u močvari probudio je u njemu glad, pa je postao nemiran. Htio je da završi svoju proljetnu trku, ali dijete nije htjelo da mu side s koljena, a Mesua je htjela da mu očešlja divnu, dugu kosu. Ona ga je češljala i pjevala mu čudne pjesme za djecu. Nazivala ga je svojim sinom, a onda je molila da bude dobar prema njenom djetetu i da ga obdari svojim moćima iz džungle. Iako su vrata u kolibi bila zatvorena, Mougli je začuo dobro poznat šum. Mesua se zaprepastila kad se na vratima pojavila velika, siva šapa i začulo se zabrinuto zavijanje Sivog brata.

– Izlazi i čekaj! Zašto nisi došao kad sam te zvao? – reče Mougli govorom džungle, a nije se ni okrenuo. Velika siva šapa nestade.

– Molim te nemoj, nemoj da vodiš svoje slugе sa sobom – zamoli ga Mesua. – Ja... mi smo uvijek bili u dobrim odnosima sa džunglom.

– Ne brini se ništa – reče joj Mougli i diže se. – Ne zaboravi onu noć kad ste krenuli u Kanivaru. Sjeti se koliko je takvih stvorenja bilo ispred i iza tebe. Ali, sad vidim da ni u proljeće stanovnici džungle ne zaboravljaju uvijek. Majko, ja idem.

Mesua se ponizno povuče u stranu – mora da je to ipak bio šumski bog, pomisli ona. Ali, kad se njegova ruka već našla na vratima, progovori u njoj majka i njene ruke se sklopiše oko Mouglijevog vrata.

– Vрати se opet! – šaputala je ona. – Bio ti moj sin ili ne, vrati se jer te volim – gle, i on je žalostan.

Dijete je plakalo što je čovjek sa blistavim nožem odlazio.

– Vрати se, – ponavljala je Mesua – bilo noću ili danju, nikad vrata za tebe neće biti zatvorena.

Mouglijevu grlo se stezalo kao da mu neko povlači vratne žile, pa je izgledalo kao da jedva može da izusti riječ kad je rekao:

– Sigurno ću opet doći.

– A sada, – reče on i odgurnu vučiju glavu koja mu se na pragu kolibe počе da umiljava – sad ću s tobom da porazgovaram, Sivi brate. Što nijedan od Četvorice nije došao kad sam vas zvao, tako davno?

Tako davno? Pa to je bilo prošle noći. Ja sam... Mi smo pjevali u džungli nove pjesme

jer je došlo doba Novog Govora. Sjećaš li se?

– Istina je.

– I čim smo ispjevali pjesme, – nastavi ozbiljno Sivi brat – krenuo sam za tvojim tragom. Pobjegao sam od ostalih i slijedio tvoje stope. Nego, šta si ti radio Mali brate kad si jeo i spavao sa Ljudskim čoporom?

– Da ste došli kad sam vas zvao, ne bih to činio – odgovori Mougli i naže u trk.

– A šta će sad biti? – upita Sivi brat.

Mougli je upravo htio da odgovori kad se na puteljku koji je vodio na kraj sela pojavi djevojka u bijeloj haljini. Sivi brat u trenutku nestade, a Mougli se sakri u žitu. Kad se zeleno žito sklopilo za njim i on kao duh nestao, gotovo je mogao rukom da je dotakne. Djevojka je vrisnula jer je mislila da je vidjela priviđenje, a onda odahnu. Mougli onda odmaknu klasje rukama i dugo je za njom gledao dok se nije izgubila iz vida.

– A sad ne znam, – reče on uzdahnuvši – sad ne znam zašto niste došli kad sam vas zvao?

– Išli smo tvojim tragom, slijedili smo te – ponavljao je Sivi brat ližući Mougliju pete.

– Išli smo stalno za tobom sem u doba Novog Govora.

– A da li biste išli za mnom i u Ljudski čopor? – prošapta Mougli

– Zar nisam s tobom pošao one noći kad te Čopor najurio? Ko te probudio dok si ležao u žitu?

– Jesi, ali opet?

– Zar nisam išao za tobom i ove noći?

– Jesi, ali opet i opet? I kad bi to opet bilo, Sivi brate?

Sivi brat je ućutao. Kad je progovorio, on reče više za sebe:

– Crni je govorio istinu.

– Šta je rekao?

– Čovjek se vraća Čovjeku na kraju. Rakša, naša majka govorila je...

– Tako je govorio i Akela u noći Crvenog psa – dodade Mougli.

– Tako kaže i Kaa, a on je najmudriji.

– A šta ti kažeš, Sivi brate?

– Jednom su te izbacili i to grubim riječima. Razbili su ti kamenom usta. Poslali su Buldea da te ubije. Oni su htjeli da te bace u Crveni cvijet. Ti, a ne ja, rekao si da su to đavoli i bezumnici. Ti, a ne ja, ja slijedim svoje pleme – pustio si džunglu na njih. Ti, a ne ja ispjevao si gorku pjesmu o njima, gorču nego što je naša pjesma o Crvenom psu.

– Ja te pitam šta ti kažeš?

Govorili su dok su zajedno trčali. Jedno vrijeme je Sivi brat jurio pored njega bez odgovora a onda, između dva skoka, odgovori:

– Mali čovječe, gospodar džungle, Rakšin sine, brate moj po skrovištima, iako to zaboravim u proljeće, tvoj trag je moj trag, tvoj zaklon je i moj zaklon, tvoj lov je i moj lov. Tvoja borba na život i smrt je i moja borba na život i smrt. Govorim u ime moje troje braće. Šta ćeš ti odgovoriti džungli?

– Dobro si to smislio. Ne smije se kasniti kad se lovi. Trči i sazovi Savjet na Stijeni jer hoću da im kažem šta sam naumio. Ali, možda neće doći jer u doba Novog Govora svi na mene zaborave.

– Zar ti nisi ništa zaboravio? – upita ga Sivi brat osvrćući se i onda pojuri, a Mougli za njim, zamišljen.

Da je bilo ma koje drugo doba u ovoj prilici bi se sakupila sva džungla, nakostriješili bi dlaku, ali sad su svi bili obuzeti lovom i borbama, ubijanjem i pjevanjem. Sivi brat je jurio i sazivao govoreći:

– Gospodar džungle hoće da se vrati među ljude. Dođite na Stijenu Savjeta.

A stanovnici džungle, srećni i zauzeti sobom, odgovarali su:

– Ako ode, vratiće se kad počnu ljetne vrućine. Kiše će ga potjerati. Ti juri sa nama i pjevaj, Sivi brate!

– Gospodar džungle hoće da se vrati među ljude! – ponavljao je Sivi brat.

– Ili... Juava! Zar je zato doba Novog Govora manje lijepo? – odgovorili su svi.

Zato se desila da je Mougli, kad je teška srca došao na dobro upamćenu stijenu kod koje je primljen na Skupštini, našao samo Četvoricu, Balua koji je bio od starosti gotovo slijep i otežao, hladnokrvnog Kaa koji se sklupčao na upražnjenom Akelinom mjestu.

– Zar tvoj trag ne završava ovdje, Čovjekovo mladunče? – reče Kaa kad se Mougli spusti na zemlju lica pokrivena rukama. – Plači, samo plači. Mi smo iste krvi, ti i ja, čovjek i zmija zajedno.

– Zašto nisam umro pod Crvenim psom? – ječao je dječak. – Snaga me napustila, a ne radi se o otrovu. I danju i noću čujem dvostruke stope na svom tragu. Kad se osvrnem, učini mi se kao da se neko tog časa sakrio. Idem i gledam iza stabala, a tamo nikog nema. Zovem, a niko ne odgovara. A sve mi se čini kao da neko sluša kad zovem. Kad legnem, ne nalazim odmora. Krenuo sam u proljetnu trku, ali me ona ne smiruje. Pođem da se kupam, ali ne mogu da se rashladim. Muka mi je od ubijanja, ali nemam volje da se borim ako neću i ubiti. Crveni cvijet mi je u tijelu, kosti su mi kao voda... i... ja ne znam šta znam.

– Čemu tolike riječi? – reče Balu okrećući glavu prema mjestu na kome je Mougli ležao. – Akela je na rijeci rekao da će Mougli odvući Mouglija u Ljudski čopor. I ja sam to rekao. Ali, ko još sluša Balua. Bagira – gdje je noćas Bagira? I on to zna. Takav je Zakon.

– Kad smo se sreli u Hladnim pećinama, Čovjekovo mladunče, ja sam to već tada znao – reče Kaa izvijajući se malo svojim moćnim tijelom. – Čovjek se vraća Čovjeku na kraju iako ga džungla ne izgoni.

Četvorica su gledala jedan u drugoga, pa onda u Mouglija zbunjenog poslušno.

– Džungla me, znači, ne izgoni? – promuca Mougli. Sivi brat i Trojica zarežaše Ijutito:

– Dok smo mi živi, niko se neće usuditi... – ali Balu ih prekide:

– Ja sam te učio Zakonu Džungle. Sad ja treba da govorim – reče on. – Iako više ne vidim stijene pred sobom, ja ipak daleko vidim. Mala žabo, idi svojim putem. Treba da osnuješ svoj rod u svome čoporu, ali ako ti zatreba noga, ili zub, ili oko, ili riječ saopštena tiho u noći, sjeti se, gospodar džungle, džungla će odgovoriti na tvoj poziv.

- I srednja Džungla je uz tebe, – reče Kaa – ja ne govorim u ime malo njih.
- Hai Mai, braćo moja – zaplaka Mougli, a ruke su mu se tresle od jecanja. – Ja ne znam šta znam! Ja ne bih htio da idem! Iako me tamo vuku obe noge. Kako da sve napustim ove noći?
- Nai, pogledaj Mali brate – govorio je Balu. – Ne treba da se stidiš svog lova. Kad se pojede med, ostaje košnica prazna.
- Kad skinemo svoju košuljicu, ne možemo ponovo da je obučemo – reče Kaa.
- Čuj me, najdraži od svih – reče Balu. Ne postoji riječ ili volja koji bi mogli da te zadrže. Diži glavu. Ko smije šta da pita gospodara džungle? Znam kad si se ovdje igrao sa bijelim kamenčićima, kad si bio još samo mala žaba, a i Bagira te vidio koji te otkupio bikom koga je tek bio ubio. Od one noći kad smo te gledali, živi smo još nas dvojica, jer je Rakša, tvoja majka, umrla sa tvojim ocem. Stari Čopor je izumro. Znaš kud je otišao Šir Kan, a Akela je umro među "dolama" gdje je bilo mjesto i za ostale iz Sionskog čopora da nije bilo tvoje mudrosti i snage. Ostale su samo stare kosti. Ne traži oprostaj sad, Čovjekovo mladunče, nego se gospodar džungle oprašta od Čopora, jer mijenja svoje pute. Ko ima šta da pita čovjeka koji odlazi?
- Ali Bagira i bik kojim sam otkupljen – reče Mougli. – Ja ne bih htio...
- Njegove riječi presiječe rika i lomljava u šipražju i pred njega izađe Bagira, lak, strašan i snažan kao uvijek.
- Što se toga tiče, – reče on, i ispruži još vlažnu desnu šapu – ja nisam zbog toga došao. Bio je to dug lov, a sad je mrtav, dolje u šipražju, bik – dvogodac, bik koji te oslobodio. Mali brate. Svi su dugovi plaćeni. A što se ostalog tiče, moja riječ je i Baluova riječ. – Bagira je lizao Mouglijevu nogu.
- Sjeti se da te Bagira volio – zaplaka on i nestade. Dolje pod brežuljkom ponovo se javio, dugo i glasno:
- Dobar ti lov na novom tragu, gospodaru džungle! Sjeti se, Bagira te volio!
- Čuo si – reče mu Balu. Nema više šta da se govori. Idi sad, ali prvo priđi ovamo, o, ti mudra mala žabo, dođi kod mene.
- Teško je promijeniti kožu – reče Kaa dok je Mougli jecao i jecao glave zagnjuren u krzno slijepog medvjeda sa rukama oko njegovog vrata. Balu je pokušavao da mu liže noge.
- Zvijezde već blijede – reče Sivi brat njuškajući vjetar pred zoru. – Gdje ćemo danas prebivati? Jer, što se mene tiče, odsad i ja idem za novim tragom.
- I, ovo je posljednja priča o Mougliju.

KRAJ

Bilješka o piscu

Kipling je rođen u Bombaju (Indija) 30. decembra 1865. godine a umro u Londonu 18. januara 1936. Pravo ime ovog pripovjedača, pjesnika i noveliste koji je 1907. godine dobio Nobelovu nagradu je – Joseph Rudyard Kipling (Džozef Rađard Kipling).

Kiplingov otac Džon (John Lockwood Kipling) bio je kustos muzeja u indijskom gradu Lahoreu i imao je velik uticaj na razvoj malog Rađarda, koji je napisao i priču o tom muzeju kao o "kući čuda". Njegovi roditelji su se vratili u Englesku kad mu je bilo šest godina, školovao se i vratio u Indiju 1882. godine gdje je sedam godina radio kao novinar. 1892. godine oženio se Karolinom Bejlistir, sestrom američkog pisca i publiciste Volkota Bejlistira, ali nije dugo bio sa njom jer se vratila u Ameriku, a sam Kipling se vraća 1889. godine u Englesku gdje je već važio kao veliki pisac. Zbirku pripovijedaka Sedam mora objavio je 1896. godine. Knjiga o džungli prvi put se pojavila 1894. a već sljedeće godine doživjela je i drugo izdanje. Osim Knjige o džungli Kipling je za djecu napisao još mnogo pripovijedaka. Njegova popularnost protekla se puna dva vijeka a i u trećem mileniju djeca ga rado čitaju.